

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 508

Poznań, sobota dnia 2 listopada 1929

Rok XXIV

Spółeczeństwo wobec wypadków czwartkowych

Wypadki, jakie się w czwartek rozebrały w Sejmie, są tego rodzaju, że właściwie nie wymagają żadnych komentarzy. Społeczeństwo wie, co o nich sądzić. Społeczeństwo wie, jak ocenić pojawienie się w Sejmie czwórkami stukilkudziesięciu oficerów uzbrojonych, nie mówiąc już — jak stwierdza prasa warszawska — o mnóstwie osobistości tajemniczych, które zajęły miejsca na trybunach, krawczyły po kuloarach sejmowych i w okolicach wejść do gmachu sejmowego.

Mówi się, że chodziło tylko o — manifestację wojskowych dla ministra Piłsudskiego. Gdyby się chciało stanąć na tej podstawie, to każdy zapyta, czemu owi uzbrojeni wojskowi po „utworzeniu szpaleru” i zawołaniu: „Niech żyje marszałek Piłsudski!” — nie opuścili gmachu sejmowego? Czemu w nim zostali przez kilka godzin, a następnie dopiero, po godzinie 8 wieczorem, rozeszli się — jak pisze „Rzeczpospolita” (nr. 300) — „na wezwanie komendanta miasta pułk. Wieniawy-Długoszewskiego”? Czyż fakty te nie mówią same przez się?

A dalej: skoro się mówi o manifestacji tylko, narzuca się dalsze pytanie, czy terenem manifestacji wojskowych dla ministra spraw wojskowych jest parlament? Czy nie wiadomo, że w gmachu sejmowym czynnikiem postronnym, nie wchodzącym w skład ciał ustawodawczych, niedozwolone są żadne manifestacje? Czy nie wiadomo ponadto, że gospodarzem gmachu sejmowego jest marszałek Sejmu, i że do zarządzeń jego ma każdy obowiązek się zastosować? Wiadomo to każdemu. I dlatego opinia publiczna — bez naszych sugestii — wie, jak sprawę ocenić, wie, co sądzić o argumentach na temat manifestacji wojskowych na rzecz ministra spraw wojskowych.

A jakież wyglądają dalsze argumenty komunikatu klubu B. B. i prasy „sanacyjnej” o „niesłychanej obrazie oficerów” przez — „służbę sejmową”, której, jak wiadomo, nie wolno do gmachu

wpuszczać gromad manifestantów, albo też twierdzenia, że oficerowie chcieli się tylko udać — na pocztę sejmową itp.? Po takich zająściach, — gdy zawiodły, takie ich tłumaczenie? Jakżeż to wszystko małym wyda się społeczeństwu polskiemu, a również zagranicy?

Koszta moralne wypadków czwartkowych są dla obozu „sanacyjnego” ciężkie i dotkliwe. Niestety koszty zapłaci i państwo polskie. Bo cóż w tych warunkach powie znów o Polsce zagranica, na której dobrej opinii państwu naszemu w dzisiejszych jego kłopotach gospodarczych i finansowych więcej musi zależeć, niż kiedykolwiek?

A jakież boleśnie przykre dla rozwoju naszych stosunków wewnętrznych jest wciąganie wojskowych w tego rodzaju występy w murach parlamentu? Pod tym coprawda względem pocieszyć się należy, że z pewnymi wyjątkami armia i jej korpus oficerski są zdrowe i chcą służyć wyłącznie narodowi jako całości i obronie niepodległości i integralności ziem Rzeczypospolitej — zdala od intryg i walk partyjnych politycznych.

Komunikat Klubu Narodowego stwierdził słusznie, że „wszelkie zakłócanie spokoju i naruszanie praw, nakazanych przez konstytucję, przynosi państwu szkodę”, że „zwłaszcza ciężkie gospodarcze położenie kraju wymaga, aby obrady sejmowe nad budżetem mogły się odbyć w atmosferze spokoju”, że „zlekceważenie ich odwraca uwagę od odpowiedzialności za dotychczasową politykę rządu w dziedzinie gospodarczej i finansowej”.

Odwraca uwagę, ale w rezultacie odwrócić jej nie zdola; tak samo, jak nie zdola tego uczynić w stosunku do fatalnych ustępstw, zrobionych przez rząd polski Niemcom w postaci rezygnacji z przewidzianego traktatem wersalskim prawa likwidacji mienia niemieckiego, poczem ma przyjść kolej na koncesje w dziedzinie osiedlania się Niemców w Polsce.

Komunikat sekretariatu marszałka Sejmu

Warszawska „Rzeczpospolita” (nr. 30) ogłasza następujący komunikat sekretariatu marszałka Sejmu:

„W dniu 31 października r. b. zostało na podstawie zarządzenia p. Prezydenta Rzplitej z dn. 24 października r. b. zwolane na godz. 4 po poł. posiedzenie Sejmu, na którego pierwszym punkcie porządku dziennego było pierwsze czytanie preliminarza budżetowego na r. 1930/31.

„Okolo godz. 4 po poł. wdarło się do przedsiönka gmachu Sejmu około 100 uzbrojonych oficerów wojsk polskich, którzy odsunęli straż marszałkowską, niedopuszczającą do wejścia osób bez legitymacji.

„O godz. 4 min. 5 marszałek Sejmu poprosił do siebie p. ministra spraw wewnętrznych gen. Sławoja Składkowskiego, któremu oświadczył, że zromadzeni w przedsiönku oficerowie zlekceważyli wezwanie organów marszałka, aby gmach Sejmu opuścili i pozostawiali nadal w Sejmie. Wobec tego oświadczył marszałek Sejmu p. ministrowi, że dopóki uzbrojeni ludzie gmachu nie opuszczą posiedzenia nie otworzy. Gen. Składkowski w odpowiedzi oświadczył,

że oficerowie byli podrażnieni słowami służby, która, wzbraniając im wstępu, kilku z nich obraziła.

„Marszałek Daszyński wobec tego oświadczył, że obrażonym przysługuje droga służbowa. Jeżeli kilku z tych panów było wzburzonych, wzburzenie ich już minęło, i dlatego prosi p. generała, aby im oświadczył, że demonstracji zbrojnej nie znieśli i posiedzenia nie otworzy.

„O godz. 4 min. 12 zameldował dyrektor kancelarii Sejmu p. marszałkowi, że oficerowie chcą utworzyć szpaler dla marszałka Piłsudskiego, który już wówczas znajdował się wewnątrz gmachu w sali przeznaczonej dla pp. ministrów, jako zastępca premiera dr. K. Świtalskiego.

„Marszałek Sejmu polecił ponownie dyrektorowi kancelarii, aby poprosił oficerów o opuszczenie gmachu Sejmu. Prośba dyrektora kancelarii pozostała bez skutku.

„O godz. 4 min. 20 zwołał marszałek Sejmu przewodniczących wszystkich klubów, którzy, zjawili się w jego gabinecie i zgodzili się, że pod szablami i rewolwerami posiedzenia nie należy otwierać

„O godz. 5 wysłał marszałek Sejmu pismo do p. Prezydenta Rzplitej.

„Panie Prezydencie Rzeczypospolitej! „Zarządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października r. b., kontrasygnowanego przez p. premiera dr. Kazimierza Świtalskiego L: Prez. R. P. 14832 o zwolanie sesji Sejmu, nie mogę wykonać, ponieważ o godzinie 4 pp. wdarło się przemocą do gmachu sejmowego przeszło 90 uzbrojonych oficerów W. P., którzy na moje żądanie opuszczenia gmachu Sejmu, odpowiadają odmownie i pozostają w pobliżu sali posiedzeń Izby Poselskiej. (—) Daszyński, marszałek Sejmu.

„O godz. 5.15 zgłosił się w gabinecie p. marszałka Sejmu marszałek Piłsudski wraz z gen. Składkowskim i pułk. Beckiem i zażądał otwarcia posiedzenia, nazywając nieotwieranie posiedzenia „heca”, zapytując, skąd wie marszałek, że oficerowie są uzbrojeni itp.

„Marszałek Sejmu odpowiedział na to, że p. marszałek Piłsudski jest tylko gościem i ma jego obrazy, jako gospodarz, nie może odpowiadać obrażeniami.

„Marszałek Piłsudski: „Ja jestem tu oficjalnie.”

„Marszałek Daszyński: „Ja także jestem tu oficjalnie.”

„Marszałek Piłsudski zapytał dwukrotnie: „Czy to pańskie ostatnie słowo?”

„Marszałek Daszyński odpowiedział dwukrotnie: „Tak jest: pod szablami i rewolwerami nie otworzę posiedzenia.”

„O godz. 6 min. 15 otrzymał p. mar-

szalek Sejmu następujące pismo od p. Prezydenta Rzplitej.

Panie Marszałku Sejmu! „W odpowiedzi na pismo p. Marszałka donoszę, że w tej chwili znajduje się u mnie p. marszałek Piłsudski, który jako zastępca dziś chorego premiera złożył mi relację o stanie w Sejmie, która to relacja jest sprzeczna z pańską relacją. Wobec tego nie jestem w stanie bez z jednej strony premiera a z drugiej strony bez obecności razem u mnie Pana i p. marsz. Piłsudskiego zająć jakiegokolwiek stanowiska. Proponuję zatem p. Marszałkowi, odłożyć posiedzenie dzisiejsze do innego dnia celem wyjaśnienia sprawy, jak wyzej. (—) Mościcki.”

O godz. 6 min. 30 zaprosił marszałek Sejmu poraz drugi przewodniczących klubów i oświadczył, że ma zamiar posiedzenia nie otwierać i zawiadomić posłów pisemnie, że z powodu obsadzenia Sejmu przez zbrojnych ludzi posiedzenie odracza, a o terminie następnego pp. posłów zawiadomi.

„Poczem o godz. 8 rozdano posłom następujące zawiadomienie:

„Z powodu zajęcia przemocą frontowej sieni wejściowej i poczekalni gmachu Sejmu przez uzbrojonych oficerów Wojsk Polskich w liczbie około stukilkudziesięciu, którzy na dwukrotne wezwanie urzędowe organów Marszałka Sejmu gmachu Sejmowego nie opuszczają, oświadczam że pod szablami pp. oficerów posiedzenie dzisiejsze odwołuję.

„O terminie następnego posiedzenia zostaną pp. posłowie zawiadomieni.

Marszałek Sejmu (—) Daszyński.”

Ostatnie wiadomości

Warszawa, 2. 11. (Tel. wł.). W Sejmie panował po czwartkowych emocjach zupełny spokój. Zaproszeń na następne posiedzenie kancelaria Sejmu jeszcze nie rozesała. Jak wiadomo, w środę nastąpi otwarcie sesji senackiej. Premier Świtalski, którego choroba dziwnym zbiegiem okoliczności zakończyła się w piątek, w godzinach południowych był przyjęty na zamku i w Belwederze. (w)

Warszawa, 2. 11. (Tel. wł.). Dzisiaj w południe w gmachu sejmowym brak ożywienia. Posłowie są w okęgach i wyczekują zwolania najbliższego posiedzenia. Marsz. Daszyński zaś, opierając się na ostatnim piśmie Prezydenta Rzplitej do niego, wyczekuje inicjatywy ze strony p. Prezydenta, który bawi w Warszawie a nawet w niedziele nie wybiera się do Kielec z powodu sytuacji politycznej.

Na środę zwolano posiedzenie Senatu. Wedle pogłosek nie jest wykluczone, że w posiedzeniu tem wzięłby u-

dział także min. Piłsudski i wygłosiłby to przemówienie, jakie miał przygotowane na otwarcie Sejmu. Według innych wersji marsz. Szymański waha się, co uczynić, czy zwołać posiedzenie, czy też odroczyć, wyrażając się, że wobec niefunkcjonowania Sejmu nie wie, czy ma funkcjonować Senat. (w)

Warszawa, 2. 11. (Tel. wł.). Dzisiaj „Gazeta Polska” (dotychczasowy „Głos Prawdy i „Epoka”) zamieszcza artykuł p. t. „Chory Człowiek”. Artykuł cały skierowany jest przeciwko marszałkowi Daszyńskiemu a zakończony jest ustępem następującym, stanowiącym kwintesencję całego artykułu: „Pan Daszyński jest człowiekiem chorym. Powinien się udać do sanatorium, nie usiłując spełniać funkcji, do których spełniania najwidoczniej nie jest zdolny. Chory człowiek na czele chorej instytucji — jest to stan rzeczy, który trwać nie może i do niczego dobrego nie może doprowadzić.”

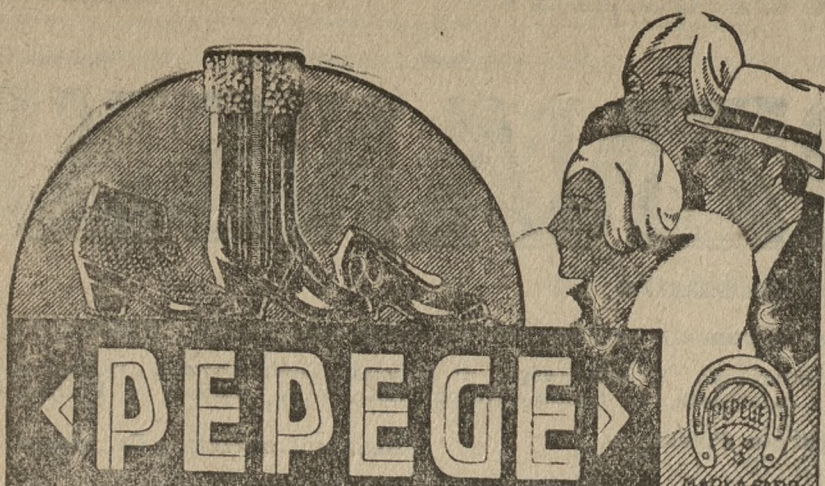
Polska wyrzekła się prawa likwidacji mienia niemieckiego

Pisaliśmy w ostatnim czasie kilkakrotnie o niebezpieczeństwie zrezygnowania przez Polskę z dalszego likwidowania mienia niemieckiego. Obawy te były całkiem uzasadnione, gdyż w dniu 31 października minister Zaleski i poseł Rauscher podpisali umowę, na której zasadzie rząd polski rzekł się dalszej likwidacji mienia niemieckiego czyli zgodził się w tym punkcie na zrezygnowanie z postanowień traktatu wersalskiego. O smutnym tym fakcie, jako o „sukcesie”, komunikuje ministerstwo spraw zagranicznych:

„W toku obrad w Paryżu w komisji utworzonej dla działu IX planu Younga, „likwidacja przeszłości” dyktowane były w ostatnich tygodniach zalecenia zawarte w tym planie, dotyczące wzajemnego zrzeczenia się pretensyj finansowych polsko-niemieckich, oraz zaprzestania likwida-

cji mienia niemieckiego w Polsce. Wobec trudności jakie powstały w Paryżu przy omawianiu powyższych zagadnień, oba rządy postanowiły na drodze bezpośrednich rokowań dyplomatycznych dążyć do załatwienia tych spraw.

„Rokowania powyższe doprowadziły w dniu 31 października do podpisania porozumienia, na skutek którego rząd niemiecki rzekł się definitywnie wszelkich pretensyj tak Rzeszy, jak i jej obywateli w stosunku do Polski. Równocześnie rząd polski, stosując się do zaleceń planu Younga, zrezygnował z dochodzenia swoich roszczeń natury finansowej zarówno państwowych, jak i obywateli w stosunku do Rzeszy, oraz zgodził się na zaprzestanie dalszej likwidacji mienia niemieckiego w Polsce. Oba rządy postanowiły przystąpić niezwłocznie do rokowań w sprawie zwinięcia mieszane-

PEPEGE

DETALICZNIE

KALOSZE	damskie na trykotowej podsz.	sl 9,70
	męskie	sl 11,-
SNIEGOWCE	damskie na podsz. ciepł. wiersch	15,50
	jersey czarny z aks. włog. i kłami	18,-
	wiersch s. gabard. czarnej lub brzo-	20,-
	s. aks. włog. i kłami	38,-
BUTY	czarne, szare lub beże z błyskaw	
	zamknięciem	

ZADAJCIE WSZĘDZIE TYLKO MARKI
„PEPEGE” Z PODKOWĄ!

Pw 6030-Pe 587

go trybunału rozjemczego polsko-niemieckiego w Paryżu.

„Ponadto oba rządy zgodnie postanowiły załatwić jednocześnie szereg dalszych dotychczas nieregulowanych spraw:

„a) w kwestji spornego obywatelstwa (zawilej przed Radą Ligi Narodów w myśl decyzji z 15-go czerwca 1929 r.), oba rządy uzgodniły dalszy tryb postępowania, który zapewni polubowne załatwienie tej sprawy.

„b) Rząd polski ze swej strony zawiadomił rząd Rzeszy, iż postanowił nie korzystać z dotychczas przysługującego prawa odkupu, odnośnie do osad rentowych w wypadkach dziedziczenia przez spadkobierców pierwszego i drugiego stopnia, o ile nie byli oni karani.

„c) Sporna sprawa odstąpienia rent Bauernbankowi w Gdańsku przez rząd niemiecki, została również załatwiona, przyczem rząd Rzeszy przyjął na siebie wszelkie ewentualne pretensje tego banku.

„Powyższe porozumienie kładzie kres wzajemnym roszczeniom finansowym oraz licznym procesom, toczącym się od szeregu lat. Osiągnięty wynik rokowań przyczyni się niechybnie wydatnie do dalszej normalizacji rozwoju stosunków pomiędzy obu państwami”.

Z komunikatu tego widać, że ustępstw polskich nie pokrywają zupełnie ustępstwa niemieckie. Zrezygnowanie z pretensyj finansowych jest wzajemne, lecz ponadto rząd polski rezygnuje z likwidacji, z prawa pierwokupu osad rentowych, należących do kolonistów Niemców w wypadku dziedziczenia i zgadza się na poddanie sprawy obywatelstwa, podlegającej wewnętrznemu ustawodawstwu, polubownym pertraktacjom. Wszystkie te ustępstwa mają dla nas nie tylko znaczenie finansowe, ale po-

lityczne, bo ułatwiają umocnienie się niemieczyzny na ziemiach zachodnich. W związku z planem Younga udało się Niemcom uzyskać te ustępstwa przed zawarciem traktatu handlowego.

Rokowania o traktat handlowy są podobno w stanie finalizacji, aczkolwiek, rzecz w Niemczech po uzyskaniu tak znacznych korzyści w dziedzinie politycznej podnosi się coraz większy opór przeciw traktatowi. Opór ten jest szantażem, by uzyskać od Polski dalsze ustępstwa polityczne w dziedzinie osiedlenia. Zarazem prasa prorządowa donosi, że traktat handlowy nie będzie poddany ratyfikacji Sejmu. Na jakiej zasadzie i dlaczego? Czyżby się obawiano jego opinii?

Jesteśmy przekonani, że sprawą tą zajmą się nie tylko Sejm i Senat, które mają do tego prawo, zabezpieczone konstytucją, ale również społeczeństwo polskie, zwłaszcza ziem zachodnich. Ustępstwa, poczynione Niemcom, nastąpiły wbrew najżywoźniejszym interesom tych ziem, wbrew opinii ludności polskiej, zamieszkującej te ziemie i czuwającej u granic państwa.

Zdumienie z powodu ustępstw polskich musi być tem większe, że wejście w życie planu Younga jest zakwestjonowane przez samych Niemców. Nacjonaliści niemieccy zebrali 10 proc. uprawnionych głosów dla domagania się, aby plan Younga został odrzucony w Reichstagu, lub w plebiscycie. Ratyfikacja planu Younga doznaje więc, co najmniej, odroczenia. Jednocześnie Anglia nie myśli zrękać się swoich praw likwidacyjnych, chociaż one nie mają tam wcale charakteru polityczno - narodowego.

We Francji, w Anglii i w Niemczech sprawa „likwidacji wojny” doznaje coraz większego oporu, tylko Polska wykazuje w tej kwestji zdumiewający pośpiech i skwapliwość, choć rezygnacja ta godzi w najistotniejsze jej interesy.

Prasa niemiecka triumfuje z powodu zwycięstwa w sprawie likwidacji, a szantażuje Polskę na nowo w sprawie osiedlenia się Niemców

Berlin, 2. 11. (Tel. wł.) Wszystkie dzisiejsze dzienniki berlińskie z nietajoną radością donoszą o podpisaniu układu z Polską w sprawie zaniechania likwidacji mienia niemieckiego w Polsce, stwierdzając, że jest to triumf niemieczyzny.

„Berliner Tageblatt” pisze: „Bez przesady można powiedzieć, że jest to bardzo ważny akt niemieckiej polityki wschodniej”.

Z drugiej strony znaczna część prasy niemieckiej rozpoczęła kampanję przeciw t. zw. małemu traktatowi handlowemu z Polską, który ma być wkrótce podpisany. Taktika prasy niemieckiej zmierza najwidoczniej do wytargowania nowych jeszcze ustępstw od Polski, zwłaszcza w dziedzinie umowy o

osiedlaniu się, która ma stanowić część n.alego traktatu handlowego.

Nacjonalistyczna „Deutsche Tageszeitung” zamieszcza artykuł wstępny p. t. „Przeciw traktatowi handlowemu z Polską”, w którym oświadcza, że rolnictwo niemieckie nie może zgodzić się na wprowadzenie zasady t. zw. największego uprzywilejowania dla eksportu polskiego.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” zamieszcza artykuł gwałtownie atakujący Polskę. Dla pisma wielkie ustępstwa, poczynione przez Polskę, są jeszcze niewystarczające. Po zwycięstwie w sprawie ostatecznego zaniechania przez Polskę likwidacji mienia niemieckiego, przychodzi kolej na szantaż w sprawie osiedlenia się Niemców w Polsce.

Twarde stanowisko rządu angielskiego w sprawie likwidacyjnej

Berlin, 2. 11. (Tel. wł.) Prasa niemiecka oburza się na uchwałę gabinetu angielskiego, mocą której postanowiono nie zwracać Niemcom tak zw. nadwyżek likwidacyjnych. Chodzi tu mianowicie o kwoty, które pozostały po spłaceniu pretensyj prywatnych angielskich wierzycieli Niemiec, czego dokonano przy pomocy spieniężenia zasekwestrowanych majątków niemieckich. Owe nadwyżki likwidacyjne z całego imperjum brytyjskiego obliczane są na sumę pół miljarde marek niemieckich (z czego np. na samą Australję wypada zgórą 100 milionów).

Rząd angielski w ogłoszonym komunikacie uzasadnia swą uchwałę orzeczeniem trybunału haskiego, które wypowiedziało się przeciwko zaliczeniu nadwyżek likwidacyjnych na poczet rat rocznych planu Dawesa.

Mimo to „Berliner Tageblatt”, a za nim inne dzienniki niemieckie, piszą o „angielskim skandalu likwidacyjnym” i występują z pogrózkami pod adresem Anglii. „Berliner Tageblatt” oburza się nadto na fakt, że rząd angielski „mimo zaleceń planu Younga” nie zaniechał postępowania likwidacyjnego w tych wypadkach, gdzie zostało już ono poprzednio rozpoczęte.

Od redakcji. Jak widzimy, socjalistyczny i germanofilski rząd angielski umiał w sprawie likwidacji mienia niemieckiego zająć stanowisko twardsze i bardziej idące po linii interesów kraju, niż rząd polski. Różnica ta uwypukla się jeszcze bardziej, gdy zważymy, że w Polsce chodziło o częściowe choć naprawienie szkód, wyrządzonych polskości przez długoletnią politykę germanizacyjną — podczas gdy w Anglii moment ten nie odgrywał roli.

*Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!*

Hugenberg osiągnął cyfrę, potrzebną do rozpisania referendum

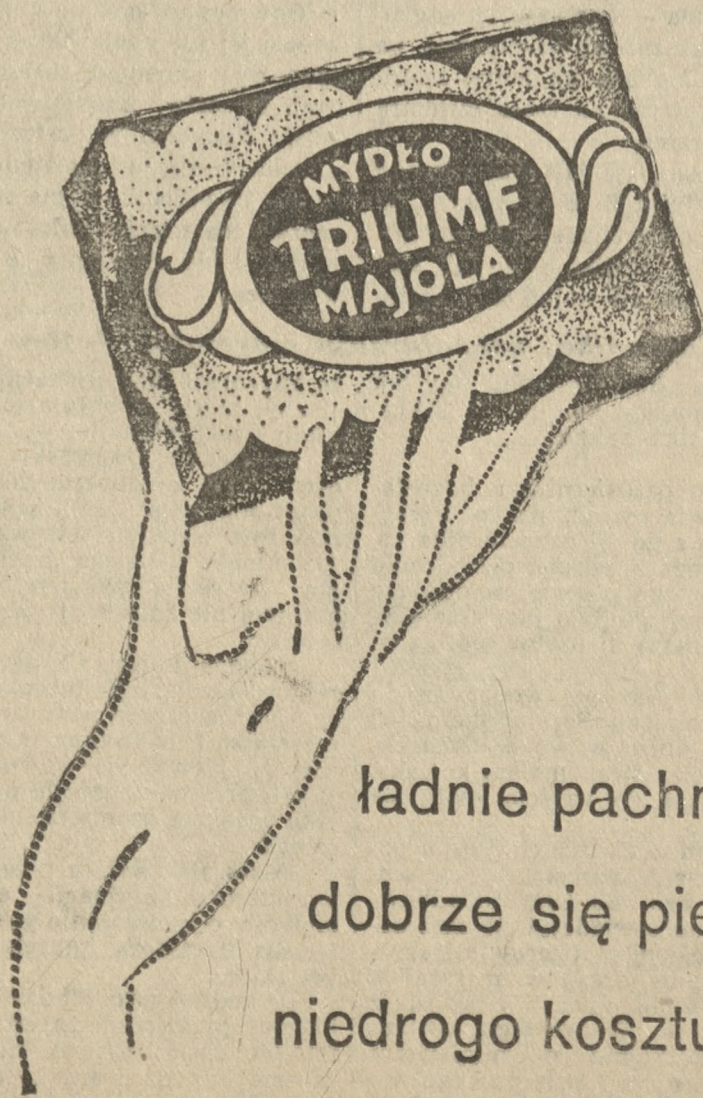
Berlin, 2. 11. (Radio wł.) Według wiadomości, które napłynęły do dzisiaj godziny 1 popołudniu, cyfra osób, które zapisały się w całej Rzeszy na listy zwolenników referendum ludowego przeciwko planowi Younga, przekroczyła procent, wymagany do rozpisania referendum.

Rezultaty z dzisiejszego przedpołudnia są następujące: liczba uprawnionych do głosowania wynosiła 39 991 993, zapisało się zaś na listy 4 002 068 osób, t. j. 10,66 proc. uprawnionych do głosowania. Ogólna liczba uprawnionych do głosowania w całej Rzeszy wynosiła 41 278 897, brakuje więc jeszcze wyników zapisów z obszarów, posiadających 1 286 904 uprawnionych. Według ostatnich jednak doniesień z brakujących okręgów liczba zapisów w nich nie obniżyła poprzedniego procentu, temsamem więc akcja Hugenberga i Hitlera odniosła sukces.

Sfery republikańskie i demokratyczne są skonsternowane tym wynikiem, który jest dosyć niespodziewany, gdyż początkowo liczba zapisów na listy „Volksbegehren” była dość niewielka. Ze swej strony prasa prawicowa twierdzi, że akcja zapisów odbywała się w atmosferze największego terroru ze strony rządu niemieckiego i rządu pruskiego. Między innymi rząd Rzeszy zapowiedział wytoczenie postępowania dyscyplinarnego wszystkim urzędnikom, którzy zapisali się na listę „Volksbegehren”. W tych warunkach — twierdzi prasa Hugenberga i Hitlera — wynik zapisów

Japoński biały bez
naturalny, zanach kwitnącego bzu
PERFUMY WODY KWIAKOWE PUDER MYDŁO
J. SZACH — WARSZAWA.
Tw 361

NAJLEPSZE MYDŁO DOBY OBECNEJ

ładnie pachnie
dobrze się pieni
niedrogo kosztuje

Pw 6035-02.705

sów oznacza duże zwycięstwo akcji plebiscytowej.

Z Paryża donoszą, że fakt uzyskania przez Hugenerga wymaganej większości plebiscytowej wywołał tam wielkie wrażenie, tem bardziej, że oficjalne komunikaty niemieckie od

samego początku mówiły o zupełnym fiasko akcji Hugenerga.

Na liście „Volksbegehren” zapisano się najwięcej osób z Pomeranii (przeszło 32 proc. ogólnej liczby uprawniających), a potem w Prusach Wschodnich (24,5 proc.).

Walne zebranie Stronnictwa Narodowego

Koła Poznań-śródmieście

odbędzie się w poniedziałek, dnia 4 listopada o godzinie 8 w salce Stronnictwa przy św. Marcinie 65.

Na porządku obrad:

referat polityczny p. senatora dr. Marjana Seydy, pogląd na pracę Koła w roku ubiegłym, uzupełnienie zarządu.

Wszystkich członków uprasza się o niezawodne przybycie.

ZARZĄD.

Przed wyborami komunalnymi na Górnym Śląsku

Szkodliwe rozbić głosów polskich

Katowice, 1. 11. (AW.) Jak oblicza „Kurjer Śląski”, przy wyborach do rad komunalnych na Górnym Śląsku należy się liczyć z poważnym rozbić głosów polskich. O ile na terenie miast list będzie 7—8, a na terenie gmin wiejskich 3—5, to w Wielkich Katowicach wystawionych będzie około 15 list, w czym 6 polskich, t. j.: P. P. S., Katolicki Blok Ludowy (Korfanty), Sanacja, Związek Obrony Spo-

łecznej i Narodowej (redaktor Mach) i lista Biniszkiewicza. Poza tem dziennik przewiduje wystawienie 3 list niemieckich, mianowicie: niemieckie zjednoczenie wyborcze, socjaliści niemieccy oraz niemiecki związek kulturalno-gospodarczy; dwie listy mieszane polsko-niemieckie, t. j. lista lokatorów i lista rzemieślników, jedna separatystów (Kustosza), jedna komunistyczna i jedna żydowska.

Przesilenie rządowe we Francji

Po Clementelu objął Tardieu misję utworzenia gabinetu

Paryż, 2. 11. (PAT.) — „Temps”, omawiając tworzenie rządu przez Tardieu, nazywa go szczególnie wskazanym dla zajęcia spadku po gabinetach Poincarégo i Brianda jako tego, który może w swojej osobie wcielić politykę Poincarégo i Brianda, z którymi od 3 lat lojalnie i wiernie współpracował.

Większość prasy, oraz opinii odnosi się przychylnie do Tardieu, uznając jego niezaprzeczony autorytet, oraz aprobując jego metody prowadzenia bezpośrednich narad z przeróżnymi osobistościami. Dzienniki zaznaczają, że radcykali nie występują zasadniczo wrogo ani względem Tardieu, ani też wobec wysuwanych przez niego kombinacji, przyczem podkreśla, że Tardieu ofiarowałby radykałom 6—7 tek. Zdaniem prasy, radykali ponieśliby odpowiedzialność za ewentualne niedopuszczenie do utworzenia gabinetu akcji republikańskiej, zorientowanego wybitnie na lewo.

„Le Matin” donosi, że Briand w rozmowie z Tardieu oświadczył, co nastę-

puje: „Mogę udzielić panu mej współpracy tem bardziej, iż w zamiarach pańskich nie leży bynajmniej przygotowywanie drogi do stworzenia prawicowej kombinacji; zresztą nawet nie mógłbym podpisać się pod tego rodzaju formułę. Jest pan człowiekiem centrum parlamentarnego, człowiekiem, do którego ludzie rozważni winni mieć zaufanie. To czego nie mógł zrealizować Clementel, to pan obecnie jest w stanie zrealizować. Odpowiedzialność tych, którzy, po dwóch bezowocnych próbach, spowodowali niepowodzenie pańskiej akcji, byłaby bardzo ciężka.”

Paryż, 2. 11. (Radio wł.) W kołach politycznych spodziewają się, że Tardieu jeszcze dzisiaj przedstawi prezydentowi republiki listę nowego gabinetu. Tardieu oświadczył, że nie powoła do swego gabinetu grupy Marina, jednak radby widzieć Maginota na stanowisku ministra kolonii. Radykali dziś jeszcze mają zdecydować, czy wstąpią do gabinetu Tardieu.

Uspokojenie na giełdzie nowojorskiej

Silna tendencja wzrostowa

Nowy Jork, 2. 11. (AW.) Na giełdzie nowojorskiej nastąpiło nareszcie uspokoienie i zapanała dość silna tendencja wzrostowa. Niektóre papiery wykazały wzrost o 30 dolarów.

Obrót akcji wynosił 8 775 000 sztuk. Czwartkowe zgromadzenie rozpoczęło się zamiast o 10 o godz. 12 w południe. Wczoraj i dziś giełda nowojorska jest nieczynna.

Anglia a Sowiety

Rokowania angielsko-sowieckie rozpoczną się w listopadzie Sprawa odszkodowań

Londyn, 2. 11. (AW.). Spodziewają się tu, iż w połowie listopada zostaną wznowione w Londynie rokowania angielsko-sowieckie. Przed tym terminem ma przybyć do Londynu Dowgalewski. W odpowiedzi na an-

gielskie żądania pokrycia strat obywatelskich, którzy ucierpieli z powodu rewolucji, rząd sowiecki wysuwa żądanie pokrycia strat powstałych wskutek interwencji angielskiej w Rosji w wysokości 100 milj. rubli złotych.

Zastrzeżenie konserwatystów

Londyn, 2. 11. (PAT.) Baldwin, Chamberlain, oraz szereg innych wybitnych członków partii konserwatywnych zapowiedzieli zgłoszenie w Izbie Gmin w najbliższy wtorek następującej poprawki do wniosku rządowego w sprawie wznowienia stosunków dyplomatycznych anglo-sowieckich: Izba ubolewa, że rząd J. Król. Mości

nie dotrzymał zapowiedzianych warunków, które w swoim czasie przedstawił premier i min. spraw zagr., jako niezbędne dla wznowienia stosunków dyplomatycznych z Rosją sowiecką i potępia wznowienie tych stosunków aż do chwili, gdy wyżej wspomnianym warunkom przedwstępny zostanie zadośćuczynione.

Blok P. P. S. z socjalistami mniejszości narodowych

Warszawa, 2. 11. (Tel. wł.) Na zebranie ukraińskiej socjaldemokracji we Lwowie natarli komuniści, tak że wywiązała się bójka — 20 uczestników rannych, aresztowano 16 komunistów. Wobec zerwania zebrania uczestnicy jego udali się w inne miejsce, gdzie odbyło się zebranie poufne. Na zebraniu tem związki zawodowe, pozostające pod wpływami ukraińskiej socjaldemokracji, postanowiły przystąpić do centrali związków klasowych, kierowanej przez P. P. S. W ten sposób centrala tych związków ogarnia już dzisiaj związki zawodowe wszystkich mniejszości narodowych w Polsce a P. P. S. jest z socjalistami innych mniejszości zablokowana. Aktu połączenia dokonał poseł Żuławski. W trakcie obrad, gdy najważniejszej rzeczy już dokonano, weszła policja i rozwiązała zebranie. (w)

Bank Angielski obniżył stopę dyskontową

Londyn, 1. 11. (PAT.) Bank Angielski obniżył stopę dyskontową z 6 i pół procent na 6 procent.

Bank Rzeszy obniżył stopę procentową

Berlin, 2. 11. (Radio wł.) Bank państwa obniżył stopę dyskontową z 7 i pół na 7 procent, a stopę lombardową z 8 i pół na 8.

Tarcia w „Labour Party”

Londyn, 2. 11. (Radio wł.) W łonie Partii Pracy doszło do poważnych nieporozumień między ministrem Snowdenem a niektórymi członkami partii, którzy domagali się podwyższenia funduszu zapomogowego dla bezrobotnych. Snowden jako minister sprzeciwił się stanowczo tej podwyżce i zagroził ustąpieniem rządu w razie gdyby Partia Pracy miała przy żądaniu tem się upierać.

Krwawe represje

Moskwa, 2. 11. (AW.) W Moskwie aresztowano grupę b. oficerów z gen. Pokrowskim na czele. Aresztowani oskarżeni są o stworzenie organizacji kontrrewolucyjnej p. n. „Stara Rus”. Wszyscy aresztowani przekazani będą sądowi polowemu. W Kronsztacie aresztowano kilku marynarzy w których znaleziono ulotki rozpowszechniane przez zwolenników opozycji prawicowej. W okręgu Tomska 5 włościan rozstrzelano za zabójstwo urzędnika sowieckiego. W guberni moskiewskiej włościanin Parfimow, który ostrzeliwał z karabinu dom sowieckiego miejskiego, został rozstrzelany. Wraz z nim rozstrzelano duchownego Riabowa i jeszcze jednego włościanina.

Strajk Arabów

Jerozolima, 2. 11. (Radio wł.) Dzisiaj w całej Palestynie rozpoczęli Arabowie strajk generalny jako protest przeciwko deklaracji Balfoura, przyznającej Żydom prawo uważania Palestyny za siedlisko narodowe.

Indje mają się przekształcić w dominium

Londyn, 2. 11. (Radio wł.) Oświadczenie wicekróla Indji lorda Irwina na temat możliwości przekształcenia Indji na dominium wielkobrytyjskie, wywołało w Anglii silne wrażenie.

Oczywiście oświadczenie to spowodowało również wielkie poruszenie umysłów w całych Indjach. W Delhi odbyło się pod przewodnictwem Ghandiego zebranie najwybitniejszych polityków hinduskich. Zebrani domagali się powszechnej amnestji oraz zapewnienia ze strony Anglii, że do prac nad statutem dominjalnym Indji będą powołani.

Trzęsienie ziemi w Rumunji

Bukareszt, 2. 11. (PAT.) Centrum wczorajszego trzęsienia ziemi znajdowało się w odległości 180 klm. od Bukaresztu. Wśród gmachów obserwatorium astronomicznego część ścian uległa uszkodzeniu, a zegary za wyjątkiem jednego stanęły. Silny wstrząs wywołał panikę zwłaszcza w szkołach i biurach. Przelekniona ludność licnie wyległa na ulice, przyczem ruch uliczny ustał na kilka minut. Szkody w Bukareszcie są zupełnie nieznaczne.

Ofiarą trzęsienia ziemi padła kobieta, która znalazła się pod portykiem katedry katolickiej, została ude-

Kosma

Czekolada

Konfektury

Kakao

Pw 027-41.112

rzona w głowę kawałkiem spadającej sztukaterji. Zmarła ona podczas przevożenia do szpitala.

Trzęsienie ziemi odczuło również w niektórych miejscach na prowincji, nigdzie jednak nie spowodowało ono znaczniejszych szkód, ani ofiar w ludziach, natomiast bardzo wiele osób zemdlalo pod wpływem panicznego lęku.

Zemsta zawiedzionej

Lwów, 1. 11. (AW.) Policja aresztowała i przekazała władzom sądowym niejaką dr. Marję Maćków, lekarzkę, pod zarzutem skrytobójczego morderstwa na osobie dr. J. Teliszewskiego, lekarza chorób wewnętrznych, którego znaleziono leżającego na poprzek chodnika przy ul. Potockiego ze śmiertelną raną. Maćkówna była swego czasu narzeczoną dr. Teliszewskiego, a kiedy stosunki ochłodziły, dokonała na nim prawdopodobnie swej zemsty. Stwierdzono u niej świeże skaleczenie pochodzące od drutu kolczastego i ustalono dokładnie drogę, którą wracała po dokonaniu morderstwa.

Hojny dar dla p. Skłodowskiej

Warszawa, 2. 11. (PAT.) Nadeszła telegraficzna wiadomość z Waszyngtonu, że w Białym Domu odbyła się wspaniała uroczystość, podczas której prezydent Hoover wręczył goszczącej u niego Marji Skłodowskiej-Curie czek na 50 000 dolarów, jako dar osobisty od grona przyjaciół. Wielka uczona sumę tę przeznacza na zakupno radu dla Instytutu Radowego, budującego się od lat pięciu w Warszawie, niestety jeszcze niewykończonego.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie zł 8,89 1/4.

Kurs mark niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płaćci dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,91 zł, gotówką — 212,44 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,59 zł, gotówką — 173,23 zł.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, dnia 2 listopada 1929.

Pszenvca march od st zał	
76-77 kg. przecietn. jakości	227,00—228,00
Tendencja spokojna.	
Zyto march od st zał	
72 kg. przecietnej jakości	167,00—172,00
Tendencja slaba.	
Owies march od st zał	160,00—170,00
Tendencja slabsza.	
Jęczmień browarny	192,00—211,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień Pastewny i przemysłowy	170,00—186,00
Tendencja spokojna.	
Kukuruzna loco Berlin	197,00—198,00
Tendencja spokojna.	
Maka pszenna	27,50—33,00
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	22,75—25,75
Tendencja slabsza.	
Opa pszenna	10,50—11,00
Tendencja spokojna.	
Opa żytnia	9,00—9,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	35,00—40,00
Groch dr tad	26,00—31,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Lubin niebieski	13,50—14,50
Lubin żółty	16,50—17,20
Makuch czepakowy	18,50—19,00
Makuch lniany	22,60—23,80
Wyłoki suszone	09,80—10,20
Śrot Soja	18,60—18,90
Płatki ziemniaczane	15,00—15,40
Ogólna tendencja slabsza.	

Notowania złotego w Berlinie z dnia 2 listopada 1929.

Wyplaty na Warszawie: 46,725—46,925

Noty wielkie: 46,65—47,50

Uwaga. Dzisiaj giełda warszawska nieczynna.

AMERYKANIE GŁOSZĄ:

mieć szczęście w życiu — znaczy korzystać z nadarzającej się szczęśliwej okazji. Taką sposobność zdobycia majątku i zamożności daje właśnie Państwowa Loteria Klasowa. Drobną kwotę 10 złotych (ceny losów: ćwiartka — zł 10, połówka — zł 20, cały — zł 40) otwiera każdemu wrota do głównej wygranej **750.000, 350.000, 250.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000, itd., itd.** na ogólną sumę

32 miliony Złotych.

Co drugi los wygrywa!

tak, że jeśli ktoś kupuje dwa losy, to może z niemal matematyczną pewnością oczekiwać wygranej, bowiem istnieje prawdopodobieństwo 1:1. Wybrać należy kantor, mający ogólnie największą sumę wygranych. Kantorem takim, który jest **największą i najszczęśliwszą kolekturą w kraju jest**

„NADZIEJA“ we Lwowie, przy ulicy Sykstuskiej 6,

zwłaszcza, że długoletnie doświadczenie wykazało, iż graczom tego kantoru sprzyja stale niebywałe szczęście. Od szeregu lat wypłaca „NADZIEJA“ w każdej bez wyjątku Loterii główne wygrane, dlatego bezprzeczenie zasługuje na miano najszczęśliwszego kantoru Loterii. Tysiące ludzi wzbo-gaca rok rocznie zakupienie losów Loterii Państwowej. Nowy plan gry 20-ej Loterii jest tak ułożony, że zapewnia maximum szans, co stawia Państwową Loterię Klasową na czele światowych Loterii jako najkorzystniejszą. Kolektura „NADZIEJA“ znana jest w całym kraju z swej solidności i skrupulatności w załatwianiu klientów.

nw 5092

Ciągnięcie 1-ej klasy odbędzie się już 14 i 15 listopada r. b.

Ponieważ popyt na szczęśliwe losy kolektury „NADZIEJA“ jest kolosalny, należy już dziś wystosować zamówienia następującej treści: Do Kolektury „Nadzieja“, Lwów, Sykstuska 6. Niniejszem zamawiam _____ losów całych po Zł 40, _____ losów połówek po Zł 20, _____ losów ćwiartek po Zł 10, do 1-ej klasy 20 Loterii. Należytość w kwocie Zł _____ uiszczyć natychmiast po otrzymaniu losów blankietem P. K. O., o którego załączenie do losów upraszam. Imię i nazwisko: _____ Dokładny i czytelny adres: _____

Prasa francuska o sojuszu polsko-rumuńskim

Naturalni sprzymierzeńcy Francji

Paryż, 2. 11. (PAT.) Prasa komentuje w dalszym ciągu wizytę min. Zaleskiego w Rumunji. W „Journal des Débats“ August Gauvain zaznacza: „Wymiana wizyt między min. Miromescu i Zaleskim jest naturalnym objawem serdecznej przyjaźni łączącej dwa kraje sojusznicze przez pewne pokrewieństwo rasowe. Przez swą sytuację geograficzną Polska i Rumunia są przeznaczone do prowadzenia tej samej polityki i do zachowania tych samych ostrożności wobec Sowietów. Posiadając wspólną granicę między Karpatami a Dniestrem, połączone liniami kolejowymi, państwa te stanowią tem bardziej imponujący blok, że jedno i drugie sąsiadują z Czechosłowacją, z którą razem blok ten posiada 60 milionów ludności. Oprócz tego Rumunia stanowi łącznik między jej sojuszniczką Polską, a innymi członkami Małej Ententy. Te kraje znacznie wzmocniły się w ciągu ostatnich 10 lat. Wbrew czarnym przepowiedniom okazały się żywotnymi i

rozwijają się pomyślnie. Pesymiści dobrze uczyniliby, gdyby zaczęli więcej zajmować się naturalnymi sprzymierzeńcami Francji w tej części Europy. Są jeszcze inne sposoby zwalczania niebezpieczeństwa niemieckiego, niż ustępowanie stale przed berlińskimi zadaniami, połączonymi z pogroźkami.

CHOROBY ŻOŁĄDKA

leczy się przy zastosowaniu domowej kuracji

Naturalną Wodą Karlsbadzką

Spytajcie o to Waszego lekarza domowego.

Na składzie ze znakiem ochronnym we wszystkich składach wód mineralnych, drogeriach i aptekach.

Tw 588

Przed utworzeniem nowego rządu w Czechosłowacji

Praga, 2. 11. (AW.) Panuje tu przekonanie, iż nową większość parlamentarną utworzą partie chłopskie, oraz czeszy i niemieccy socjaliści. Większość ta obejmowałaby 179 mandatów, co stanowi około 60 proc. człon-

ków parlamentu. Prawica zapowiada już obecnie ostrą i zdecydowaną opozycję wobec takiego rządu. Mówią, iż stanowisko premiera powierzone zostanie socjaliście.

Poturbowanie dwóch posłów socjal.

Warszawa, 2. 11. (Tel. wł.) — Wczoraj w południe odbyła się uroczystość socjalistyczna na grobach straconych w Cytadeli. Odbyły się pochody P. P. S. i B. B. S. Po uroczystości P. P. S. część pochodu udała się w kierunku mostu kolejowego. W zamieszaniu, jakie powstało, kilku posłów m. i. Prager z P. P. S., zostało poturbowanych. Z policjantów jeden posterunkowy ciężiej ranny a 15 poturbowanych. (w)

Fala konfiskat

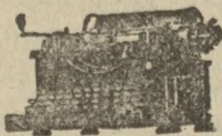
Warszawa, 1. 11. (Tel. wł.) — Pisma wydały dodatki nadzwyczajne, które były rozbierane przez publiczność. Dodatki „Gazety Warszawskiej“ i „Robotnika“ zostały skonfiskowane.

Warszawa, 2. 11. (Tel. wł.) W piątek skonfiskowano w Krakowie „Głos Narodu“, „Naprzód“, żydowski „Nowy Dziennik“ a „Il. Kurjer Codz.“ dopiero w południe. W Sosnowcu skonfiskowano „Kurjer Zachodni“ a w Katowicach „Polonję“. (w)

Oświadczenie Mac Donalda

Liverpool, 1. 11. (PAT.) Przybył tu premier angielski Mac Donald. Oświadczył on, że jest przekonany, iż cel jego podróży do Stanów Zjednoczonych został osiągnięty i że jest obecnie otwarta droga ku nowemu etapowi. Wierzy on mocno, że jego spotkanie z prezydentem Hooverem oraz rozmowy z nim innych mężów stanu Stanów Zjednoczonych przyczyniły się do wielkiego zbliżenia narodów amerykańskiego i angielskiego oraz w

wysokim stopniu wzmocniły ich wzajemne zrozumienie się. Ma on też przeświadczenie, iż w rezultacie rozmów amerykańskich została też utworzona droga do bardziej skutecznej współpracy z innymi państwami dla utrzymania pokoju.

ROYAL

NAJBARDZIEJ UDOSKONALONA AMERYKAŃSKA MASZYNA DO PISANIA

Upoważnione przedstawicielstwo

Przygodzki i Hampel

Poznań - Sew. Mielżyńskiego 21

Telefon 21-24

nw 4081

Kąpiel z domieszką

„Christol“

działa ożywczo na cały organizm, sprawiając błogie uczucie. Tw 584

Do nabycia we wszystkich aptekach, drogeriach i składach aptecznych

SWE WŁOSY

WSKAZUJĄ NA ZBLIŻAJĄCĄ SIĘ STAROŚĆ NALEŻY TEGO UNIKAĆ GDYŻ JEDYNIĘ MŁODOŚĆ ZDOBI

Orientine

PRZYWRACA STOPNIOWO SWYM WŁOSOM PIERWOTNY NATURALNY KOLOR NIEZMIENIENIE DLA OTOKIENIA JEST NIEZKOPLIWY NIE PLANI NIE BRUDZI. PROSTY W UŻYCIU

PARF d'ORIENT

WARSZAWA

WIELEZIE DO NABYCIA

Niemasz lepszego
ZEGARA i BUDZIKA
nad wyrób marki
Hamburg-Amerika
Tw 370

używają miliony

bo jest on najskuteczniejszym środkiem domowym do nacierania i pielęgnowania

Zakochany.

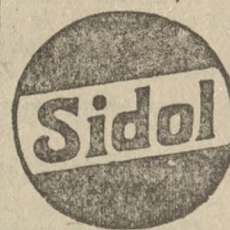
Gdy ustami przylgnę do
Twych miłych rąk,
Jakbym kwiatu dotknął
z nadwarteńskich łąk,
Skąd ta miękkość skóry,
jej subtelna woń?
Mydło „PRZEMYSŁAWKA“
ma jedyną broń...

Pw 5004-2 474

Sirax

do
Czyszczenia
wszelkich
PRZEDMIOTÓW
DOMOWYCH
KUCHENNYCH
jakoteż
do
MYCIA RĄK

Do
CZYSZCZENIA
METALI
SZYB i
LUSTER tylko:

P 5 745-62 706

Wśród nowości kosmetycznych.

Wytwórnia „Miraculum“, niestrudzona w uzupełnianiu preparatów lekarsko-kosmetycznych, wymaganych jako specyficzne środki do indywidualnego pielęgnowania urody, oddała obecnie do użytku ogółu nowy preparat, pod nazwą: „Mleczko Lityna“, Dra Lustra. Wytwórnia ten preparat zasługuje już z tego względu na pochlebną wzmiankę, ponieważ stanowi jedyny dziś preparat, znający zastosowanie nawet u osób z tłustą cerą. Wiadomo, że wszelaki krem niszczy tłustą cerę, choćby twarz myto gorącą wodą i proszkiem marmurowym „Miraculum“ oraz pudrem higienicznym Dra Lustra. Mleczko zaś „Lityna“ wygładza spierzchniętą tłustą cerę i ożywia ją, nie zatykając porów. Rano i wieczorem przemycia się twarz „Lityną“ (wacikiem), a po 10 minutach spłókuje się garącą wodą i myje proszkiem marmurowym „Miraculum“. Ponieważ „Mleczko Lityna“ odsłania soczystą warstwę naskórka, zastępuje wodę u osób z przeczulicą twarzy, służy zawodowo szminkującym się do odświeżania oraz do oczyszczenia twarzy przed spaniem lub w podróży, nadaje się przeto również do wielostronnego pielęgnowania prawidłowej i suchej cery. Dr. Z. B.

Tw 582

Ze wszystkich odlewni dzwonów w Polsce

TYLKO FIRMA

BRACI FELCZYŃSKICH

odlewnia dzwonów w Kałuszu

i w Przemyślu, ul. Krasińskiego 63

OTRZYMAŁA NA POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ

WIELKI ŻŁOTY MEDAL.

dw 2728

Istota przesilenia we Francji

Choć w obecnym przesileniu francuskim od 22 ub. m. najwięcej ciągle się słyszało o zabiegach lewicy, czy to radykałów społecznych, czy socjalistów, jednak głównego znaczenia przesilenia nie należy szukać po tej stronie. Wśród 288 głosów, które obalili rząd p. Brianda, było wprawdzie około 230 głosów lewicy, a tylko niepełna 60 głosów prawicy i środka, oraz około 30 wstrzymujących się. Ale 230 głosów lewicy jako opozycji stało padło przeciw rządowi, a powodem upadku było dołączenie się głosów z prawicy i środka, czyli z dawnej większości rządowej p. Poincarégo, która obecnie okazała się zachowaną. Tu zatem tkwi głębsze i trwałe znaczenie przesilenia.

Powody niezadowolenia prawicy i środka we Francji są i dla Polski bardzo ważne, gdyż streszczają się one w zarzucie: polityka wobec Niemiec jest stale zbyt ustępliwa, a w szczególności w Hadze zgodził się p. Briand na wcześniejszą ewakuację Nadrenji za nic, bez dostatecznych zapewnień nawet choćby wykonywania planu Younga w zakresie odszkodowań, a przedewszystkiem bez żadnych zamiennych rękojmi bezpieczeństwa zamiast okupacji.

To znaczenie przesilenia wyudatniło się dobitnie już na posiedzeniu Izby 22-go ub. m.

Bardzo wielkie wrażenie wywarła mowa p. Marina, przewodcy prawicy, który mówił przeciw odwołaniu rozprawy o polityce zagranicznej:

„Parlament ma obowiązek nie tylko nadzoru, ale także wskazania kierunku. Czekając nie możemy. Prace komisji technicznych z Hagi są ledwie zaczęte, a tymczasem dokonują się rzeczy doniosłe. W dodatku ministrowie zagraniczni przedstawiają warunki porozumienia w Hadze inaczej, niż nasi. Czy się jest zwolennikiem, czy przeciwnikiem ewakuacji, nie wie się wobec takich objawów, jaki jest właściwy stan rzeczy.

„A tymczasem bieżąca zdarzenia, fakty w zakresie ewakuacji, których ukręć niepodobna. Przedewszystkiem nadchodzi wiadomości, z których wynika, że wielka ilość batalionów wyszła już nie tylko z drugiej strefy okupacji (która miała być wedle traktatu opuszczona w r. 1930, a wedle porozumienia w Hadze zaraz), ale także z trzeciej (w r. 1935 wedle traktatu, a wedle Hagi do końca czerwca 1930, w związku z wprowadzeniem w życie planu Younga, które jeszcze się nie zaczęło). Takie wiadomości nadchodzą zewsząd.

„Oto 5-ty pułk kirasjerów, opuściwszy trzecią strefę, wrócił do Pontoise w końcu września (P. Franklin-Bouillon, poseł tego okręgu przerywa: „Tak jest“ 510-ty wóz pancernych został wysłany do Nancy. Dwie grupy artylerji lekkiej, które były w

Neustedt, wróciły, jedna do Bordeaux, druga do Dijon. Batalion 171-go p. p. opuścił Germersheim do Besançon... (I t. d. wyliczonych dokładnie jeszcze dwanaście jednostek...) Wszystkie te bataliony odeszły z pułkowymi zarządami administracyjnymi i sprzedano część ich pomieszczeń. Inne bataliony otrzymały zawiadomienie o odejściu (P. Painlevé, minister wojny: „Nie“). Łatwo jest przeciwstawić nam przeczenia, ale gdy my widzimy, że bataliony opuszczają Nadrenję i wracają do garnizonów we Francji, jest naszym obowiązkiem i naszym prawem stanowczym zażądać wyjaśnienia. I właśnie czekamy na nie. (Oklaski na różnych ławach).“

Z temi wywodami wiązało się krótkie przemówienie pos. Scapinięgo, ociemniałego w wojnie, wybranego w Paryżu, a należącego do grupy p. Maginota z większości rządowej, który zapytał:

„Skoro rząd mówi, że ewakuacja Nadrenji zależy jeszcze od wejścia w życie planu Younga, jak sobie wyobraża na wypadek, jeśli to się nie stanie, powrót do Nadrenji wojsk obecnie wycofanych?“

Odstąpienie od poprzedniego stanowiska, uzależniającego rzeczywistość ewakuację od prawdziwego wejścia w życie planu Younga, oświecił p. Mandel z grupy p. Marina, w taki sposób:

„Warunki, o których mówimy, określił p. Poincaré w połączonych komisjach spraw zagranicznych i finansowej, w obecności p. Brianda jako ministra spraw zagranicznych i p. Cherona jako ministra skarbu, mówiąc wedle stenogramu:

„Nie będziemy mogli przyjąć planu Younga inaczej, jak pod warunkiem, że nie wróci się po dziesięciu latach znowu do rozważania tej sprawy, ale że będzie jego wykonywanie zapewnione na lat sześćdziesiąt. A z drugiej strony trzeba, abyśmy otrzymali mobilizację płatności rzeczywistą, nie tylko taką, którą można urzeczywistniać, ale taką, którą się urzeczywistniło.

„Otoż przedewszystkiem, niektóre oświadczenia ministrów Rzeszy pokazały nam, co trzeba myśleć o tem wykonywaniu przez sześćdziesiąt lat. A następnie musimy się dowiedzieć, co rząd rozumie dziś pod wyrażeniem: wprowadzenie planu Younga w wykonanie. Czy oznacza to początek komercjalizacji należności od Niemiec, tak czy nie?“

Tak wyglądało już na posiedzeniu Izby niezadowolenie wśród dotychczasowej większości rządowej, które rozstrzygnęło o upadku rządu p. Brianda. Następnie pisma prawicy i środka w toku przesilenia codziennie jasno stawały pytanie: czy mamy iść dalej, na łeb na szyję, ku likwidacji zwycięstwa? Tu jest istota rzeczy. St. St.

Działalność czeki na francuskim gruncie

(Od własnego korespondenta

Paryż, w październiku. Dokoła ambasady Sowietów na rue de Grenelle, na zewnątrz panuje pozorny spokój. Wewnątrz natomiast kotłuje się, a terror nie ustaje. Skandal, wywołany ucieczką byłego radcy ambasady, Biesiedowskiego, który nawiasem mówiąc, pragnie teraz za wszelką cenę odgrywać rolę bohatera, uwydatnił naturalnie jeszcze jaskrawiej poczynania bolszewików we Francji. Ze ich ambasada oraz reprezentacja handlowa, mieszcząca się zresztą zupełnie osobno, były i są gniazdami szpiegowskimi, to oczywiście wszyscy doskonale wiedzieli. Jednakowoż nie przypuszczano, że zarówno jedna, jak i druga instytucja roją się formalnie od agentów „Czeki“, stale w Paryżu przebywających. A w wypadkach nagłych, jak n. p. w sprawie p. Biesiedowskiego, wysyłani byli nadzwyczajni agenci w roli egzektorów.

Na skutek ostatniego skandalu dokonuje się czyszczenie ambasady z żywiołów niedostatecznie zdyscyplinowanych. Podobne „wymiatanie“ ma miejsce w dalszym ciągu w „Humanite“, gdzie poseł Marcel Cachin zajął tylko skromne za biurkiem miejsce, podlegając instrukcjom nowej, prawowitej dyrekcji, która surowo cenzuruje artykuły, plomienno dawniej pisała Vaillant-Couturier, przeznaczając najczęściej jego prozę do otlani o gromnego kosza.

Bardzo więc aktualną stała się niezmierznie ciekawa książka „Czerwoni szpiegowie“ p. Maurycego Laporte. Autor, który zaparł się czerwonych bożyszczy, był założycielem „Młodzieży komunistycznej“ we Francji, członkiem komitetu dyrekcyjnego partii oraz delegatem do III-ej Międzynarodówki. W tej roli, przebywając w Moskwie poznał całą organizację Cze-

Kurjera Poznańskiego“)

ki, jej metody i służbę wywiadowczą, prowadzoną najpierw żelazną ręką przez krwawego Dzierżyńskiego, a coraz bardziej rozwijaną i udoskonaloną przez jego obecnego następcę Mienżyńskiego.

Praca p. Laporte, oparta na dowodach, jest istotnym dokumentem odkrywającym tajniki szpiegostwa Sowietów we Francji. Uwadze ich wysłanników nie uchodzi nic z tego, co się mówi w kancelariach, czy też kołach dyplomatycznych przygotowuje w laboratorjach, fabrykach, organizuje w arsenalach, portach itd. itd. Oczy i uszy Moskwy muszą wszystko widzieć, wszystko podsłuchać.

Szpiegostwo manewruje według rozkazów „Czeki“, której podlegają tutejsi agenci i wolne brygady. Z końcem 1928 r., pisał p. Laporte, sieć szpiegowska we Francji była już bardzo rozwinięta obejmując 1200 agentów, z których 830 działało jako robotnicy, 110 jako urzędnicy, 180 jako wojskowi, 35 wreszcie w kolonjach. Liczba członków, przynależących do wolnej brygady, zmniejsza się wskutek fantastycznego wzrostu zawodowych szpiegów oraz wskutek nowego pola działalności, jakie przedstawia teren oficjalnie uznanych instytucji politycznych, czy handlowych. W tych warunkach ostatnie represje, więzienia i różne kompromitacje, zdaniem autora nie sparaliżowały akcji propagandowej i szpiegowskiej, gdyż „Czeka“ posiada zawsze „brygady rezerwowe“. Działalność jej odbywa się pod osłoną organów, którym przysługuje przywilej eksterytorjalności, a mianowicie ambasad, misyj handlowych oraz sowieckiego Czerwonego Krzyża...

We Francji zarówno ambasada jak i misja, pozostają na usługach „Czeki“. Jej wysłannicy jednakowoż oka-

zywali dotąd dosyć ostrożności, żeby nie dać się złapać na gorącym uczynku. Na rue de Grenelle, p. Walerjan Dowgalewski sprawuje funkcję ambasadora, lecz p. Rosowski, jest oficjalnym członkiem „Czeki“, odkomenderowanym do Paryża i wydaje ambasadorowe rozkazy. Podlegają mu jeszcze dwaj inni agenci, pp. Wikken i Samojłow. Ich zaś podwładnymi są 4 agenci, szpiegujący emigrantów rosyjskich i wszelkie osoby, wrogie Sowietom, poza tem jest 2 szpiegów wyspecjalizowanych w służbie wywiadowczej wojskowej; jednemu agentowi powierzone są kwestje kolonialne, innemu szpiegowanie „towarzyszy“, wydelegowanych do Francji przez Sowiety i dwóch wreszcie pełni funkcje łączników, pomiędzy szefami oraz szpiegami pierwszej i drugiej klasy.

„Dzięki tej organizacji, niezwykle ruchomej, posiadającej agentów niezmiernie giętkich i przenikliwych, Moskwa jest dostatecznie uzbrojona do pracy rozkładowej i przedstawiania się do najrozmaitszych instytucji, aby propagować ideje rewolucji światowej.

Niemniej jednak pomiędzy komunistami francuskimi nie panuje najzupełniejsza dyscyplina. Żywiły „reformistyczne“ podnoszą głowę. W ostatnim tygodniu komitet partii wezwał do złożenia mandatów kilku komunistycznych radnych miejskich, którzy udali się w towarzystwie „burżuazyjnych“ kolegów w „podróż naukową“ do Węgier. PP. Laporte, Duteil i Lauze woleli jednakowoż zachować je, a zostać wydalonymi z partii. Prawda, że dotychczas musieli większą część, przysługującą im pensji, składać do kasy czerwonej, podczas, kiedy teraz dochody te pójdą do ich osobistej kieszeni. Pomimo to jest niezawodnie przedewszystkiem mówić o „rozkładzie“ komunistów. Może, panujący dotychczas terror, wielu otworzył oczy. Jest też z drugiej strony bardzo prawdopodobne, że po skandalu w ambasadzie, po wyjawieniu bytności w Paryżu członków „Czeki“, Moskwa będzie usiłowała działać przez jakiś czas ostrożniej na terenie praskim, uciekając się do mniej kracichowych metod. Propaganda jej, będąc nawet mniej jaskrawą i bezwzględna, nie będzie jednak mniej niebezpieczna. Przewrotowe bowiem idee, podane w formie łagodniejszej, mogą uspić czujność kompetentnych czynników, lecz łatwiej przeniknąć i pozyskać masy.

I. Briares.

Komunikat nr. 13

Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych w Poznaniu

W niedzielę, 8 grudnia b. r. odbędzie się w Poznaniu na sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8a

Ogólny Zjazd Prezesów

z następującym porządkiem obrad:

Zagajenie.
Odczytanie protokołu z ostatniego Zjazdu Prezesów.

Referat p. prezesa Fr. Górczaka n. t. „Związek, jego praca i cele“.

Sprawozdanie syndyka, skarbnika i komisji rewizyjnej. Dyskusja nad sprawozdaniami.

Nowy podział okręgów (referat I. wiceprezesa b. posła A. Piotrowskiego Dyskusja.

Sprawa wydawania „Przemysłowca“ (refer. syndyk). Dyskusja.

ZENITH

Wnioski bez uchwał. Zamknięcie.

Początek obrad punktualnie o godzinie 11 przed południem. Obrady poprzedzi cicha msza św. w kościele SS. Katarzynek przy ul. Wronieckiej o godzinie 10 przedpołudniem.

Podając powyższe do wiadomości wszystkich Towarzystw Przem. i Rzem. województwa poznańskiego, zapraszamy niniejszem wszystkich pp. Prezesów lub ich zastępców do łaskawego udziału. Nadmieniamy uprzejmie, że ze względu na ważność i doniosłość spraw będących na porządku obrad, obecność przedstawicieli każdego Towarzystwa konieczna. Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!

Za zarząd:

(—) Fr. Górczak, prezes,
(—) Tad. Piotrowski, syndyk.

Konfiskata „Placówki“

Warszawa, 2. 11. (AW.). Onegdaj został skonfiskowany nr. 47 tygodnika „Placówka“ z polecenia komisariatu rządu na m. stoł. Warszawę z powodu „następujących artykułów: „Pan Maleszewski bić umie no i bić będzie“, „Nowe przeznaczenie“, „Panowie Irax i Zadig“, „Stronnictwo Chłopskie o Marszałku Piłsudskim“, „Mówi się tu i ówdzie“ i „Dowcipy“.

JUBILEUSZOWE

PULSA

PERFUMY

Tw 498

Nasza ODZIEŻ ZIMOWA

dla dorosłych, młodzieńców i chłopców, która oprócz gustownego wykonania z najlepszych materiałów odznacza się także wielką taniością, dowodzi ponownie jaknajdobytniej o naszej powszechnie znanej przedsiębiorczości.

Specjalność: Oddział dla dzieci i chłopców.

Sciśle stałe ceny chronią każdego przed jakimkolwiek wyżyskiem

ŁUCZAK & CO.

Największy specjalny magazyn i fabryka odzieży męskiej i dla chłopców.

nr 4281

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dzień święta zmarłych

Uroczystości we wszystkich kościołach — Niewytkle tłumny udział wiernych

Na wszystkich cmentarzach w Poznaniu i na peryferiach przez cały dzień Wszystkich Świętych ruch był bardzo ożywiony. Przy każdym niemal grobie od samego rana grupki ludzi czyniły gorączkowo ostatnie przygotowania w celu przyozdobienia mogił. Na miejsce wszystkie kwiaty i ozdoby nabywała ona zieleni, kwiaty, wieniec celem przyozdobienia grobów, co uczyniono przeważnie bardzo gustownie.

Popołudniu w kościołach parafialnych odbyły się solenne nabożeństwa żałobne, które przyciągnęły tłumy wiernych. W katedrze uroczystą sumę odprawił ks. bisk. Dymek a kazanie wygłosił ks. inf. Adamski. Popołudniu odbyły się żałobne nieszpory, po których procesję celebrował J. Em. ks. Kardynał Prymas.

W parafii Bożego Ciała po uroczystych nieszporach odbyło się żałobne nabożeństwo w kaplicy na cmentarzu w Dębcu, które odprawił wobec tłumy wiernych ks. Streich. Następnie po kazaniu z pieśnią na ustach procesja odeszła z cmentarza.

Po uroczystych nieszporach w kościele na Jeżycach rozwinęła się imponująca procesja prowadzona przez ks. prob. Budaszewskiego, która podążała na cmentarz. Udział wiernych był bardzo liczny. Na cmentarzu chór parafialny pod kier. p. Olszewskiego odśpiewał „Błogosławieni umarli” — ks. prof. Gieburowskiego, a ks. prob. Budaszewski wygłosił podniosłe kazanie.

Imponująco wypadła też procesja z kościoła łazarskiego. Po nieszporach wyruszyła ona prowadzona przez ks. prob. Gorgolewskiego na parafialny cmentarz; tam przy „grobie poległych” pełnili straż honorową powstańcy. Pod krzyżem, gdzie spoczywają zwłoki prob. Malińskiego, wygłosił kazanie ks. prob. Gorgolewski, po czym odśpiewano w skupieniu „Witaj Królowa”.

Uroczyste nabożeństwo żałobne w

parafii św. Wojciecha odbyło się o 15 poczem procesja w której wzięły udział tysiączne rzesze ruszyła zrazu na stary cmentarz, a następnie na nowy, gdzie kazanie wygłosił gwardjan OO. Franciszkanów ks. Gościński.

Z kościoła św. Jana procesja ruszyła po nieszporach na parafialny cmentarz o godz. 17, a prowadził ją ks. prał. dr. Mazurkiewicz. Również i tu parafianie brali żywy udział w podniosłej manifestacji katolickiej. Kazanie poprzednio już wygłosił w kościele ks. prał. Mazurkiewicz; na cmentarzu odśpiewano pieśni religijne.

Parafia św. Małgorzaty na Śródcie również urządziła tradycyjnym zwyczajem procesję na cmentarz. Prowadził ją ks. prob. G. Kucharski przy tłumnym udziale wiernych. Kazanie na cmentarzu wygłosił ks. Klauziński.

W Głównej kościele parafialny zatłoczony był wiernymi, którzy udział wzięli w żałobnym nabożeństwie. O 15.30 wyruszyła nieskończenie długa procesja prowadzona przez ks. Chilomera do kościoła św. Małgorzaty na Śródkę, a następnie na cmentarz w pobliżu Mały. Parafia wildecka dotąd jeszcze nie posiada własnego cmentarza i grzebie zmarłych na Dębcu, który ma osobną parafię a proboszczem jej jest ks. Koźlik. Tam też w kaplicy cmentarnej odbyło się wspólne nabożeństwo. Odprawił je ks. prob. Koźlik; kazanie wygłosił prob. parafii wildeckiej ks. Torbus. W końcu uroczystych modłów odśpiewano „Witaj Królowo”.

Według nowego rytuału odbyły się w tym roku wszystkie modlitwy w języku polskim. Ponadto należy podkreślić niezwykle liczny udział parafian w procesjach, tak, że można śmiało liczyć uczestników każdej na tysiące.

Wieczorem na spowitych w mrokach cmentarzach, zamigotały wszędzie na grobach tysiące różnobarwnych światełek, wśród których snuł się wielotysięczny poważny tłum, oddając hołd tym, którzy na wieki od nas odeszli... (z)

prezeski gniazda żeńskiego Sokola. Nabożeństwo na intencję Jubilatów odbędzie się dnia 5 bm. o godzinie 9 rano w kościele Karmelitanek Bosych przy ulicy Niegolewskich. Jubilatów Szczęść Boże.

WYSTAWY

— W Salonie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych, pl. Wolności 18, wystawili dzieła swe następujący artyści: kolekcja: ne Wyczółkowski z Krakowa, Skoczylas z Warszawy i Roguski z Poznania; prócz tego wystawa bieżąca, w której udział biorą: Batecki, Dołycki, Doregowski, Graczyński, Hannytkiewicz, Jackowski, Stanisław, Korzeniowski, Lam, Mossoczy, Witkiewicz. Wystawa otwarta od 11—17, w niedzielę i święta od 12—15. Wstępne 1 zł, dla młodzieży 50 gr.

WYKŁADY

— „Od mundur huzarskiego generała armii rosyjskiej do sutanny kapłańskiej rz. katolickiej: Kalwaryjska droga” tak brzmi tytuł pierwszego wykładu ka. Włodzimierza Leśnoblodkiego, który on wygłosi w poniedziałek dnia 4 bm. w Auli Uniwersytetu Poznańskiego o godz. 20. — Bilety można nabyć w Związku Kobiet Pracujących, Al. Marcinkowskiego nr. 1 oraz w dniu wykładu przy kasie u wejścia do sali.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Zjazd katolickiej młodzieży abstynenckiej odbędzie się w niedzielę 3. b. m. w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka 4-6. Zjazd rozpocznie się nabożeństwem w kościele św. Marcina o godzinie 9. Obrady potrwać od godz. 10 do 12.30. W programie są przewidziane 2 wykłady na temat: „Jak pracować w kółkach abstynenckich” i „Propaganda zewnętrzna”. Po obiedzie kurs przeciwalkoholowy z 6 wykładami. Dowiadujemy się, iż na zjazd wybiera się licznie m. in. młodzież harserska oraz członkowie Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej i Stow. Młodych Polek. Także w Sokole, zwłaszcza żeńskim, idea abstynencka znajduje coraz więcej zwolenników.

— Z „Sokola” poznańskiego. Nadzwyczajne walne zebranie gniazda odbędzie się w środę 6 bm. o godzinie 8.15 w salce przy ul. św. Marcina 65. Naprzędku obrad m. in. wykład i mianowanie członka honorowego. Czołom! Zarząd.

— Stow. Urzędników Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 5 listopada o godzinie 18 w lokalu „Boulevard”.

WYCHOWANIE, KURSY

— Wieczorne kursy w Miejskiej Szkole Handlowej rozpoczyna się 4 bm. o godzinie 19. Wykładać się będzie język niemiecki, angielski, stenografia, pisanie na maszynach. Szefom zwraca się szczególną uwagę na osobny kurs pisma plakatowego dla uczniów kupieckich. Zgłoszenia przyjmują sekretariat szkoły przy ul. Działynskich 4.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Z okazji dziesięciolecia istnienia Koła Medyków U. P. odbędzie się dnia 9 listopada r. b. pod protektoratem Jego Magnificencji p. rektora prof. dr. St. Kasznicy i Rady Wydziału Lekarskiego — „Uroczystość Dziesięciolecia”. Na program złożą się: 1. Nabożeństwo w kaplicy Domu Akademickiego o godz. 10. 2. Zebranie uroczyste o godz. 12 w sali Śniadeckich, Coll. Medicum, ul. Fredry nr. 10. 3. Bal w salach Bazaru o godz. 21.30.

— Tow. Wioślarzy „Polonia” wzywa członków do gremjalnego udziału w uroczystości zamknięcia sezonu w niedzielę dnia 3 bm. o godzinie 15 w przystani A. Z. S. (św. Roch). Po uroczystości tej schadzka na przystani „Polonii”. Strój galowy statutu przepisany.

— Wkp. Tow. Miłośników Filmu „Gwiazda Hollywood”. Wszelką korespondencję oraz informacje i zapisy nowych członków (członkiń) do W. T. M. F. przyjmuje prezes Nyga Leon przy ulicy 3 Maja 3a (dom ogrodowy, parter, prawo) codziennie od godz. 17—19; w niedzielę i święta od godz. 12—14. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 6 bm. w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej nr. 8a o godzinie 19.30. Zarząd.

— Z Sodalicyj Marjańskich Urzędników. W niedzielę, dnia 3 bm. o godzinie 14.30 wychodzi pielgrzymka jubileuszowa Związku Sodalicyj Marjańskich męskich, do której i nasza Sodalicyja się przyląca. Punkt zbiorny w kościele farnym. — We wtorek dnia 5 bm. o godzinie 19.30 przypada miesięczne posiedzenie na salce „Marianum”. klasztor OO. Jezuitów. wejście z ul. Szewskiej nr. 18.

— Tow. „Pielgrzym” zawiadamia członków, iż w dniu 3 bm. nie urządzi zapowiadanej pielgrzymki jubileuszowej, wobec czego uprasza się o wyruszenie z pielgrzymką parafialną lub sodalicyjną.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Dyrekcja Ogrodu Botanicznego w Poznaniu zawiadamia, że z dniem 1 bm. ogród jest zamknięty dla publiczności aż do wiosny. Data otwarcia zostanie ogłoszona.

— Kwestę uliczną i po lokalach urzędu w jutrzejszą niedzielę, 3 bm., I. O. kręg Związku Uczestników Powstania Wkp. Dochód z kwesty przeznaczony jest na wsparcie dla wdów i sierot po poległych.

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, ziem samopoczuciu, pobudzeniu należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach środek — wodę gorzką Franciszka Józefa. Sprawozdania naczelników lekarzy zakładów leczniczych dla chorób żołądka i kiszek stwierdzają nadzwyczajną skuteczność naturalnej wody Franciszka Józefa, jako środka, przeczyszczającego. Żądać w aptekach i drogeriach. nw 5124

Niebywałe szczęście Lwowa. Jak się dowiadujemy cieszy się Lwów od szeregu lat niebywałem wprost szczęściem w grze. Tak n. p. w samej 19-ej Państw. Loterii Klasowej padło na losy, zakupione we Lwowie mnóstwo głównych wygranych: zł 80 000 na nr. 133 982, zł 75 000 na nr. 180 822, zł 75 000 na nr. 83 058, zł 60 000 na nr. 66 141, zł 50 000 na nr. 131 290, zł 25 000 na nr. 129 638, zł 20 000 na nr. nr. 143 946 i 49 491 i t. d. i t. d. nw 5127

Co ciekawsze, iż dolarówka nr. 66 605, która w ostatnim ciągnięciu wygrała 40 tys. dolarów została również zakupiona we Lwowie. Nawet główna wygrana ostatniej Państw. Loterii na cele dobroczynne przypadła w udziale stolicy Małopolski Wsch., padając na los tamże zakupiony nr. 13 101. Szczęście jak widać, konsekwentnie sprzyja kresowemu grodu.

Losy 1-ej Klasy 20 Loterii Klasowej, której ciągnięcie odbędzie się już 14 i 15 b. m., są jeszcze do nabycia w największej i najszczęśliwszej Kolekturze w kraju „Nadzieja”, Lwów, Sykstuska 6. Czwartka kosztuje zł 10,—, połówka zł 20,—, cały zł 40,—

głych i zmarłych powstańcach. Pp. restauratorów i właścicieli lokali uprasza się o przychylne traktowanie kwestarzy i poparcie kwesty.

— Poziom kosztów utrzymania w październiku rb. podniósł się, w porównaniu z stanem notowanym za miesiąc poprzedni, o 0,30 procent, jak to na dzisiejszym posiedzeniu stwierdziła Wojewódzka Komisja do badania zmian kosztów utrzymania osób pracujących w handlu i przemysle.

— Na cmentarzu garnizonowym, o godzinie 15.30 przy pomniku poległych lotników odbył się t. zw. apel poległych, urządzony staraniem 3 pułku lotniczego. W podniosłej uroczystości uczestniczyła tłumnie ludność. W chwilę później odbyła się procesja żałobna, przy udziale oddziałów wojska z garnizonu poznańskiego oraz wiernych. Ceremonie żałobne odprawił dziekan w. p. ks. prał. Wilkans. Byli obecni dowódcy pułków, na czele z gen. Dzierżanowskim i gen. Medwadowskim. Na zakończenie wśród grobów oświetlonych, przemówił w podniosłych słowach ks. dziekan Wilkans, wskazując na konieczność pamięci żywych dla zmarłych.

KRONIKA WYPADKÓW

— Zderzyły się dwa samochody na ul. Rzeczypospolitej narożnik Pocztowej, z nieustalonej narazie przyczyny. Jeden wpadł na drzewo, wyrwując je, tak że wezwano straż pożarną celem usunięcia przeszkody. (k)

— Umysłowo chorego przytrzymano w godzinach popołudniowych w kościele Bożego Ciała. Był to starszy mężczyzna, który zachowywał się nieodpowiednio. — Chorego przewieziono do miejskiego zakładu psychiatrycznego na Grobli. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— Kradzieże i włamania. P. Cyrylowi Podwornemu, zamiesz. przy Rynku Śródeckim 2, skradziono z kosza bieliznę męską i damską, łącznej wartości 120 zł. — Na stacji kolejowej z pociągu pospiesznego nr 408 skradziono p. dr. Wisławie Knapowskiej, zamiesz. przy W. Garbarach 34, walizkę zawierającą garderobę wart. 300 zł. — P. Lorencowi Edwardowi skradziono w tramwaju w Warszawie portfel zawierający 35 zł. dokumenty osobiste, legitymację studencką, zezwolenie na noszenie broni i kartę tramwajową. — P. Ulatowskiemu Ludwice, zamiesz. przy ul. Matejki 2, skradziono ze strychu 76 pretów mosiężnych do przyczepiania chodnika do schodów, wart. 120 zł. — P. Pecherskiemu Stanisławowi, zamiesz. przy Al. Marcinkowskiego 8, skradziono z mieszkania ubrania, wart. 700 zł. — P. Mazurkiewiczowi Franciszkowi, zamiesz.

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Wieżień z wyspy św. Heleny”.
Aurora: „Czarny Pirot” z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Pokój nad Europą”.
Casino: „Pokój nad Europą”.
Colosseum: „Bandyta”.
Corso: „Zemsta szaleńca” (Harry Peel).
Edison: „Miłość w pociągu”.
Kapitol: „Kobiety na śliskiej drodze”.
Metropolis: „Mocny człowiek”.
Odeon: „Miasto miliona poległych”.
Polonia (Górczyn): „Stać tu!”
Renaissance: „Król detektywów paryskich”.
Słońce: „Z dnia na dzień”.
Stylowe: „Markiz d'En, szpieg madame Pompadour”.
Wilsona: „Ponad śnieg”.

„Żywa pochodnia”

Tragiczny wypadek w Ostrowie

Nasz korespondent ostrowski (n) donosi:

W godzinach przedpołudniowych była ul. Kolejowa widownią strasznego wypadku. Oto raptem wybiegła kobieta, cała w płomieniach, wzywając rozpaczliwym głosem pomocy. Przechodnie pospieszyli natychmiast, jeden z nich narzucił na nieznajomą swój płaszcz, usiłując stłumić ogień. Niebawem sprowadzono powózki i odwieziono niebezpieczną do lecznicy powiatowej, gdzie jednak po kilkugodzinnych męczarniach wyzionęła ducha.

Tragicznie zmarła była wdowa nazwiskiem Fuhrmann i mieszkała razem z córką. Gdy córka poszła do pracy zamierzała wznieść ogień w żelaznym piecyku. Ponieważ drzewo było mokre, pragnęła je polać naftą. Raptem butelka wypadła jej z ręki, a rozbijając się, oblała piec i niebezpieczną. Płomienie ogarnęły natychmiast Fuhrmannową, która zbiegła ze schodów na ulicę; niestety pomoc okazała się spóźnioną.

Ostrożnie z bronią!

Offlora manipulacji z nabitym rewolwerem

Nasz korespondent tczewski (dt) donosi:

W czwartek przedpołudniem wydarzył się w parku miejskim tragiczny wypadek. Uczniowie malarscy Hinz i Klein z Tczewa, pracujący u p. Schmeelinga, byli zajęci w pewnym domu za parkiem. Gdy im się farba skończyła, udali się obaj po nią do swego pracodawcy. Po drodze Hinz znalazł gdzieś nabity rewolwer.

W parku obaj oglądali broń, gdy nagle padł strzał i zranił Kleina w pierś. Kolega zaprowadził go z wielkim trudem do mieszkania p. Schmeelinga, który natychmiast zawiadomił lekarza i rodziców. Dr. Tauporn udzielił niefortunnie pierwszej pomocy i zarządził natychmiastowe odtrans-

portowanie do szpitala św. Wincenciego. Tam Klein po ciężkiej operacji zmarł.

KALENDARZYK

Sobota, 2 listopada 1929.
Słońce: wschód 6.50; — zachód 16.22; — długość dnia 9 godz. 32 min
Księżyc: wschód 7.54; — zachód 16.37; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 4 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północny Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 760 mm Wubiegłej doby temperatura najwyższa plus 9 st. Cels., najniższa plus 3 st. Cels. Ilość opadu nieznaczna

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych — wczoraj i dziś — 0,09 m.

Kal. rz.-kat.: Dzień Zaduszny; — jutro Hubert b.

Kal. słow.: Witimir; jutro Chwalisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapieżńska, pl. Sa pieżyński 1.

Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.

Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nr. 26.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta tamtejsze apteki.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— 25-lecie pożycia małżeńskiego obchodzi dnia 5 bm. pp Franciszek Łyczewek z żoną Michaliną z Michałowskich, zamieszkali przy ul. Przecznicza 7. Jubilat, który w dniu dzisiejszym kończy 50 rok swego życia, znany na gruncie tutejszym z pracy narodowej i społecznej, jest dyrektorem Zw. Fabrykantów i piastuje prócz tego szereg innych urzędów. Jubilatka jest jedną z założycielek żeńskiego Sokola i piastuje obecnie godność wice-

G. Wilda 129, skradziono z chlewa 22 kury i 2 koguty. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Pożar wybuchi w Sulkowicach w powiecie gostyńskim** w nocy na 1 bm. w zabudowaniach gospodarza Tomasza Gubenowskiego. Spaliły się stodoła z tego-rocznym żniwem i maszynami rolniczymi. dom mieszkalny oraz chlewy. Wysokości strat, jak również przyczyny powstania pożaru nie zostało ustalić (k)

— **Wpadła pod transmisję młocarni**, w Obłoczkowie (pow średzki) zatrudniona przy odgarnianiu słomy Eleonora Hampel. Suknie nieszczęśliwej okryły się naokoło wałka, przyczem odniosła ona tak ciężkie obrażenia, że zmarła w szpitalu w Wrześni. (k)

— **Na szosie Bytyn — Młodasko** napadli w czwartek w południe Stan. Kostrowski wspólnie z jakimś innym zawiadującą z Ceradza Kościelnego idącego spokojnie Wojciecha Jaworowicza, pomocnika rzeźniczkę z Buku. W. J. silnie pobity zdołał uciec do Młodaska, napastnicy jednak, dosiadłszy rowerów, dopędzili go i poczęli go na nowo maltretować. Zabili oni ofiarę swego bestjalstwa tak silne uderzenia, że w ciągu trzech godzin nie odzyskała przytomności. W międzyczasie przybiegli z pomocą p. O. Niegolewski z ludźmi z Niegolewa. Napastnicy zbiegli, zostali jednak wkrótce ujęci przez policję. Lekarz stwierdził u Jaworowicza wstrząs mózgu i złamanie prawej ręki. (bj)

— **Z okna wystawowego sklepu p. Marjana Golaszńskiego w Buku** skradziono w nocy na 1 bm., po wybieciu szyby, futra i płaszcze zimowe wartości około 6000 zł. Policja wszczęła energiczne śledztwo za rzeźmieszkami. (bj)

— **Warszawscy włamywacze na występkach gościnnych w Grudziądzu**. Ostatnio przybyło do Grudziądza 2 „eleganckich panów”. Jeden z nich, Jan Stolski, „Inżynier” fabryki maszyn w Piastowie pod Warszawą, zajął do Królewskiego Dworu, a jego „kolega”, — „przemysłowiec” Czesław Pajchert, zajął pokój w Hotelu Centralnym. Podczas tej wizyty nie omieszkali owi goście zwiędzić — prywatnego mieszkania właściciela hotelu p. Langego, który na szczęście powrócił wtedy z miasta, gdy bandyci zajęli się plądrowaniem mieszkania. Ujęci na gorącym uczynku, zostali odprowadzeni na policję, gdzie się wydało, że obaj posługiwali się fałszywymi dowodami i że są to znani na bruku warszawskim włamywacze Kowalski i Rożnowski. R. usiłował powiesić się w swej celi, czemu jednak przeszkodzono. (x)

— **W Grudziądzu wyłapano szajkę złodziejską**. W ostatnim czasie dokonano szeregu włamań w Grudziądzu i okolicy. Ofiarą złoczyńców padło kilka firm miejscowych. Obecnie wytropiono szajkę złodziejską, składającą się przeważnie z wychowanków domu poprawczego w Chojnicach. Na czele bandy złodziejskiej stali Leon Balcer, Poturalski, Lasota i Murzewski, którym dokonane włamania udowodniono. Łup swój ukrywali w stogach na okolicznych polach. Podczas aresztowania usiłował Murzewski zbiec, przyczem tłum bezrobotny starał się ułatwić mu ucieczkę. M. zerwał się jednak na ulicy z inną osobą i upadł na bruk, tak że go ujęto i doprowadzono do urzędu śledczego. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— **Września**. (Z Sejmiku Powiatowego.) Na ostatnim zebraniu sejmiku wybrano do komisji rewizyjnej Pow. Kasy Komun. pp. Wojtkowiaka, Kochanowskiego z Miłosławia i rachmistrza kasy miejskiej Olejnika z Wrześni. Uchwalono również statut wzorowy o opłatach od umów przy sprzedaży nieruchomości z tem, że opłata na rzecz Pow. Związku Komun. nie będzie przekraczała dotychczasowej wysokości 2 proc. Do uchwały tej wyraził sejmik życzenie, aby w poszczególnych wypadkach odraczano płatność podatków od umów do 6 miesięcy. — **Pozyskane krótkoterminową w kwocie 100 tysięcy złotych** w zlocie postanowiono skonwertować na pożyczkę długoterminową. Obszar dworski Rudy otrzymał prawa gminy wiejskiej. Z obszaru dworskiego Skape wylączono parcelę o ogólnej powierzchni katastralnej 241,35,51 ha i przyłączono do nadleśnictwa Skorzęcin. pow. gnieźnieńskiego. Uchwalono dalej pobierać w r. 1930 dodatek do opłat państwowych od patentów na wyrób trunków, przetworów wódczanych i spirytusów w wysokości 50 proc. państw. — **Platy na wyrób oraz dodatek do opłat państw. od patentów na sprzedaż wymienionych trunków** również w wysokości 50 proc. od państw. opłaty na sprzedaż.

— (W stan spoczynku.) Inspektor szkolny p. Stasiewski przechodzi z dniem 1 listopada na emeryturę. Zastępcą tego obywatela m. Wrześni pożegna nau czycielstwo miasta i powiatu osobną uroczystością, a obywatela miasta wieczorkiem w dniu 5 listopada. P. Stasiewski urzędował przez 9 lat w powiecie wrze śnińskim i zaskarbił sobie pracą społeczną wielkie poważanie i szacunek. Z szczerym żalem żegna p. inspektora całe społeczeństwo, życząc mu po owocnej pracy zasłużonego wypoczynku przez długie lata. (y)

**PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ
CZY JESTEŚ W SKLEPIE
POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM**

„Zaduszki” wśród powstańców

Uczczenie poległych bohaterów

Staraniem okręgu I. Zw. Tow. Uczestników Powstania Wielkop. 1918—19 r. odbyła się ku uczczeniu poległych i zmarłych uczestników powstania 1 bm. o godz. 12 w poł. żałobna akademja w studjo Radja Poznańskiego.

Po odegraniu na organach preludjum z III. sonaty i marsza żałobnego Chopina, wygłosił prezes okręgu I. p. J. Koch mowę żałobną, w której podkreślił ofiarność i poświęcenie tych, którzy życiem swem wolność Polski opłacili.

Nastąpiła minuta ciszy, poczem odśpiewano „Requiem” i „Stabat Mater”, oraz odegrano sonatę a-dur.

Bardzo barwnie scharakteryzował powstanie wielkopolskie komendant Związku płk. Piekucki. W dalszym ciągu podniosł akademja odegrała orkiestra „Taniec śmierci” (Saint-Saensa) oraz inne utwory, poczem Prezes Związku dr. Meissner wygłosił piękne przemówienie, w którym podkreśla, że w dniu dzisiejszym oddajemy hołd i szczególną cześć powstańcom — jest to dzień zbliżenia się duchów pokrewnych, dzień wzajemnego obcowania z sobą. Otrzymałszy od Was jako drogi spadek dla siebie i potomności piękne idee i cnoty. Zw. Tow. Uczestn. Powstania Wielkop. jako bezpośredni spadkobierca Rady Ludowej na m. Poznań, przejął ten ideowy testament i stara się nieskazitelnie przechować w swych członkach to, co było istotą ducha powstańców i przelało ofiarę życia w zwycięstwo Wielkopolskiego ludu nad niemiec kim najeżdżcą.

Po przemówieniu tem orkiestra reprez. 36 p. p. odegrała marsz bohaterów i hymn narodowy.

Popoł. o 4 zebrał się uczestnicy powstania przed zamkiem, gdzie przybyły także inne organizacje z sztandarami. O 16,45 ruszył długi korowód przy dźwiękach orkiestry 7 pac. na cmentarz farny pod krzyż pamiątkowy powstania wielkopolskiego. Organizacje otoczyły krzyż pamiątkowy i przy świetle pochodni orkiestra odegrała marsz żałobny oraz „Kto się w opiekę”, poczem regens seminarjum duchownego ks. Rolewski, wygłosił pełne nastroju kazanie. Podniosłego kazania wysłuchano z wielkim skupieniem. Mówca podkreślił bohaterstwo tych, którzy szli w bój owiani duchem wyzwolenia ojczyzny, a sami wolności tej już nie oglądali. Zaciągaliśmy dług wobec nich i ten musimy im odplacić przez modlitwy.

W międzyczasie przybył na uroczysty obchód gen. Dzierżanowski.

Po kazaniu odśpiewano modły za poległych bohaterów, a w końcu odśpiewano „Witaj Królowo”. (z)

SPORT

Boks

Mecz Praga — Poznań rozgrywała się w niedzielę punktualnie o godz. 12 w sali kina „Słońce” i zapowiadała się wręcz atrakcyjnie, wywołując ogromne zainteresowanie w szerokich kołach sportowych Wielkopolski, czego dowodem duży popyt na bilety. Kto nie zaopatrzył się w nie powinien dziś jeszcze pośpieszyć do firmy Camera (ul. Fr. Ratajczaka), bowiem może niebawem zabraknąć i wówczas opuści rzadką okazję ujrzenia pierwszorzędnego, na wysokim poziomie walk, z których zwłaszcza spotkanie Arski — Nekolny będzie wprost sensacyjne. Drużyna Poznania wystąpi w nieco zmienionym składzie, bowiem zamiast Majchrzajskiego, który poważnie zachorował startuje Bączkowski. Nadmieniamy jeszcze, że w niedzielę pozostałe bilety będą do nabycia już od godz. 10 w kasie kina „Słońce”.

Piłka nożna

„Sparta” — „Polonia”. Ciekawe to spotkanie, którego dochód przeznaczony jest na zasilenie kasy związku okręgowego, odbędzie się w niedzielę dnia 3 listopada br. o godz. 11 na boisku „Sparty” przy ul. Grunwaldzkiej.

„Warta” I — „Warta” II b. 8:5 (3:2). Zawody ćwierćfinałowe o puchar „ABC”, należały mimo że wystąpiły dwa zespoły jednego klubu do rzędu ciekawych. Obie drużyny grały bardzo ładnie a poziom techniczny również był zadowalający. „Warta” I ligowa wystąpiła w swoim zwykłym składzie, jedynie z Przybychem na lewym skrzydle. W pierwszej części walki zmieniła przewagę. Prowadzenie uzyskała już na początku Kniola, lecz niedługo potem wyrównuje dla rezerwowych Śmiglak i ten sam gracz wkrótce strzela drugą bramkę. Stan 2:2 wywalcza Scherfke II a kilka minut przed końcem Kniola strzela trzecią bramkę. Po przerwie początkowo gra wyrównana; później zaznacza się prze-

waga ligowców, pod koniec jednak góruje drużyna rezerwowych. Bramki w tej części uzyskali: dla ligowej drużyny Kniola — dwie, Scherfke II, Wojciechowski i lewy łącznik — po jednej. Dla rezerwowych Śmiglak — dwie i Schuhmacher jedna. Sędziował p. Paczkowski.

Spotkanie ligowe. Kraków. „Cracovia” — „Carni” 8:0 (2:0). Obie drużyny wystąpiły w pełnych składach. Gra nieomal cały czas toczyła się pod znakiem przynajmniej przewagi „Cracovii”, dla której bramki strzelili: w 25 min. Sperling, kilka minut później Kossok. Po przerwie w 10 minut Kossok strzelił trzecią bramkę, następnie Kaluza który miał swój dzień — cztery pod rząd w 15, 18 25 i 27 min. Na pięć minut przed końcem Kossok uzyskał głową ostatnią bramkę. Na wyróżnienie zasługuje nowy bramkarz „Cracovii”, Ofinowski który spisywał się bardzo dobrze. Sędzia p. Brzeziński dobry, publiczności 3.000 osób. (Tel. wł.) K. S.

Katowice. „Pogoń” — „Ruch” 3:1 (2:0). Gra stała na bardzo niskim poziomie i była nieciekawa; utrudniało ją oślizgłe boisko. Pierwszy punkt dla gości pada z winy bramkarza gospodarzy Kraemera, który w 34 min. strzał Myszkowskiego przepuszcza między nogami. W 44 min. ten sam gracz wykorzystuje nieporozumienie między obrońcą oraz bramkarzem i zdobywa drugą bramkę. W 56 m. Maurer strzela trzecią. Honorowy pkt. dla „Ruchu” uzyskuje Sobota w 36 min. dobijając strzał Dziwisza. Sędzia p. Rutkowski b. dobry, publiczności około 1000 osób. (Tel. wł.) F. G.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego**. Dziś „Madame Butterfly”. W niedzielę o godz. 15 po cenach znizowanych „Polska krew” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Sendeckim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. Wieczorem pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Hrabina” z pp. Bojar — Przemieniecką, Fedyczkowską, Drabikiem, Sendeckim, Wawrzynickim i Zathemem. W partii Broni wystąpi p. Ternicka. W poniedziałek balet Różyckiego „Pan Twardowski”. We wtorek „Hrabina Marica”.

Ostatnie występy Józefa Wolińskiego przed wyjazdem do Ameryki odbędą się w operze „Łucja z Lamermooru”, która ukaże się po raz pierwszy 9 bm.

Józef Śliwiński, znakomity pianista wystąpi jedyny raz z własnym koncertem 10 bm. o godz. 11,45 w Teatrze Wielkim.

— **Z Teatru Polskiego**. Dziś i jutro ciesząca się nadzwyczajnym powodzeniem konkursowa komedia Adolfa Nowaczńskiego „Wiosna narodów”, którą ciągle odwiedzają tłumy publiczności, okłaskując gorąco sztukę i wykonawców. W niedzielę po południu po cenach znizowanych po raz ostatni komedia Z. Kaweckiego „Para nie para”.

W nadchodzący poniedziałek i wtorek wystąpi gościnnie tylko dwa razy „Teatr Premier” pod dyr. Fr. Frączkowskiego. — Odegrana będzie głośna komedia polityczna Bernarda Shawa „Wielki kram”, w której z nadzwyczajną maestrią kreuje rolę główną znakomity artysta scen stołecznych Kazimierz Junosza — Stępowski. Bilety już są do nabycia w kasie zamawiań.

— **Z Teatru Nowego**. Dziś, w sobotę, dnia 2. b. m. po raz pierwszy w Poznaniu wystąpią bawiący na gościnnych występach w Teatrze Nowym znakomici artyści Marja Malicka, Aleksander Węgierko oraz niezapomniany bohater wielu filmów, ulubieniec wszystkich — Zbyszek Sawan w ostatniej nowości sezonu, komedii „Trio” w przeróbce znanego literata p. Zdzisława Kleszczyńskiego. Piękną oprawę dekoracyjną według projektu p. art.-mal. Zofji Węgierko wykonała pracownia Teatru Nowego pod kierownictwem p. art.-dek. Aleksandra Kobrynina. Reżyserja p. Al. Węgierko.

— **„Świt, dzień i noc” po cenach znizowanych po południu**. Chcąc uprzystępnienie publiczności zobaczenie znakomitej komedii „Świt, dzień i noc”, która cieszy się stale ogromnym powodzeniem, dyrekcja Teatru Nowego daje w niedzielę po południu o godzinie 3,30 przedstawienie po cenach znizowanych. Bilety wcześniej do nabycia w firmie Zygarlowski, ulica Gwarna.

Arnold Földesy, najznakomitszy obok Pablo Sasala wiolonczelista świata, niedościgniony mistrz swego instrumentu, jeden z największych i najsławniejszych artystów współczesnych — wystąpi w sobotę, 9. bm. w Auli Uniwersytetu. Arnold Földesy jest niezwykle znanym i popularnym. W Ameryce Földesy koncertował razem z takimi artystami jak Caruso, Schallapin, Melba i inni, co najlepiej świadczy o jego marce światowej. W Poznaniu nazwisko Földesygo nie obce jest naszym melomanom. W roku 1922 genialny artysta koncertował w Poznaniu i odniósł sukces wprost oszałamiający. Program niezwykle piękny, złożony z dzieł Haydna (koncert d-dur) Hure, Klengla, Czajkowskiego, Sarasatego (tańce węgierskie). Pragnąc wszystkim bez wyjątku — nawet najmniej zamożnym, umożliwić wysłuchanie koncertu, ceny biletów od 2—6 złotych. Bilety są już do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38, zw 19 976

Występ Barytona z Monachjum. W piątek, dnia 8 listopada wiecz., o godz. 8, w sali Domu Ewangelickiego, wystąpi uta-

lentowany śpiewak — baryton Dr. Karol Elsenreich. Artysta ten posiada piękny, wielki i metalowo brzmiący głos barytonowy, szczególnie w górze rozporządza artysta rzadką u barytonów pełnią głosu. Artysta, który jest specyficznym pieśniarzem wybrał u nas niesłyszane pieśni Straussa, Brahmsa, Breua i innych. Przy fortepianie prof. M. Sauer. Bilety od 1 do 6 zł do nabycia w księgarni Ewangelickiej, ulica Wjazdowa 8. zw 19 955

Jutro w niedzielę śpiewa UMBERTO URBANO w Poznaniu

UMBERTO URBANO, wszechświatowej sławy śpiewak, wystąpi w jutrzejszą niedzielę w Auli Uniwersytetu. Fenomenalny ten śpiewak jest dziś pomimo młodego wieku jedną z największych gwiazd śpiewaczych świata. Najsławniejszy krytycy nazywają go jednomyślnie: „Następcą Battistiego”, co chyba jest już najwyższą pochwałą. Program złożony z najpiękniejszych aryj operowych i pieśni Giordaniego, Belliniego, Verdiego, Thomasa, Leoncavalla i innych oraz cykl najpiękniejszych ludowych pieśni włoskich. Akompanjament objął znakomity pianista prof. Łukasiewicz. Zainteresowanie koncertem ogromne. Bilety do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, oraz w dniu koncertu od godz. 11 rano cały dzień bez przerwy przy kasie w Auli Uniwersytetu. zw 19 975

Występ najslawniejszego skrzypka holenderskiego w Poznaniu

Jan Dahmen, koncertmistrz Filharmonji Drezdeńskiej, najslawniejszy skrzypek holenderski, którego cała prasa europejska stawia w rząd najwybitniejszych skrzypków współczesnych, wystąpi po raz pierwszy w Poznaniu w sobotę, dnia 9 listopada wieczorem, o godz. 8, w sali Domu Ewangelickiego. Jan Dahmen, który kilkakrotnie wystąpił z Filharmonją Warszawską, odniósł u fachowych recenzentów zwycięstwo na całej linii. Kurjer Warszawski pisze o występie Dahmena: „Najslawniejszy skrzypek holenderski Jan Dahmen posiada wszechstronną technikę, ugruntowaną na realnych podstawach. Nie często spotyka się u wybitnych skrzypków tak cudowne miękkie brzmienie i elastyczność prawej ręki. W Dahmenie poznaliśmy nawskroś głębokiego muzyka, którego gra płynie z pełni duszy”. Występ pierwszego skrzypka — wirtuoza w bieżącym sezonie koncertowym o tak wysokich walorach artystycznych, powitają nasi melomani z największym zadowoleniem. Z większych dzieł w programie znajdują się Schuberta Duo op. 162, Mozarta Koncert a-dur i Lalo Symfonie Espagnole. Przy fortepianie Mona Dahmen. Sprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie 2 do 8 zł. zw 19 878

Teatr Wielki

DZIŚ — „Madame Butterfly” — opera Puccini'ego.

Niedziela, 3. 11. o godz. 15 „Polska krew”, operetka Nedbała. (Ceny znizowane).

Niedziela, 3. 11. wieczorem „Hrabina” — opera Moniuszki

Poniedziałek, 4. 11. „Pan Twardowski” — balet Różyckiego.

Wtorek, 5. 11. „Hrabina Marica” — operetka Kalmana.

Środa, 6. 11. „Aida”, opera Verdiego.

Czwartek, 7. 11. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Piątek, 8. 11. „Zemsta nietoperza”, opera komiczna Straussa.

Sobota, 9. 11. „Łucja z Lamermooru”, opera Donizetti'ego. Premiera.

Gościnny występ Józefa Wolińskiego, Niedziela, 10. 11. o godz. 11,45 Koncert Józefa Śliwińskiego.

Niedziela, 10. 11. o godz. 15 „Tatry”, balet — opera Nowowiejskiego. (Ceny znizowane.)

Niedziela, 10. 11. wiecz. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Poniedziałek, 11. 11. „Hrabina”, opera Moniuszki.

Wtorek, 12. 11. „Polska krew”, operetka Nedbała.

Teatr Polski

DZIŚ — „Wiosna narodów”.

Niedziela, 3. 11. o godz. 15 „Para nie para” (ceny znizowane).

Niedziela, 3. 11. wieczorem „Wiosna narodów”.

Poniedziałek, 4. 11. „Wielki kram”. — Występ Teatru Polskiego z Warszawy z udziałem Kazimierza Junoszy-Stępowskiego

Wtorek, 5. 11. „Wielki kram”. — Występ „Teatru Premier” z udziałem Kazimierza Junoszy — Stępowskiego.

Środa, 6. 11. „Wiosna narodów”.

Czwartek, 7. 11. „Wiosna narodów”.

Piątek, 8. 11. „Wiosna narodów”.

Sobota, 9. 11. „Wiosna narodów”.

Niedziela, 10. 11. o godz. 15 „Maman do wzięcia”. (Ceny znizowane.)

Niedziela, 10. 11. wiecz. „Wiosna narodów”.

Poniedziałek, 11. 11. „Spazmy modne”.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Trio”. — Gościnny występ Marji Malickiej, Aleksandra Węgierko i Zbyszka Sawana.

Niedziela, 3. 11. o godz. 3,30 po poł. „Świt, dzień i noc” po cenach znizowanych — Gościnny występ Malickiej i Węgierko.

Niedziela, 3. 11. wiecz. „Trio”. Gościnny występ Marji Malickiej, Aleksandra Węgierko i Zbyszka Sawana.

Poniedziałek, 4. 11. „Trio”. Gościnny występ Malickiej, Węgierki i Sawana.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

JAK SIĘ ROZWIJA PROPAGANDA NASZEJ KULTURY

Dobre, lepsze i mniej lepsze sposoby — Wpływ osobisty i wpływy zbiorowe — Dwa ministerstwa — Nasze placówki zagranicą — Liczba ich rośnie — Ostrożność konieczna — Jak słabną inne propagandy — Sławistyka jest bardzo ważna — Miejsca dla Polaków — Konferencja w Ministerstwie Oświecenia — Możliwości nasze rosną.

Propagandę kulturalną zagranicą prowadzi się na różne lepsze i mniej dobre a czasem też zupełnie niewłaściwe sposoby. Idealną jest ona, gdy zajmują się nią bezinteresownie w swojej ojczyźnie oddani nam, a znający nas dobrze cudzoziemcy, należący do elity swego społeczeństwa. Sporadycznie w różnych krajach pojawiają się tacy entuzjastyczni wielbicieli Polski (Lafayette, Mazzini, A. Jensen, A. Begoy, Jelinek, Bourdelle, B. Pener, a wśród żyjących pp. Gardner, Noyes, Bailly, A. Czerny, Merezkowski, Grapin, Zofia Casanova i t. d.).

Z naszej strony, najlepszą propagandą jest umiejętna, celowa praca dobrze zorganizowanych kolonij polskich albo wybitnych, a wpływowych jednostek polskiej narodowości, osiadłych na stałe zagranicą, budzących swymi wysokimi zaletami szacunek dla naszej kultury w obcym środowisku. Taką to propagandę szerzyli ongiś lub jeszcze szerzą tacy ludzie jak Ig. Domejko, Worcell, Modrzejewska, Wł. Kulczycki, prof. Różniecki, H. Siemiradzki, H. Buszczyński, a dziś Ig. Paderewski, A. Brückner albo wybitni Polacy w Stanach Zjednoczonych i w południowej Ameryce.

Niemalą wartość przyznać trzeba dalej takim imprezom jak poważny udział nasz w zagranicznych kongresach naukowych, wystawach, jak starannie utrzymywany kontakt z instytucjami naukowymi. Biecznym wprost jest zawsze dłuższy pobyt w Polsce wybitnych cudzoziemców, dobrane do tego przygotowanych, t. j. znających naszą kulturę i język, otaczających przez nas staranną i umiejętną opieką. Olbrzymią wartość propagandową wykazała P. W. K., którą odwiedziło wiele obcych wybitnych osobistości. Zagraniczne echa o niej długo jeszcze będą odbrzmiwać.

Propagandą oficjalną i stałą z urzędu prowadzoną zajmuje się przede wszystkim Ministerstwo Spraw Zagranicznych na różne sposoby przez swoje placówki dyplomatyczne, konsulatory, wydawnictwa i t. p. Poza tym z każdym rokiem coraz to poważniej przedstawia się praca Ministerstwa Oświaty w dziedzinie propagandy naukowej. Należy tu stypendia i zasiłki na studia zagranicą, współudział w takich imprezach, jak n. p. wystawa dydaktyczna we Florencji, albo bibliotekarska w Rzymie, kongresy naukowe, subwencje dla obcych uczonych, zapraszanych na wykłady w polskich uniwersytetach lub odwrotnie i t. d. Szczególnie cenną pozycję stanowią placówki nasze na kilku zagranicznych uniwersytetach, utrzymywane w całości lub też subwencjonowane przez Min. Oświaty. Są to katedry lub lektorat polonistyki, zajmowane przez delegatów Min. Oświaty. Prócz pracy na uniwersytecie, delegat bierze udział w organizowaniu odczytów o kulturze polskiej, opiekuje się wydawnictwami, przekładami, pracą tłumaczącą, utrzymuje kontakt z osobami interesującymi się powzięciem naszej kulturą, z towarzystwami przyjaciół Polski, jest informatorem naszych stypendystów i uczonych z Polski przybywających i t. d. Słowem — zakres to szeroki, a zadania nieraz skomplikowanej i delikatnej natury.

Takich placówek jest dotąd zaledwie kilka. Niemniej liczba ich corocznie wzrasta. Przyznać trzeba, że Ministerstwo prowadzi tę rozbudowę bardzo ostrożnie w miarę środków finansowych, badając wstępnie teren, unikając ryzyka i kompromitacji. Pierwszą taką placówkę posiada Paryż. Zajmują ją prof. Z. L. Zaleski doskonale znający teren. Poza tem w zależności od naszego Min. Oświaty znajduje się katedra sławistyki w Brukseli (prof. M. Kridl), polonistyki w Rzymie (zajmował ją dotąd podpisany) i Londynie (prof. J. Krzyżanowski), lektorat językan polskiego w Turynie (p. Kozarynowa-Gawrońska) i Bratysławie. Kontakt z Min. Oświaty utrzymuje również prof. Mitana z uniwersytetu w Ann Arbor (Michigan U. S.).

Min. Oświaty urządza od lat paru corocznie specjalną konferencję swoich stałych delegatów zagranicz-

nych. Celem jej jest koordynacja i stopniowe udoskonalenie pracy. Konferencja tegoroczna, odbyta pod przewodnictwem ministra Czerwińskiego z udziałem dyrektora Funduszu Kultury St. Michalskiego, szefów departamentu Suchodolskiego i Jastrzębowski, naczelnika Wydziału F. Dzika i delegatów z Paryża, Brukseli, Londynu, Rzymu i Turynu, — była niezwykle interesująca.

Ze spostrzeżeń delegatów wynika, że propaganda kulturalna niektórych państw, prowadzona w pierwszych latach powojennych z niewyłącznie intensywnością i wielkim nakładem kosztów, wywołała zagranicą zainteresowanie raczej sztuczne, obecnie coraz to widoczniej słabnące. Tak n. p. stało się z propagandą czeską. Inne spostrzeżenia potwierdziły występujący już sporadycznie tu i ówdzie na Zachodzie przesyt zainteresowań kulturą rosyjską do niedawna tak silnych. Tu i ówdzie znikają katedry języka i literatury rosyjskiej po obcych uniwersytetach. Nie jedynym powodem bywa brak subwencji, jest nim też rozszerzenie się zainteresowań na cały świat słowiański. Stąd coraz to ważniejsza dziś na Zachodzie potrzeba katedr sławistyki, oczywiście takiej, która kładła główny nacisk na historię literatur i kultur słowiańskich. Na zachodzie brak odpowiednio przygotowanych cudzoziemców, to też placówki zajmowane dotąd przez Rosjan albo przez obcych uczonych, przesiąkniętych mocno rasyfistwem — mogliby zajmować nasi uczeni lub cudzoziemcy wolni od tej hipnozy. Tradycję Mickiewiczowych wykładów w Collège de France powinniśmy teraz całą siłą wznowić i podtrzymać. Pracę olbrzyma-Brücknera, który wciąż jeszcze w tej dziedzinie jest u nas osamotniony i którego bezcenna działalność rozciąga się głównie na świat uczony niemiecki i słowiański — należy uzupełnić i rozszerzyć zapomocą sztabu polskich uczonych, którzyby cały Zachód o kulturze ludów słowiańskich informowali.

Studia sławistyczne należałoby otoczyć szczególną opieką, stworzyć szereg stypendjów dla doktorantów i docentów sławistyki i historii literatur i kultur słowiańskich.

Konferencja stwierdziła dalej po wolny ale stały wzrost zainteresowania naszą kulturą duchową na wyższych uczelniach Zachodu. Wzmaga się też wciąż ilość kontaktów i informacji udzielanych uczonym cudzoziemcom. Sieć zagranicznych placówek i agend Min. Oświaty zwolna rośnie, otwierają się wciąż nowe możliwości w różnych krajach Europy i w ośrodkach naukowych Stanów Zjednoczonych.

Przyznać trzeba, że żywotne zadania w tej dziedzinie spotykają się w Min. Oświaty i jego odpowiednich resortach z pełnym zrozumieniem ich ważności i staranną opieką. Toteż pozytywne rezultaty są coraz widoczniejsze.

Dr. Roman Pollak.

Poznań.

PISMA NADEŚLANE

„Tęcza”. Zeszyt 43. Treść: Od Redacji. — J. Drobnik: „Konieczność mobilizacji”. — M. Szykowski: „Tysiąclecie św. Wacława”. — J. Zachariewicz: „Grajcie na harfie”. — J. K.: „Zgon Czesława Janowskiego”. — At.: „Tysiące pana Tysiąca”. — P. Cazin: „Moja Ciotka i ja”. — J. Szulc: „Z za kulis teatru”. — D.: „Italska wizja niemieckiego malarza”. — Dr. E. Lepkowski: „Pamiętka po królu Stanisławie Leszczyńskim”. — J. Sławikówna: „Droga”. — J. Kisielewski: „Sklepik z idealami”. — Światłowicz: „W. N.: „Życie teatralne”. — S. Gebert: „Sensacja”. — Wśród książek. — Wśród czasopism. — Kronika. — Odpowiedzi Redakcji. — Świat wczoraj, dziś i jutro. — Powieść i nowela. — J. Meissner: „Szkoła Orlat”. — H. Bordeaux: „Miłość ucieka”. — Dr. Z. M. Arend: „Praktyczne lekcje języka angielskiego”. — Rozrywki umysłowe. — Okładka Rudnickiego.

„Maszyny rolnicze”. Nr 8 (58). Treść: Inż. mech. Czesław Kanafojski: „Zasady działania i konstrukcji nowoczesnych okładnic”. — Kazimierz Pichelski, inżynier górniczy: „Maszyny rolnicze”. — Udział fabryk maszyn rolniczych na Powszechniej Wystawie Krajowej w Poznaniu.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Odnaczenie uczonego. Profesor Uniwersytetu Poznańskiego dr. Tadeusz Grabowski został zamianowany członkiem-korespondentem Instytutu Słowiańskiego w Pradze. Dotąd członkami tego Instytutu są Polacy: prof. Szykowski i mianowany członkiem-korespondentem w roku bieżącym, profesor Un. Poznańskiego dr. Kostrzewski. (np.)

Z Uniwersytetu Lubelskiego. Z Lublina piszą nam: Na otwarciu roku akademickiego ks. rektor Kruszyński wygłosił sprawozdanie z rozwoju uniwersytetu. W roku ubiegłym na wydziałach cywilnych wydano 49 dyplomów, na wydz. teologicznym 9 doktoratów i 12 licencjatów. Biblioteczne przybyło kilkadziesiąt dzieł. Gmach uniwersytecki stale się rozbudowuje. W roku bieżącym otwarto 9 nowych sal: im. Adama Mickiewicza, hr. Przeździeckiego, hr. Światopelk-Mirskiego, rodziny Górskich i Z. Wesslowej. (nl.)

TEATR

Co grają w Warszawie? Piszą nam z Warszawy: Teatr Polski wystawił głośną sztukę Pagnola „Pan Topaz”. Jest to mocna satyra na stosunki społeczne i finansowe. Pan Topaz — jest nauczycielem i wykłada uczniom etykę, tłumacząc im że powinni być uczciwi, lojalni, bezinteresowni i w ogóle etyczni. Życie przekonywa go że jest to prosta droga do nędzy i do stania się przedmiotem drwin ze strony sprytnych filutów, którzy na swej bezskrupulatności robią majątek. Powoli Topaz wciąga się w „interesy” i zastosowując metodę tę samą, co ci, którzy drwili z jego naiwności, pobija ich własną bronią, staje się potentatem gesztetu i doszedłszy do grubego majątku sposobami, które etycznie potępia, oświadcza na końcu drwiaków, że „teraz może już być uczciwym”. Z Paryża i z całej Europy poprzędziły „Pana Topaza” niemałe sukcesy. W Warszawie powtarzają się one, gdyż sztuka jest ciekawa i daje wiele do myślenia. (tw.)

Premjera w teatrze lwowskim. Ze Lwowa piszą nam: Jako pierwszą w sezonie premjere, wystawił teatr Mały znak bombę B. Veillera „Proces Mary Dugan”. W roli tytułowej wystąpiła p. Malanowicz-Niedzielska, w roli prokuratora — p. Kwiatkowski. Reżyserował p. Zytecki. (tl.)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

„Tęcza miasta Poznania”. P. Wilk Ossecki, artysta malarz poznański, który bawił ostatnio przez dłuższy czas zagranicą, zwłaszcza w Paryżu, przygotował tam na zamówienie magistratu m. Poznania tękę miedziorytów poznańskich. Jest to 24 plansz, obejmujących widoki starego Poznania, jako to ratusz, kościoły Franciszka, Bernardynów, św. Marcina, tum, Ostrów Tumski itd.

Tęka ta została wydana w Paryżu w 24 egzemplarzach, z których kilka nabyły różne instytucje zagraniczne, kilkanaście zaś znalazło się w sprzedaży w kraju. Jest więc to już dzisiaj do pewnego stopnia rzadkość. Poznańscy amatorzy sztuki będą mogli obejrzeć te interesujące miedzioryty na wystawie w Związku Artystów Plastyków, plac Wolności 14a. Wystawa będzie otwarta w niedzielę 3 listopada. Obejmie ona, oprócz Tęki, szereg innych prac p. Wilka Osseckiego, w tem cykl widoków z Rivieri francuskiej, portrety, akty itd.

MUZYKA

Koncerty symfoniczne w Londynie. Nasz korespondent londyński (z gr.) pisze nam: „Londyńska Orkiestra Symfoniczna” zaczęła cykl koncertów w ogromnej „Queen's Hall” (gdzie przez lato odbywały się codziennie „Promenade Concerts”). Jako dyrygenci występują: Abendroth, Busch, Coates, Weingartner, Barbirolli, Mengelberg. Wśród solistów figurują: Cortot, Czerkaskij, Manuchin, Widup, Dorfman, Rachmaninow.

POLONICA FRANCUSKIE

Cazin i Polska. „Tęcza” zamieszcza ciekawy list Pawła Cazina do Emila Zegadłowicza p. t.: „Moja Ciotka i ja”. Ciotka Cazina, to Polska, bo matka jest mu Francja, a Polska i Francja, to przecież siostry. Tak wyklada P. Cazin swe z Polską pokrewieństwo w pełnym serdecznym humoru liście. Tłumaczy swoje sympatie do Polski, którą poznał za młodych lat, przebywając jako nauczyciel w jednym z większych domów. W czasie wojny zetknął się znów Cazin z Polakami, pełniąc funkcję cenzora korespondencji jeńców w Le Puy. W obozie tym wielu było Polaków i P. Cazin przytacza cały szereg wyjątków z ich korespondencji, tłumacząc to w ten sposób: „Byli oni dla mnie nie tylko ciekawymi typami etnografii, lecz przedstawicielami narodu, względem którego poczuwałem się do ważnego długu wdzięczności. „...kultura i twórczość Polski nakarmiły i użyły mój umysł, naczepałem z ich bogatych skarbow, znalazłem w nich te same ideały, którymi kieruje się duchowe życie zachodniego człowieka”. List P. Cazina, przepełniony wielką sympatią dla Polski jest przez niego samego napisany po polsku.

TEATR I HISTORIA

GWARDAJA W „WIOŚNIE NARODÓW” I JEJ DZISIEJSZA ROCZNICA

Wielu już zapewne czytelników „Kurjera Poznańskiego” widziało w Teatrze Polskim „Wiosnę Narodów”, a w niej wspaniale prezentującą się gwardję narodową. Obraz jej jest tak wierny, że historyk badający dzieje tej instytucji, musi być nim uderzony. Skład, „równanie”, „krycie”, „broń” i wogóle cała żalosno-komiczna struktura towarzyszyła tej formacji od jej narodzin w czasach Księstwa Warszawskiego, aż po ostatni występ w 1848 r., którego 80-lecie właśnie na dzień dzisiejszy przypada.

Zorganizowana wówczas w Krakowie gwardja była tylko minjaturą, główna siła zbrojna tej formacji została we Lwowie t. j. tam, gdzie centralizowały się władze administracyjne Austrii nad zaborem polskim. Lwowska gwardja narodowa przedstawiała się dość pokaźnie, liczyła bowiem 3 bataliony piechoty po 6 kompanij ze 150 ludzi każda, oprócz tego istniał szwadron ułanów i artylerja. Na dowódcę owej siły zbrojnej został przez rząd austriacki na to stanowisko powołany gen. Załuski, dawny szwoleżer napoleoński, a b. kurator Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nie był to jednak zbyt szczęśliwy wybór, bo choć dobry patriota i niegdyś dobry żołnierz, dziś był to wyczerpany życiem 62-letni człowiek. To też nie ujął w karby gwardji, nie umiał skłonić jej do podporządkowania się wymogom Austrii, a nie chciał swych zapaleńców przeciw niej prowadzić. Gubernator austriacki Stadjon sądził, że „pomimo zasług Załuskiego i chęci, nie dobrze go widzi gwardja, nie ma do niego zaufania, więc tem samem ani kraju, ani rządowi zadowolić nie może”. Podkomendny Załuskiego, Jabłonowski, dowódca jazdy, ironicznie opisuje go, jak niezbyt zadowolony z nominacji „przewiesił jednak przez plecy na zielonym sznurze szablę za chrabrost” (przytyk do filorosyjskich przekonań Załuskiego 7 czasów kuratorstwa) i doskonale reprezentował konstytucyjną siłę zbrojną.

Aby jakoś złemu zaradzić, dodano Załuskiemu na pomocnika pułk. Wybranowskiego, 6 p. p. z czasów powstania listopadowego. Lecz nawet im obu niezbyt się dobrze powodziło. Wprowadzając Wybranowskiego do służby zebrał Załuski gwardję i próbował wyłożyć im zasady organizacji wojskowej, tłumacząc konieczność zmian w ustroju „obywatelskiej” formacji. Na to ozwały się krzyki, nie dano mu skończyć, zaczęto mu jeszcze wyrzucać, że z rządem trzyma i t. p. Scenę tę można sobie wyobrazić, rzuciwszy okiem na posiedzenie w amfiteatrze Nowodworskiego, jakie odbywa się w „Wiosnie Narodów”. Wśród tych warunków Załuski usunął się. Pozostał Wybranowski, a gwardziści przekonawszy się, że „wiewcowa-obywatelska” formacja nie da żadnych rezultatów, zgodzili się na pewne reformy.

Niedługo już jednak istniała organizacja gwardji narodowej we Lwowie, bo choć o 6 miesięcy przeżyła swą krakowską siostrzenicę, uległa rozwiązaniu, gdy absolutyzm wziął górę nad dążeniami liberalnymi. Sztucznie przez austriacką komendę wywołany zatarg między wojskiem a ludnością dał możliwość do stłumienia rzekomej rebelji przy pomocy straszliwego bombardowania miasta. Rozpoczęte nocą z 1 na 2 listopada trwało ono przez cały ten dzień, który był zarazem ostatnim dniem gwardji narodowej.

Janusz Staszewski.

Poznań.

KSIAŻKI NADEŚLANE

Marjan Falski: „Potrzeby szkolnictwa powszechnego w okresie wzmożonego przyrostu dzieci”. Warszawa 1929. Nakł. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

„Jednodniówka w 10 rocznicę istnienia 59 pp. Wlkp. Mogilno — Strzelno — Inowrocław — Kruszwica 1929

„Tolerancja niemiecka w świetle prawdy”. Na tle zniwożenia artystów Teatru Polskiego z Katowic w Opolu. Poznań 1929. Nakł. Związku Obrony Kresów Zachodnich.

Julius Bogensee Jan Skala: „Problem mniejszościowy w Niemczech”. Z mapką. Poznań 1929. Nakł. Zw. Obrony Kresów Zachodnich.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Aljans kobiet słowiańskich

Poruszona na łamach Kurjera w artykule p. Stef. Laudyn - Chrzanowskiej, inicjatywa zawiązania Ligi kobiet słowiańskich znalazła swoje urzeczywistnienie, na początek w nieco innej formie, bo nie na terenie politycznym, lecz gospodarczym. Zjednoczyły się mianowicie, związki gospodyń słowiańskich. Uchwała w tej mierze zapadła już na zeszłorocznym zjeździe gospodyń w Pradze Czeskiej, na którym obecna była liczna delegacja polska z p. Karczewską — przewodniczącą Rady naczelnej gospodarczego wykształcenia kobiet — na czele. Z inicjatywą wystąpiła czeska, p. Róża Czerny. W roku bieżącym na wrześnieowy zjazd Rady polskiej przybyła delegacja czeska i omówiono szczegóły organizacji. Liga narazie objąć ma Polskę, Czechosłowację i Jugosławję (Serbię, Chorwację, Sławonię i Bośnię).

Czy będzie ona tym pierwszym krokiem na drodze do urzeczywistnienia pierwotnej koncepcji zjednoczenia kobiet słowiańskich, dążących do wytworzenia ścisłego związku narodów Słowiańszczyzny? Być może. Jedno jest pewne, że w chwili obecnej teren działania jest zupełnie jeszcze nieprzygotowany: ścierają się na nim różne wpływy (silny rusofilizm bułgarski i tradycje rosyjskiej opieki wśród Serbów) i jedynie sprawy gospodarcze mogą stać się platformą, na której zbliżą się i zapoznają pewne sfery działaczy słowiańskich.

Z obserwacji, czynionych na kongresach międzynarodowych, można obecnie wyciągnąć jedynie ten wniosek, że Polska może stać się ośrodkiem wielkiego ruchu państwosłowiańskiego, ale będzie miała jeszcze na tej drodze do zwalczania dużo animozji ze strony bezpośrednio z nią sąsiadujących krajów, a dużo pracy propagandowej wśród jugosłowian i bułgarów, przywykłych od 150 lat do uważania Rosji za naturalną protektorkę słowiańszczyzny. O tych animozjach chciałabym tu pomówić.

Kobiety słowiańskie spotykają się obecnie głównie na terenie Małej Ententy Kobiectej, Rady międzynarodowej kobiet, Stow. kobiet z wyższym wykształceniem i organizacji gospodarczych — kongresów rolniczych i naukowej organizacji pracy oraz gospodarczego wykształcenia kobiet.

Związki gospodyń stanowią rzeczywiste środowisko najpodatniejsze dla idei wspólnej pracy. Szczególnie uwydatnia się to w stosunkach z czeszkami. Delegacja polska w r. z. na kongresie gospodyń czeskich otoczona by-

ła wyraźną życzliwością i można mieć umotywowaną nadzieję, że wizyta przedstawicieli stowarzyszeń gospodyń czeskosłowackich w Warszawie w miesiącu ub. i ich udział w obradach naszej Rady naczelnej gosp. wykształcenia kobiet jest wynikiem dobrze zrozumiałych interesów obustronnych. Technicznie gospodarstwa czeskie stoją lepiej od naszych (aczkolwiek nie we wszystkich dziedzinach), ich wytwórczość zrozumiała już, jakim rynkiem zbytu są miliony gospodyń i na polu urządzeń technicznych, różnych przyrządów itp. ułatwiających pracę, bije naszych ospałych wytwórców. Ale — nasze organizacje gospodarcze kobiece są już od paru lat scentralizowane i dzięki temu dojrzały do roli, jaka jest przewidywana dla Ligi gospodyń słowiańskich, gdy ani w Czechach ani w innych krajach słowiańskich takiej centralizacji jeszcze nie ma.

Na innych terenach jednak nasze stosunki z Czeszkami nie uprawniają do snucia dodatnich horoskopów. W organie Rady narodowej kobiet czeskich pojawiają się nieraz artykuły, wyraźnie inspirowane przez żywioły antypolskie, podające kłamliwe informacje o kwestii rusińskiej w Polsce, tak jakby komuś zależało na tem, byśmy ze swej strony wypomnieli Czechom ich rzeczywiste a nie urojone — względem Polaków przewiny, historię naszej syberyjskiej dywizji, rok 1919/20, Karwinę, zamykanie szkół polskich na Śląsku Cieszyńskim, zakazanego na sztandarze Sokolskim w Cieszynie Kościuszkę (!) itd. My to wszystko pamiętamy, ale chcemy zapomnieć dla wspólnego dobra obu narodów. Tymczasem takie wystąpienia, jak npr. znów stanowisko Czeszek na Kongresie Stow. Kobiet z wyższym wykształceniem w Genewie w r. bież. wprowadza mocno niemily zgrzyt. Na stanowisko wiceprzewodniczącej Kongresu wysunęły swoją kandydatkę Niemki, Holenderki i — w porozumieniu z sobą — Polki, Jugosłowianki, Bułgarki i Rumunki (Polska i Bałkany), a Czeszki — aczkolwiek zwróciły się do Polek, by wysunąć wspólną kandydatkę przeciw Niemce — jednak bardzo się namyślały, czy głosować na Polkę i głosy swoje oddały tylko dlatego, że kontrkandydatką była Niemka i — germanofilsko usposobiona — Holenderka.

W stosunkach naszych organizacji z Jugosłowiankami i Bułgarkami takich zgrzytów nie spotykamy. Idea słowiańska w krajach tych jest pojmowana szeroko. Żyją w nich sympatie prorosyjskie (mimo roli Bułgarii w wielkiej wojnie), ale przy tak głę-

bokim rozstroju, w jaki popadła Rosja, cofając się do czasów Iwana Groźnego, Polska z natury rzeczy przystynowana jest do podniesienia znowu — skradzionej jej i wypaconej przez Moskwę — idei Wielkiej Słowiańszczyzny. Nie chcemy, jak do tego dążyła Rosja, iść do zlania się rzek słowiańskich w morzu — hegemonii jednego narodu nad drugim, lecz z całą wiarą w potęgę, jedności i w wielką przyszłość naszych narodów prowadzić chcemy pracę, zbliżającą je do siebie pod starem hasłem dawnej Polski: wolni z wolnymi i równi z równymi. Jednak na tej drodze musimy przedewszystkiem wytworzyć atmosferę wzajemnej ufności i pewności, że możemy wierzyć w dobrą wolę i zrozumienie sprawy ze strony naszych — tak zdawałoby się naturalnych — sojuszników, jakimi są Czeszki ze wszech stron otoczone w swym własnym kraju planową robotą niemiecką. Toasty na bankietach na to nie wystarczą.

Z. Zaleska.

Ze świata

Kobiety w Chinach.

Rok 1929 zapisał się w historii Chin, jako rok ewolucji w życiu kobiety chińskiej. Brały żywy udział w polityce, propagandzie, a nawet w szeregach a. m. j. W Hankowie krótko podstrzyżone Chinki w uniformie wojskowym zajęły stanowisko niemniej ważne od stanowiska Europejki lub Amerykanki w okresie wielkiej wojny. Widzi się dziś wielki kontrast pomiędzy nowymi chinkami, a niezliczonymi masami starych, drepcących w maluczkich, obcisłych pantofelkach.

Główna przywódczyni ruchu kobiecego w Chinach, pani Sun Ya-sen, absolwentka Wesleyan Collegu w Mac-n, Georgia, St. Zj. P. Amer., mówiąc o aspiracjach kobiety chińskiej, uprzedza, że nie należy spodziewać się zbyt szybkiego przewrotu w życiu chinki. „Mają one prz. i sobą długą i uciążliwą drogę do zdobycia tych przywilejów, z jakich korzystały kobiety zachodu. Pierwszym obowiązkiem kobiety chińskiej jest nauczyć się być dobrą obywatelką kraju i dobrą żoną. Dumną jestem z bohaterskiej roli, jaką w ostatnich dwóch latach rewolucji odegrały moje rodaczki. Złożyłyśmy swoją kwotę męczeńnic na ołtarzu postępu i nie będą one zapomniane”.

Najżywością wyrazem zorganizowanego ruchu jest Zjednoczenie Kobiet Kuomintangu, organizacji politycznej, kontrolującej ruch narodowy. Unia a powstała w r. 1925, na krótko przed śmiercią wielkiego lidera nacjonalistycznego, Sun Yat-sena, i rozpoczęła swą działalność zakładaniem klubów kobiet postępowych w Pekinie i innych miastach północnych Chin. Ponieważ w zakresie programu prócz reform socjalnych wchodził i akcja polityczna, działalność liderki z natury rze-

czy musiała być tajna, częstokroć z za-
krat więziennych kierowana.

Ruch kobiecy w Chinach nie jest nie-
spodzianką. Jest to naturalny bieg rzeczy
w długiej walce o pewną niezależność
i równość z mężczyzną, w zalegach o któ-
re kobiety zachodu już tak daleko się po-
sunęły. Do pewnego stopnia jest to pierw-
szy wysiłek, ukoronowany sukcesem w
ujęciu w formę stałej i mocnej organizacji
usprawiedliwionych dążeń i ideałów ko-
biety zacofanych Chin. (20)

Zwierzchnia Mary Pickford

„Skoro mnie kto zapyta, a pytanie to
brzmi najczęściej: czy jesteś szczęśliwą?
odpowiadam: Należy pytać czy jesteś za-
adowolona, bo szczęśliwymi jesteśmy jedy-
nie porównawczo, a właściwie zupełnie,
prawdziwego szczęścia nie może być wcale.
Nauczyłam się być filozofką, umiej-
ność to rzadka u kobiety. Bogate i kosz-
towne podarunki nie czynią mnie już
szczęśliwą, ale istnieją inne dla mnie ra-
dości. Rano np. gdy powietrze jest świe-
że a słońce jasno świeci na błękitnie nieba,
odczuwam pewien rodzaj fizycznej przy-
jemności beztrudnej, i szczęśliwa jestem
gdy igrać mogę na trawniku z moimi
czterema pieskami, najlepszymi moimi
przyjaciółmi.

Gdy Douglas i ja zwiedzaliśmy Kata-
kumby, ruiny Pompel, nauczyłam się
dnie spędzać poprostu, zwykłym sposo-
bem. Widząc kości rozproszane a skie-
lety ludzkie w proch rozsypane, zrozumi-
ałam, w rzeczywistości po raz pierwszy
jakim życie nasze jest kruche i znikome.

Dzisiaj jestem szczęśliwszą niż wów-
czas gdy byłam biedną, albowiem wszy-
scy dziećmi jesteśmy i to co bliższy nam
się podoba. Zmartwienia nauczyły mnie,
że są one dla naszego życia pożyteczne.
Zdaje mi się, że należy spoglądać na rze-
czywistość oczami dziecka. Często wypy-
tywałam mnie o rolę kobietek jakie przed-
stawiałam. Takie role mogą być odgry-
wane przez wiele artystek, co do mnie,
wolę od nich rolę dziecka, gdyż są one
urocze i świeże jak wiosna.

Może kiedyś, pewnego dnia, odtworzę
coś zupełnie odmiennego. Gdybym zna-
lała historię, mogącą oddać przysługę
młodej dziewczynie która zbłądziła wsku-
tek swojej słabości, odtworzyłabym ją
niewątpliwie dla tego, aby służyła za
przykład i ostrzeżenie.
D. M.

Kobieta dyrygentem opery w Moskwie

Po raz pierwszy w roli dyrygenta ope-
ry pojawiła się w Moskwie kobieta, na-
zwiskiem Sławińska. Z powodu nagłej
choroby dyrygenta powierzono kierownic-
two opery kobiecie, która wywiązała się
z zadania znakomicie.

Pensja dla matek

W Norwegii jest prawo, mocą którego
matki bez męskiego opiekuna otrzymują
pensję na wychowanie dzieci. Dla 1 dzie-
cka pensja wynosi 600 koron, dla 5 dzieci
5.000 koron rocznie otrzymywanych do 15
roku życia dziecka, lub gdy dzieci chodzą
do szkoły zawodowej — do 17 roku. Je-
żeli wykaże się zaniedbywanie obowią-
zków macierzyńskich — przewiduje prawo
cofniecia zapomogi.

Stanowisko kobiety w twórczości E. Orzeszkowej

Uroczystości grodzieńskie ku ucz-
czeniu pamięci Elizy z Pawłowskich
Orzeszkowej świadczą, iż społeczeń-
stwo polskie nie zapomina o jej zasłu-
gach w sprawie budzenia ducha naro-
dowego z letargu, w jaki go pogrążyły
pozytywistyczne hasła „pracy u pod-
staw”. Orzeszkowa porusza niemal
wszystkie zagadnienia, nurtujące u-
mysły nasze w drugiej połowie XIX
stulecia. Najwięcej uwagi poświęca
kwestii wychowania młodego pokole-
nia i emancypacji kobiet. Omawia je
w szeregu powieści, które w owych
czasach były nowością i ostrzeżeniem,
a prawdopodobnie wywarły większy
wpływ, niż się to napozór wydawać
może.

Zagadnienia powyższe stanowią
osnowę pierwszych utworów Orzeszko-
wej jak: „Pamiętnik Wacławy” „Pan
Graba”, „Marta”. Powraca też do nich
w „Cnotliwych”, „Stracony” „W klat-
ce”, „Marja”, „Na dnie sumienia”. Mi-
mochodem potrąca je właściwie we
wszystkich swych pismach, stwarza-
jąc niesłychanie bogatą i świetnie od-
daną galerię typów kobiecych: tak np.
„W Pamiętniku Wacławy” młoda
panna z zamożnego domu poznawszy
nicotność salonowego życia, postanawia
własną pracą zarabiać na utrzymanie
i zostaje nauczycielką, a jej przyja-
ciółka introligatorką; obie są ze swe-
go losu zadowolone, podczas, gdy
dawne towarzyszki zabaw szarpią się
w więzach konwenansów i przesąd-
dów rodowych.

Oto pierwszy głos u nas, domaga-
jący się wyraźnie i stanowczo dla ko-
biety prawa samodzielnego rozporzą-
dzania swoją osobą i troszczenia się

o własny byt. O wiele silniej i jaskra-
wiej występuje ta sama kwestja w
„Marcie”, której tytułowa bohaterka,
jako wdowa i matka, nadaremnie
szuka zarobku i podejmuje się wszel-
kiej pracy, lecz nie umie wykonać
żadnej i jako złodziejka dostaje się do
więzienia. To „nie nie umiem” jak
groźne memento rzuca Orzeszkowa
przed oczy rodziców i wychowawców.
W ciężkich pod względem ekonomicz-
nym czasach po powstaniu styczni-
wym, gdy ogromna większość rodzin
polskich musiała myśleć o zarobko-
waniu, siły jednego człowieka nie mo-
gły podoląć utrzymaniu całej rodziny,
— przytem „praca, jeżeli ma być o-
wocną w swych skutkach, nie może
ciążyć na jednej tylko połowie ludz-
kości, musi zatrudniać cały ogół”. —
Równouprawnienie pod względem o-
bowiązku pracy zarobkowej, czy też
społecznej, to drugie hasło emancy-
pacyjne Orzeszkowej, trzecim postu-
latem jest konieczność rozsądnego wy-
chowania młodego pokolenia. Potępia
zbyt miękkie chowanie chłopaków,
których urabia się na egoistów i lek-
koduchów, lecz więcej jeszcze uwagi
poświęca kształceniu dziewcząt. W
czasach powszechnego lekceważenia
i ironizowania pomysłów emancypacji
niewieściej, domaga się autorka grun-
townych studiów dla kobiet, przygo-
towania ich do jakiegoś zawodu, cho-
ciażby tylko „na wszelki wypadek”, a
także wypowiada się za poważnym roz-
wijaniem zdolności umysłowych i zalet
serca — gdyż przyczyną społecznego
upośledzenia kobiet jest właśnie nie-
odpowiednie ówczesne wychowanie
dziewcząt. Bezradność, lub niezarad-
ność, próżniactwo, gonienie za błysko-
tliwością, lekceważenie świętych obo-
wiązków żony i matki oto następstwa
takiego stanu rzeczy.

Bohaterki jej powieści to albo uje-
mne typy, czasem nawet nieco skary-
katurowane, jak pani Karliczowa w
powieści „Cnotliwi”, Emilia Korczyń-
ska w „Nad Niemnem” — lub dodac-
nie, ciche pracownice, pogodne, wciąż
trudniące się dla swoich najbliższych,
nie zapominające o obowiązkach
względem społeczeństwa, gotowe zaw-
sze do ofiar i poświęceń, piękne po-
wabem duchowym, inteligentne, „choć
o biretach doktorskich nie marzą”,
kochające głęboko, skromne w stroju
i sposobie bycia. Taką jest Irena w
„Australczyku”, Klarcia w „Pieśni
przerwanej” lub „Marje”. Kobiety o
szlachetniejszych dążnościach spoty-
kają w życiu liczne przeciwnictwa
i trudności, gdyż musi walczyć z ego-
izmem, przesadami i brutalnością oto-
czenia. Zwyciężają tylko jednostki
odpowiednio do życia przygotowane,
o silnym charakterze i niezłomnych
zasadach.

Z pośród zawodów odpowiednich
dla kobiet na pierwszym miejscu sta-
wia nauczycielstwo, gdyż jego zadan-
iem jest włożyć w dusze młodych „te
światłe pojęcia i wielkie zamilowanie,
które zdawają szczęście, odbierają
gorycz boleści, podpierają w trudach
i chronią od manowców”. Poza tem
pochwala wszelkie inne zajęcia, lub
fach, byle celowo i umiejętnie wyko-
nywane i podjęte z myślą o pożytku
dla ogółu. Trochę niejasno przedsta-
wia się nam jej pogląd na równopra-
wnienie polityczne i naukowe. Parę
razy ukazuje w świetle dość humory-
stycznym „Sawantkę”, a młoda stu-
dentka medycyny odmalowuje tak
blado, że trudno coś z tego wynio-
skować. Ciekawem jest również zja-
wiskiem, że żadna z bohaterek Orzesz-
kowej, nie zajmuje się wcale, lub pra-
wie zupełnie sztuką. Czyżby to była

reakcja tych czasów gdy — fortepian,
malarstwo i pretensjonalne holdowa-
nie estetyce, często zresztą fałszywie
pojętej, stanowiło jedyne podstawy
wykształcenia i zadań młodych pa-
nien?

Elizę Orzeszkową spotkał zarzut,
że przeciwstawiała się nierozzerwano-
ści małżeństwa i zbyt czarnymi bar-
wami odmalowała rodzinę. Właściwie
nie potępia ona nigdzie, ani nierozre-
walności małżeństwa, ani tem bar-
dziej jedności rodziny, piętnuje tylko
pobudki natury materialnej, konwen-
cjonalizm, lub małostkowość, które
przy zawieraniu małżeństwa są
brane pod uwagę, zamiast szerszego
przywiązania, wzajemnego szacunku i
wspólnych dążeń i celów. Ostrzega że
„przy słowie kocham musi stać myśl”.
Na tych dopiero podstawach, przy od-
powiednim wychowaniu, można bu-
dować szczęście małżeństwa i świę-
tość rodziny.

Taki wzór stawia młodym Polkom
zaczna i szlachetna autorka „Nad Nie-
mnem”. Czy nauki jej znalazły echo?
Współcześni jej świadkowie utrzymu-
ją, że młode pracownice w latach sie-
demdziesiątych i osiemdziesiątych u-
biegłego stulecia z pietyzmem czytały
Martę i Pamiętnik Wacławy, a myśli
wypowiedziane w Panu Grabie, w
Klatce, lub Na Dnie Sumienia, nieje-
dnej matce pomogły do pokierowa-
nia bardziej racjonalnie wychowa-
niem córek. Wielka poczytność, roz-
powszechnienie jej powieści i prze-
kształcenia zaszły w wielu rodzinach
w duchu jej poglądów potwierdzają to
świadcstwo, czyniąc z Orzeszkowej je-
dną z najpierwszych u nas pionierek
zreformowania stanowiska kobiety w
rodzinie i społeczeństwie. Zofja S.

General, który został księdzem

Redakcję naszą odwiedził dziś ks. Włodzimierz Leśniobrodzki z Wiłna. Ofiara bolszewizmu, który przeszedł przez straszliwy płomień piekła bolszewickiego. Syn wielkiego ziemianiaka na Krymie a zarazem dowódcy 5 pułku kozaków dońskich i matki Polki z pod Kalisza — poświęcił się karierze wojskowej. Zrazu korpus kadetów, potem szkoła kawaleryjska, następnie oficer linjowy w pułkach jazdy rosyjskiej. Na początku wojny światowej dowódca 13 p. dragonów rosyjskich, kilkakrotnie ranny; następnie w randze generała obejmuje dowództwo czeczeńskiej dywizji kawalerji. — W r. 1917 imperjum rosyjskie wali się w gruzy, gen. Leśniobrodzki przebywa pół roku w więzieniu bolszewickim w Bychowie, skąd wraz z innymi oficerami ratuje go oddział Kornilowa. Na wolności prowadzi na Kaukazie, a następnie na Krymie oddziały Kornilowa, a później Denikina. W tem czasie bolszewicy porwali mu żonę, a 3-letniego synka rozstrzelali na miejscu. Widząc upadek

ruchu wojskowego, z rozpaczą w sercu po stracie najdroższych ucieka do Polski. Tu po złożeniu przepisanych egzaminów zostaje początkowo księdzem prawosławnym i kapłanem arcyb. Jerzego. Kiedy jednak arcyb. Jerzy zginął z ręki mordercy, ks. Leśniobrodzki przechodzi na katolicyzm.

Oto stylem, telegraficznym zestawiony żywot tragiczny prelegenta, który przybył obecnie do Poznania z czterema odczytami. Wykłady ks. Leśniobrodzkiego odbędą się w Auli uniwersyteckiej w dniach 4 do 7 listopada, na tematy następujące: I „Kawalerska droga od munduru huzarskiego do sutanny kapłańskiej”, — II „Psychologia katów czerezwyczałki”, — III „Rasputin i jego rola w pogrzebaniu Rosji”, — IV „Intrygi i szpiegostwo niemieckie podczas wojny światowej”. — Wykłady te naocznego świadka i ofiary bolszewizmu zainteresują niewątpliwie najszerzy ogół.

General

Ksiądz

Włodzimierz Leśniobrodzki.

Aresztowanie komunistów w Poznaniu

Kontakt komunistów poznańskich z bolszewikami — Przygotowania do obchodu 12 rocznicy przewrotu bolszewickiego unicestwiła policja poznańska

Wywrotowcy poznańscy, grupujący się około P. P. S. — lewicy, są zakonspirowaną organizacją komunistyczną (jak to już wielokrotnie stwierdzono) i utrzymują stały kontakt z komunistami w Rosji Sowieckiej. Dowodem tego jest m. in. wyjazd komunisty Bema do Bolszewji. Drugim niezbitym dowodem współdziałania komunistów poznańskich z bolszewikami, jest zaproszenie sowieckich związków zawodowych do udziału w kongresie partyjnym, jakie nadeszło w sierpniu br. Komuniści poznańscy delegowali wówczas członka P. P. S. — lewicy około 50-letniego Antoniego Suwarta, zamieszkałego przy ul. Piaskowej 4, który wyjechał do Rosji z ramienia komunistycznej organizacji robotników transportowych drogą przez Gdańsk, przekraczając granicę w sposób nielegalny.

Suwart powrócił w tych dniach i został aresztowany. Miał on zdać relację z tego co widział i słyszał w Bolszewji na publicznych zebraniach. Referat jego miał służyć jako materiał agitacyjny przy organizowaniu przez komunistów poznańskich obchodu 12 rocznicy przewrotu komunistycznego w Rosji, przypadającej w d. 7 listopada. Komuniści usiłowali przygotować poprzednio zebrania masowe w różnych punktach, a w sam dzień rocznicy przewrotu bolszewickiego planowali odbycie wiecu pod gołem niebem na placu Bernardyńskim.

W związku z działaniami wywrotowcami, policja aresztowała członków komitetu obchodowego, przy których znaleziono materiał obciążający w obfitości. Aresztowano ogółem 10 komunistów, których odstawiono do sądu. Są to: Władysław Mehr, Stefan Majchrzak, Jan Bogdański (wszyscy trzech już karani za agitację komunistyczną) i Franciszka Sawińska, występująca pod przybranym nazwi-

skiem, gdyż właściwe jej nazwisko jest Antonina Plag.

Dalej aresztowano Franciszka Jeskego, Stanisława Danielaka (jednego z gromady komunizujących braci Danielaków), Władysława Piechowia i Piotra Miernika. Ten przebywał w Poznaniu zaledwie od dwu tygodni i zajmował stanowisko kierownicze po Spalku, następcy Bema.

W ten sposób powiodło się policji poznańskiej przerwać skutecznie akcję wywrotową komunistów, zmierzającą do wywołania zamieszek i utrwalenia swej pozycji w Poznaniu. (k)

O istotę akcji katolickiej

W „Durener Zeitung” ks. Alb. Schmid wypowiada szereg trafnych uwag o istocie Akcji katolickiej. Działalnością i organizacją na olbrzymią skalę — pisze wspomniany publicysta — nie wiele można się przysłużyć akcji katolickiej. Pamiętamy słowa kardynała Faulhabera o wydarzeniach w czasie kongresu eucharystycznego w Chicago. Musimy wyzbryć się poglądu, że możliwe wspinałoby przystosowanie się do nowoczesnej kultury i propaganda wśród mas, prowadzona przy użyciu wszelkich najnowszych środków technicznych, są jakoby czemś istotnym dla odnowienia ducha chrześcijańskiego. Wszelkie zjazdy katolickie i wszelkie kongresy eucharystyczne nie przyniosą żadnego pożytku, jeżeli nie powstaną wśród nas apostołowie czynu — duchowni i świeccy — którzy katolicyzm będą nie tylko głosili, lecz będą go przeżywali aż do ostatka, razem ze wszystkimi jego konsekwencjami, jakie wynikają z prawdziwej przynależności do uczniów Chrystusa. To jest istotne znaczenie Akcji katolickiej Piusa XI, której zadaniem jest budzić nowego ducha czynu, a nie stwarzać nowe organizacje.

My, katolicy, nie boimy się, że Kościół Chrystusowy załame się z powodu hipercywilizacji, choćby jego organizacja zewnętrzna uległa zachwianiu lub zmianie. Choćby nawet kultura zachodnia doznała upadku, to i tak obietnica Chrystusa zapewni wieczyste trwanie Kościoła, a chleb żywota, być może za pośrednictwem katakumb, ale przeniknie do nowej kultury. Nie każdy członek Kościoła

katolickiego posiada zapewnienie, że z kataklizmu kultury zostanie uratowany. Być może w niedalekiej przyszłości będziemy przeżywali dalsze, masowe oderwania od Kościoła. Nie zapobiegniemy im przez działalność organizacyjną i propagandę masową według najnowszego stylu, lecz tylko przez rzeczywiste odnowienie duszy ludzkiej w duchu katolickim, przez czyn katolicki, przez należycie zrozumianą „Akcję katolicką”. (KAP)

Radjo w Ameryce

W olbrzymich amerykańskich hotelach w rodzaju hotelu „Pensylwania” z jego dwoma tysiącami pokoi, w każdym numerze hotelowym znajduje się kontakt radjowy. W szufladce nocnego stolika leżą słuchawki. Ma się do wyboru błękitny albo czerwony program. National Broadcasting Co. nadaje bez przerwy od godz. 7 rano do godz. 1 po północy, niezależnie od jakichkolwiek przeszkód atmosferycznych. Techniczna strona odbioru jest zawsze bez zarzutu. Amerykański program nie zna pauz i to jest jego cechą znamioną. Co go jeszcze wyróżnia od programów europejskich, to fakt, że nikt w Ameryce nie uiszcza żadnych opłat za słuchanie radja. To też Twa radjo czerpią swe kolosalne dochody ze źródeł przejawnie natury reklamowej. Każdy przedsiębiorca radjowy sprzedaje czas roboczy swej rozgłośni — firmom zainteresowanym w reklamie swych wyrobów. To sprzedawanie czasu po możliwie wysokich cenach, jest całą filozofią eksploatacji radjowej przedsiębiorstw w Ameryce. Jak olbrzymie sumy wynoszą opłaty za reklamę, wynika z faktu, że roczny etat N. B. C. czterokrotnie przewyższa etat niemieckiej Reichs-Rundfunk - Gesellschaft, osiągający przecież 32 milionów marek. Ford, Westinghouse, General - Electric, General Motors posiadają własne rozgłoszenie. To samo dotyczy niektórych ugrupowań politycznych.

Msza św. na wielkich dworcach kolei niemieckich.

(KAP) Na większych dworcach kolejowych w Niemczech odprawiane będą Msze św. dla osób, które podróżują w niedzielę. Dyrekcje kolejowe udzieliły już zezwolenia na wykorzystanie w tym celu poczekalni w poszczególnych lokalach dworcowych różnych miast. W Austrii natomiast generalna dyrekcja kolei nie wydała dotychczas odnośnego rozporządzenia. W Salzburgu odprawiana będzie Msza św., ale tylko w tej części wielkiego dworca, która znajduje się w posiadaniu państwowych kolei niemieckich i podlega dyrekcji niemieckiej

Energiczna walka z pornografią w Kanadzie.

(KAP) Według doniesień z Montrealu, w Kanadzie, w mieście tem podjęto energiczną walkę z niemoralnością publiczną i wydawnictwami pornograficznymi, przyczem w krótkim czasie spalono około 8.000 książek. Początkowo próbowano urządzić olbrzymie autodafę na głównym placu miejskim, jednakże wielu obywateli sprzeciwiło się temu z obawy pożaru. Wskutek tego spalania pornograficznych piśmideł dokonano poza miastem.

Wystawa egzotyczna w Pradze

Dnia 15 listopada rb. otwarta zostanie w gmachu Praskich Targów Międzynarodowych pierwsza Wystawa Egzotyczna, na której wystawione będą w pierwszym rzędzie cenne dzieła sztuki poza europejskiej. Na wystawie tej znajdować się będą pawilony: chiński, japoński, polinezyjski, peruański itd.

Przez szybkie

„Wesołe ulice”

Ulice mają swe oblicza. Zupełnie, jak ludzie. I często podobne są do tych ludzi, którzy często na nich bywają, czy mieszkają.

Mój przyjaciel w to nie wierzy. — Pomysły! Uśmiełem się od stóp do głów!

— Uważaj! Czy nie zdaje ci się, że niektóre np. ulice są wykwintne, jak pan we fraku z monokiem w oku. Gdy idziesz taką ulicą, ogarnia cię zażenowanie, że jesteś w kaloszach i podartej marynarce? Albo czy nie znasz ulic żebraków o szarych, połatanych domach, krzywych, ciemnych, zgarbionych? Albo ulic solidnych, gdzie chciałbyś zamieszkać, gdy zostaniesz dyrektorem banku. Ulic wojskowych, które poprostu proszą, żeby im dać karabin do ręki? Ulic uczniowskich, które żyją według dzwonek szkolnych? Ulic ruchliwych, handlowych, smutnych, przytulnych itd. itd.

— Wiesz, w tem jest trochę racji. — Pomyśl nad każdą ulicą, a na pewno znajdziesz dla niej oblicze i imię.

— Myślę!
— Nad którą?
— Nad ulicą Kantaka.
— No i?

Większość eksponatów, które wystawione będą na Wystawie Egzotycznej, stanowi własność pisarza Hlouby, posiadającego w swych kolekcjach pierwszorzędne okazy sztuki egzotycznej.

Sensacja giełdy nowojorskiej z przed 60 l.

Jedyny swego rodzaju wypadek miał miejsce na giełdzie nowojorskiej przed sześćdziesięciu laty. W dniu 24 września 1869 r. dwaj magnaci giełdowi, Jay Gould i James Fiks, wykupili prawie wszystko złoto w bankach i spowodowali niesłychaną panikę finansową. W mieście zaczęły obiegać pogłoski o nieprawdopodobnym wręcz krachu. Niezwykle wzburzenie umysłów uspokoiło dopiero oświadczenie o tych magnatów, że wykupione zapasy złota zwrócą z powrotem do banków. Zażęcie było spowodowane niewczesnym żartem potentatów, którzy zresztą na wywołanej panice zarobili po kilkadziesiąt milionów dolarów, ponieważ ich agenci wykupili za bezcen w czasie największej bałsy sporo akcji, które wkrótce potem wróciły do poprzedniego kursu.

Z różnych stron Po'ski

Czterech chrześcijan zabitych w bóżnicy

Miasteczko Jaryczów w powiecie lwowskim, stało się terenem niezwyklej zbrodni. W bóżnicy znaleziono 4 zabitych parobków ruskich oraz 2 ciężko rannych, ledwo żyjących, plwających się w kałuży krwi.

Jak podaje prasa żydowska oraz „Ilustrowany Kurjer Codzienny”, parobcy ukraińscy w liczbie 10 mieli wtargnąć do bóżnicy z pałkami, i z okrzykiem „ruki w werch” rzucili się rzekomo na Żydów, celem obrabowania ich z biżuterji. W odpowiedzi na ten postępek, Żydzi rzucili się na chrześcijan, 4 pomordowali, 2 ciężko poranili a czterech uciekło.

Jeśli się zwróci uwagę, że mordu dokonano w bóżnicy, kiedy z racji świąt żydowskich, zgromadzonych było wielu Żydów — wersja o napadzie rabunkowym wydaje się mało prawdopodobna.

Dodać należy, że nikt z Żydów poważniejszych kontuzji nie odniósł.

„Ilustrowany Kurjer Codzienny” poza wersją o tem, że to parobcy napadli na Żydów w bóżnicy, notuje jeszcze jako fakt napadu na Żydów jaryczowskich, że następnego dnia dokonano na drodze napadu na 30 kupców jaryczowskich, jadących od Kamionki Strumiłowej na jarmark. Jeden z kupców Safian Bozie, został w czasie bójki ciężko pobity przez napastników. Napastnicy wykrzykiwali pod adresem Żydów, że pomszczą śmierć towarzyszy.

Rabin - milioner umarł jako żebrak

Żydzi warszawscy mieli w tych dniach wielką sensację, której przebieg był następujący:

Na ulicy Targowej znajduje się bóżnica Szaji Szapiro. Przed kilkoma tygodniami zjawił się w niej 82-letni obdarty żebrak, o którym powiadano, że posiada siostrę Balję Sieman, która pozbyła go się z domu. Nieznany żebrak budził podziw wielką pobożnością. Naraz mieszkańcy domu przy ulicy Targowej zaalarmowani zostali hałasem, dobiegającym z bóżnicy. Jak się okazało, ów żebrak zmarł, a przebywający w bóżnicy Żydzi poczęli na nim rozdziierać żebrackie ubranie, z którego wysypały się funty, szterlingi i dolary amerykańskie w wielkiej obfitości.

Okazało się po sprawdzeniu policyjnym, że zmarłym jest słynny rabin palestyński, Abe Mordka Rozenal. Zmarły posiadał przy sobie 5.000 funtów angielskich i 30 tys. dolarów amerykańskich. Policja po dłuższej rewizji zdolała część gotówki odebrać rozognionym wyznawcom.

— Ulica ładna, szeroka, w śródmieściu, niebardzo ruchliwa, a jednak...

— Co?

— Trudno mi znaleźć dla niej określenie i oblicze. Mieszkam tam, a choć jestem człowiek spokojny, nieraz wyprowadza mnie ona z równowagi.

— Denerwuje cię kabaret.

— Ale skąd! Chcą się ludzie bawić, niech się bawią. Denerwuje mnie to, co się dzieje na tej ulicy.

— Widzisz — rzekłem, domyślając się, o co chodzi. — Są ludzie, których przez grzeczność nazywa się wesołymi. „Wesoły człowiek” nieraz ni stąd, ni zowąd, w nieodpowiednim miejscu i czasie nagle krzyknie coś nie do rzeczy...

— Naprzykład: „Puść pan moją narzeczoną!”, albo zaśpiewa nagle „A co pani ma tam” itd., roześmieje się nagle nerwowym damskim, albo męskim śmiechem. O, tak właśnie zachowuje się moja ulica.

— Znaleźliśmy więc dla niej określenie: pijana, pardon, „wesoła ulica”.

— Dobrze! Ale powiedz mi, czy oblicza ulicy zmienić nie można. Bo, wiesz, taka ulica w śródmieściu...

— Przypuszczam — rzekłem w zadumie — że władze miejskie ostatecznie znalazłyby jakąś radę. Gdyby chciały...

X. Awery.

DZIAŁ GOSPODARCZY

2 chwili

Panika na Wallstreet

Nareszcie! Po sześciu latach „boomu” akcyjnego wreszcie „slump”. Długi okres bezprzykładnie dobrej konjunktury, stalego wzrostu nie tylko kursów akcji, lecz i dywidend doprowadził do teorii o bezkresowości konjunktury amerykańskiej, o wieczności haussy na giełdach Wujy Sama. Teraz dopiero nastąpiło otręśnięcie. Chwała Bogu! Dla interesów Polski „slump” obecny jest jak stworzony. Oto jaki był przebieg i jaka była geneza wypadków:

W całym świecie daje się zauważyć od szeregu dni deruta giełdowa. Miał niedawno temu Berlin swój „czarny dzień”, była panika w Paryżu, zwiększona kryzysem politycznym, przyszła wreszcie kolej na Nowy Jork. Zaczęło się to w czwartek, 23 października. W dzień ten objawiło się po raz pierwszy załamanie się spekulacji zwykłej. Gdy raz już front został przerwany, sytuacji na giełdzie nie zdołano utrzymać. W ostatni czwartek doszło do punktu kulminacyjnego. Niektóre papiery spadły o 70 dolarów. Na giełdzie panuje ogromne zdenerwowanie. Przed gmachem giełdy, na Wallstreet, gromadzą się tłumy publiczności, które żądają od wychodzących z gmachu bankierów wyjaśnień i informacji. Straty obliczają na 8 do 10 miliardów dolarów. Dopiero przy końcu zgromadzenia giełdowego, dzięki interwencji wielkich banków, nastąpiło pewne polepszenie.

Podczas gdy takie oto niesamowite rzeczy dzieją się na nowojorskim rynku akcyjnym — tamtejszy rynek papierów o stałym oprocentowaniu, rynek pożyczek zagranicznych wykazuje powolną, lecz stałą poprawę. Kursy polskich pożyczek poprawiły się w N. Jorku stosunkowo znacznie...

Czem wytłumaczyć katastrofę giełdową? Oto, od sześciu lat trwający, niesłychany postęp gospodarczy Stanów Zjednoczonych wytworzył u publiczności amerykańskiej mniemanie, że świetna konjunktura nie będzie miała kresu. Wobec takich przewidywań kursy akcji rosły i rosły. Natomiast malała stopa dywidend. Głównym czynnikiem haussy były t. zw. Investmenttrusts, t. j. trusty, które przy pomocy kapitałów, uzyskanych na rynkach pieniężnych, finansowały swoje przedsiębiorstwa przemysłowe. Trusty inwestycyjne przyciągały kapitał, ofiarując mu coraz to wyższe dywidendy. Było wszystko w porządku, gdy konjunktura zezwalała na odrzucanie wysokich dywidend. Dopiero z chwilą pogorszenia się konjunktury, z chwilą gdy trusty inwestycyjne osiągać zaczęły najwyżej 3—4 proc. zysków, sytuacja zmieniła się zgoła. Trzeba było wycofać się z sytuacji. I trusty, które do niedawna forsowały haussę, były pierwsze, które przez rzucenie na giełdę wielkich pakietów akcji, wywołały kryzys.

Wspomnieliśmy o pogorszeniu się konjunktury amerykańskiej. Tak jest istotnie. Wielkie zapasy towarów, leżących na magazynach, świadczą o zaniku popytu. Przemysł samochodowy walczy z coraz większymi trudnościami zbytu, które obecnie odbijają się również silnie na rynku żelaza. Coś się produkuje stali z braku zamówień. Nadmiar mieszkań (— szczególnie!) hamuje ruch budowlany. Przeliczono się, spekulując na dobre zniża; jeśli chodzi o pszenicę, był w Ameryce wyraźny nieurodzaj.

Po sześciu latach tłustych... Swoją drogą, jeśli mówić o znaczeniu krachu na nowojorskim rynku akcyjnym dla Polski, — możemy być zadowoleni. Dopływ kapitału amerykańskiego do Europy w ogóle, zaś do Polski w szczególności ustał był pod koniec 1928 r. z powodu spekulacji akcjami, która odwróciła zainteresowanie Yankesów od papierów o stałym oprocentowaniu, przede wszystkim od pożyczek zagranicznych. Obecnie kursy tych pożyczek zwykłych. Dobra to dla nas zapowiedź.

Krótkie informacje gospodarcze

- Federal Reserve Bank w Nowym Jorku obniżył stopę dyskontową do 5 proc.
- Bank holenderski obniżył z dniem dzisiejszym stopę dyskontową do 5 proc.
- Elektrownia w Gródku buduje obecnie drugą linię przewodników elektrycznych do Gdyni przez Puck. W ten sposób Gdynia posiadać będzie prąd podwójny, dzięki czemu będzie miała stałe zapewnioną rezerwę prądu elektrycznego.

Znaczenie projektu regulacji Wisły

Perjodyczny brak wagonów towarowych w okresie jesiennym i wiosennym, tamujący nie tylko ruch towarowy w kraju, ale także eksport węgla i drzewa, czyni aktualną sprawę stworzenia sprawnej linii wodnej dla taniego przewożenia towarów przeznaczonych dla eksportu z miejsca produkcji do portu przeładowania.

Trzy lata temu z bardzo wielkimi zainteresowaniem omawiano projekt „kanału węglowego”, któryby najprostsza linią połączył zagłębie węglowe śląskie z kanałem bydgoskim a przezeń i dolną Wisłę z Tczewem, Gdańskiem i Gdynią. Projekt ten okazał się po dokładnym zbadaniu mało praktycznym a przedewszystkiem za drogim. To też nikt go już nie podtrzymuje, ale na jego miejsce występuje plan regulacji i usławnienia najszybszej głównej magistrali wodnej — Wisły.

Projekt, wysunięty przez wydział regulacji rzek i dróg wodnych przy Lidze Narodów, obejmuje regulację Wisły środkowej, od ujścia Sanu, aż po Toruń, na długości przeszło 430 km. Koszty stworzenia odpowiednich koryt na wodę wysoką, średnią i niską oblicza wydział Ligi Narodów na 300 milionów fr. w złocie. Jako uzupełnienie tego projektu poleca tenże wydział regulację dolnej Wisły, tak, by żegluga odbywać się mogła bez przerwy nawet w czasie niskiego wodostanu. Regulacja tego odcinka kosztować ma przeszło 100 milionów fr. w złocie.

Ten projekt został przez rząd nasz przyjęty i jak donoszą z kół miarodajnych w ministerstwie robót publicznych opracowano już plan odpowiedni, który w tych dniach ma być przedłożony radzie ministrów, aby z wiosną przyszłego roku można już przystąpić do prac regulacyjnych. Plan rządowy przewiduje równoczesną pracę na kilku odcinkach całej trasy, oraz wykończenie wszystkich prac w ciągu lat dziesięciu.

Plan to więc obszerny i kosztowny,

Zebranie przemysłowców drzewnych

W środę wieczorem odbyło się na salce „Strzechy” przy ul. Sew. Mielżyńskiego posiedzenie pozn. Zw. przemysłowców drzewnych. W miejsce nieobecnego prezesa p. Bystrzyckiego obrady zajął dyr. Potoczny. Na porządku dziennym znalazło się cały szereg spraw bieżących. Po krótkiej dyskusji ustalono wprowadzić jednolite druki zamówień i zakup. dla tartaków. Dotychczas bowiem każdy tartak posługiwał się odmiennymi blankietami. Nad sprawą przyjazdu niemieckich kupców drzewnych do Polski wywiązała się bardzo poważna dyskusja, której rezultatem była uchwała, aby wspomnianym kupcom nie robić żadnych trudności w przyjeździe.

W dalszym ciągu omówiono zorganizowanie zakupu surowca na kresach wschodnich. Jak wiadomo rząd zlikwidował dużo tartaków, skutkiem czego przemysł drzewny napotyka na wielkie trudności. Surowiec więc zakupiony tamże śmiało może być przetransportowany do Wielkopolski, gdzie tartaków jest wiele i — w takim wypadku — przemysł ten może być wcale szczęśliwy i dochodowy. W sprawie zakupu surowca na ziemiach wschodnich powołano specjalną komisję.

Szeroko omówiono sprawę usterek surowca drzewnego z lasów państwowych. W konkretnych wypadkach postanowiono o takich rzeczach donosić dyrekcji lasów państwowych. Wreszcie przystąpiono do starej bolączki — spraw podatkowych. W tej materii zabierali głos prawie wszyscy zgromadzeni. I wszyscy też z wielkim żalem wyrażali się pod adresem urzędu skarbowego. Z kolei dyr. Potoczny zakomunikował zebrany, że „Rynek Drzewny” zostanie zmieniony co do formatu, mianowicie ma być większy niż obecnie, i że abonament zostanie obniżony. Na tem wyczerpano porządek posiedzenia. (tr)

PODATKI I OPŁATY

(p) Protokół stwierdzający wybór władz spółki akcyjnej, podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,2 proc. Okólnikiem L. D. V. 6075/6/29 min. skarbu wy-

ale pod względem gospodarczym zapowiadający korzyści nie małe.

Przedewszystkiem umożliwi odciążenie kolei i stworzy nie tylko nową linię transportu wodnego i to taniego, ców południowych i wschodnich. Wobec tego drzewo i zboże łatwo z miejsca produkcji drogą wodną docierać będą do portu w Gdyni, a stąd na rynki zagraniczne. Najważniejsze jest jednak to, że przewóz drogą wodną będzie znacznie tańszy, przez co nasz węgiel, drzewo i zboże, które z powodu zbyt drogiego przewozu kolejowego ale pokryje cały kraj siecią tych linii. Wisła bowiem przecina kraj nasz od południa ku północy, a przez swe bogate w wodę dopływy dociera do krańca drogi się kalkulują na rynkach zagranicznych i nie mogą sprostać konkurencji zagranicznej, uzyskują wiele na swej sile konkurencyjnej, a przez tańszy i łatwiejszy zbył na rynkach zagranicznych potanieją również i na rynku wewnętrznym.

Inna, również bardzo ważna korzyść wypłyne dla nas przez umożliwienie ruchu tranzytowego. Wielkie zainteresowanie Czechosłowacji portami w Gdańsku i Gdyni dla swego handlu, wzmoże się jeszcze więcej, skoro będzie można przewozić większe ilości towaru drogą wodną. Ze usławnienie Wisły skłoni państwa zainteresowane do połączenia kanału Dunaj—Odra z polską magistralą wodną, nie ulega wątpliwości.

Dodajmy do tych korzyści gospodarczych jeszcze pozyskanie i oddanie na cele eksploatacji rolniczej ogromnych polaci ziem zalewowych, a będziemy mieli całokształt znaczenia ekonomicznego regulacji i usławnienia Wisły.

Wszystko to uzupełnia fakt, że nad Wisłą leży stolica państwa, gdzie koncentrują się wszystkie drogi handlu krajowego i zagranicznego.

Wobec tego projekt regulacji Wisły jest nowym ogniwem, wiążącym nas gospodarczo i handlowo z całym światem. W. P.

śniło, że protokół walnego zgromadzenia, sporządzony w formie aktu notarialnego (art. 73 prawa o spółkach akcyjnych), stwierdzający wybór członków rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej podlega opłacie stemplowej w wysokości 0,2 proc. od wynagrodzenia należnego za pełnienie funkcji i rady nadzorczej, względnie komisji rewizyjnej (gdyż tworzenie władz spółki jest czynnością zwyczajną, ciągle się powtarzającą, bez której prowadzenie przedsiębiorstwa nie byłoby możliwe). (c)

(p) Opłata stemplowa a podanie o zezwolenie na bezpośrednie uiszczanie opłat stemplowych. Okólnikiem L. D. V. 6075/6/29 min. skarbu wyjaśniło, że podanie o zezwolenie na bezpośrednie uiszczanie opłat stemplowych jest wolne od opłaty stemplowej — na mocy art. 142 (punktu 1) ustawy o opłacie stemplowej. (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Rozporządzenia w sprawie wywozu masła. Min. przemysłu i handlu komunikuje, że rozporządzenia ministrów: skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa: 1) o ustanowieniu cła wywozowego od masła i 2) w sprawie zwrotu cła przy wywozie masła (Dz. U. Nr. 71 poz. 538 i 539) — wejdą w życie, na skutek rozporządzenia tychże ministrów, które zostały już ogłoszone w ostatnim, numerze Dziennika Ustaw zamiast dnia 1 listopada w dniu 1 grudnia rb.

(k) Młyn Ziemiański Sp. Akc. w Poznaniu. Dnia 30 października rb. odbyło się walne zebranie akcjonariuszów na sali posiedzeń Pozn. Banku Ziemiań w Poznaniu pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. dr. Bogdana Amrogowicza. Sprawozdanie zarządu oraz bilans z rach. zysków i strat za rok 1928-29 przedstawił zgromadzonemu członkiem zarządu p. St. Prymke, zaznaczając, że mimo trudnych warunków gospodarczych, a szczególnie ciężkiej sytuacji w przemyśle młynarskim, wyniki były naogół zadowalające. Dodatni rezultat zawdzięcza Spółka w znacznej mierze państwowej rezerwie zbożowej, dla której magazynowała kilka tysięcy ton żyta. Zbyt maki żytniej był w dalszym ciągu uciążliwy i nieregularny. Poza tem ograniczenie przemiału żyta wywołało niezdrowe stosunki na rynku mącznym i nielojalną konkurencję ze stron młynów, nie przestrzegających obowiązujących przepisów przemiałowych. Na ograniczenie zbytu wpływa ponadto bardzo wysoka stopa podatku obrotowego, która dla maki wynosi 2,7 proc. Przedstawiony bilans na dzień 30 czerwca 1929 r. zamknięty się po obu stronach sumą 1.648.014,28 zł. przyjęto i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Zysk w kwocie 128.206,75 zł. po potrąceniu

odpisów w sumie 72.580,45 zł, podzielono w formie proponowanej tak, że na dywidendę przypada 5 proc. (płatna od dnia 4 listopada rb.) Na przebudowę młyna przeznaczono 100.000 zł a resztę 709,75 przeniesiono na rok następny. Ustępującego członka rady nadzorczej p. dyrektora Dziembowskiego wybrano ponownie a w miejsce p. dr. Licockiego wybrano p. dr. Edwarda Grabskiego z Gniezna. Zarząd spoczywa w rękach p. Stanisława Prymkego.

(k) Sp. Akc. „Ferrum” w Katowicach należąca do koncernu Oberbedarff-Friedenshütte-Ballestrem podwyższyła przed paru tygodniami swój kapitał akcyjny z 4 na 15 milionów złotych, nabywając jednocześnie większość akcji firmy Zieloniewski, będących dotychczas w posiadaniu Banku Handlowego w Warszawie i Banku Dyskontowego Warszawskiego oraz Oesterreichische Credit Anstalt für Handel und Gewerbe w Wiedniu, jak również 90 proc. kapitału akcyjnego Sp. Akc. Suchedniów, Fabryka Odlewów i Huta Ludwików. W związku z tem odbyło się dnia 29 zm. nadzwyczajne walne zebranie akcjonariuszów Sp. Akc. Ferrum, na którem dokonano wyboru do rady nadzorczej. W wyniku wyborów w skład rady nadzorczej Sp. Akc. „Ferrum” wchodzi obecnie: dyr. Banku Dyskontowego Warszawskiego dr. Henryk Aszkénazy z Warszawy, dyr. gen. dr. Rudolf Brennecke z Gliwic, dyr. Credit Anstalt für Handel und Gewerbe w Wiedniu, dyr. inż. Alfred Falter z Katowic, b. min. Hipolit Gliwicz z Warszawy, dyr. Banku Handlowego w Warszawie Alfred Goldklang z Warszawy, prez. dyr. Banku Dyskontowego Warszawskiego Paweł Halperin z Warszawy, konsul gen. Eugeniusz Landau z Berlina, dyr. gen. inż. Antoni Lewalski z Katowic, b. min. prof. Jerzy Michalski z Warszawy, prez. dyr. Credit-Anstaltu Ludwik von Neurath z Wiednia, dyr. gen. dr. Franciszek Pieler z Gliwic, dyr. banku dr. Feliks Theussner z Wrocławia, dyr. gen. dr. Rudolf Wachsmann z Katowic. Zarząd spoczywa nadal w rękach dyr. gen. Maksymiljana Loesera.

Z ZAGRANICY

(z) Szwedzki trust otrzyma monopol zapalczaną na Litwie. Donoszą ze Sztokholmu, że rokowania między szwedzkim trustem zapalczanym a rządem litewskim w sprawie utworzenia Monopolu Zapalczanego na Litwie wzamian za udzielenie rządowi litewskiemu pożyczki 1 1/2 milj. f. st., doprowadziły do zupełnego porozumienia. Formalne podpisanie umowy nastąpi niebawem.

(z) Konferencja kolejowa w Budapeszcie. Jedną z najbliższych międzynarodowych konferencji kolejowych będzie konferencja w Budapeszcie, która rozpocznie swe obrady w dniu 5 listopada rb. z udziałem przedstawicieli kolei włoskich, jugosłowiańskich, czeskosłowackich, węgierskich i polskich. Konferencja zajmie się sprawą przyspieszenia przewozu ładunków z państw zainteresowanych do portów w Tryjeście i Fiume.

(z) Automobile — największą pozycją w eksporcie Stanów Zjedn. W ub. jeszcze roku pierwszą pozycję w eksporcie ze Stanów Zjednoczonych zajmowała co do wartości bawelna, wyprzedzając naftę, aut, zboże i maszyny. W pierwszym półroczu rb. eksport aut wzrósł jednak o 36,4 proc. t. j. do sumy 1.424.000.000 mk. niem. Ponieważ jednocześnie eksport bawełny spadł o 13,9 proc., t. j. wynosi 1.343.000.000 mk. niem., przeto pozycja eksportu samochodów zajmuje pierwsze miejsce obecnie w ogólnym eksporcie Stanów Zjednoczonych.

(z) O szybszy przewóz ładunków do portów adriatyckich. Jedną z najbliższych konferencji kolejowych międzynarodowych będzie konferencja przedstawicieli kolei włoskich, austriackich, jugosłowiańskich, czeskosłowackich, węgierskich i polskich, którzy zajmą się sprawą przyspieszenia przewozu ładunków z państw zainteresowanych do portów adriatyckich w Tryjeście i Fiume. Obrady konferencji rozpoczyna się 5 listopada w Budapeszcie.

(z) Izby rolnicze w Jugosławii. W związku z nową ustawą o podziale administracyjnym królestwa Jugosławii w kołach zainteresowanych posuwają się znaczna uwaga sprawie zawodowych izb rolniczych. Wysuwana jest koncepcja utworzenia takiej izby w siedzibie każdego banatu z kompetencją rozciągającą się na całe jego terytorjum.

Z WYDAWNICTW

(w) Kwartalnik Statystyczny Głównego Urzędu Statystycznego. Ukazał się w druku zeszyt 3 tomu VI Kwartalnika Statystycznego, str. 270, z 4 kartogramami, z skrótami i objaśnieniami w języku francuskim, zawierający prace następujące: Włodzimierz Wakar: Osiedla o charakterze miejskim i podmiejskim woj. warszawskiego łącznie z m. st. Warszawą; Stefan Mitté: Metody obliczenia majątku narodowego Australji; Dr. H. Berliner: O umieralności wśród członków (mężczyzn) Kas Chorych w województwach centralnych, zachodnich i południowych; Mieczysław Smerek: Zakłady zastawnicze w Polsce w latach 1926 — 1928; Helena Tumilowiczowa: Spółki Akcyjne w Polsce w latach 1927 — 1928; J. Bornstein: Budżety gmin wyznaniowych. Cena zeszytu zł 16; prenumerata roczna w kraju zł 56, zagranicą zł 60.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **A. H. Dykcja.** Szkoła Dramatyczna Teatrów Miejskich (przy Wlkp. Szkole Muzycznej), Poznań, ul. Ratajczaka 36. (K)

— **Czytelnik nr. 2552.** Nie znamy tych uczelni. (K)

— **P. Seweryn P.** Stowarzyszenie „Pomoc Doradza”, Poznań, ul. Długa 3 (prezes p. G. Dekorde). (K)

— **S. W. Zmusić nie można.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)

— **Wróblewo.** Przeliczony kapitał hipoteki reszty ceny kupna 30 tys. mk. pol. z października 1919 r. wynosi 731,25 zł, a jeżeli to marki niemieckie, 1350 zł. Do tego dochodzą zaległe odsetki. Radzimy oprócz się na waloryzacji, której sąd dokonał. — Przeliczony kapitał także hipoteki 7500 mk. z listopada 1919 wynosi 140,63 zł, jeżeli to marki polskie i 253,13 zł, jeżeli niemieckie; należy doliczyć odsetki. — Należy wziąć pod uwagę polsko - niemiecki układ waloryzacyjny z 5. 7. 1928 r.; jakkolwiek nie jest dotąd ratyfikowany, dłużnicy niemieccy wstrzymują wypłaty, powołując się na przepisy tego układu. (K)

— **P. L. Lewandowski, Leszno.** Pończochy: „Calzetta” E. Stabrowski, Poznań, św. Marcin 27; „Trama” sp. z o. o., Warszawa, ul. Leszno 140; „Sarmatia” sp. z o. o., Warszawa, ul. Górczewska 53. Trykoty: „Trykot”, Poznań, ul. Masztalarska 6; „Trykot Polski”, Poznań, ul. Łukaszczyka 50; Bracia Langsstein i Wolfse, Łódź, ul. Piotrkowska 110. (K)

RUCH W TOWARZYSTWAACH

— **Tow. Gimn. „Sokół”, Winiary - Sołacz.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę dnia 2 bm. o godz. 7.30 wiecz.

— **Zrzeszenie I. Tow. Podr. Hod. Golebi Poczta.** Dnia 3 bm. o godz. 10.30 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego nr. 16, odbędzie się roczne walne zebranie.

— **Koło Muzyczne - Sceniczne „Dzwon”** uprasza członków o przybycie celem rozdziału ról teatralnych dnia 3 bm. o godzinie 17 w sali p. Bigosowej. Schadzka w przyszły wtorek nie odbędzie się.

— **Sodalicia Pań Konfektowych** bierze udział w pielgrzymce jubileuszowej zorganizowanej przez Związek Sodalicyj Marjańskich. W pielgrzymce mogą uczestniczyć także rodziny, krewni i znajomi członków. Zbiórka w niedzielę dnia 3 listopada rb. o godzinie 14.15 przy kościele Farnym od strony Województwa.

— **Sodalicia Młodzieży i Uczniów Kupieckich.** Przypominamy o jutrzejszej pielgrzymce jubileuszowej, która wyruszy o godzinie 2.30 z kościoła farnego pod przewodnictwem Najprzew. Księdza Biskupa. Punkt zborny pod sztandarem o godz. 2.15 w kółku kościoła farnego.

— **Sodalicia Pań Miejskich** zwraca uwagę na wspólną pielgrzymkę jubileuszową Związku Sodalicyj Marjańskich w niedzielę dnia 3 bm. o godzinie 2.30 po pol. i zachęca wszystkie panie - sodaliski do udziału w niej.

— **Tow. Abstynenckie pod wezwaniem św. Kazimierza.** Zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 3 bm. o godz. 4 po poł. w małej sali Domu Królowej Jadwigi. Wykład wygłosi p. Dzieciuchowicz p. tyt.: „Pijaństwo za panowania królów Sasów”.

— **K. P. H. I. Drużyna Wilków Morskich.** Zabawa odbędzie się jutro, w niedzielę, 3 bm. w sali Królowej Jadwigi. Aleje Marcinkowskiego 1. Dochód przeznaczony na budowę przystani — Plenarne zebranie K. P. H. I. Drużyny Wilków Morskich odbędzie się we wtorek, d. 5 bm. o godz. 20 w lokalu prywatnym p. wiceprezesa, J. Smolińskiego, Wodna 24.

— **„Canaria”, Tow. Hodowli Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych w Poznaniu.** Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 3 listopada o godz. 10 przed poł., w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska. Uprasza się o liczny udział.

— **Koło Śpiewackie Polskie.** Jutro, w niedzielę 3 bm., o godz. 12 próba chóru mieszanego w sali Związku Lud. - Narod., św. Marcin. Obecność wszystkich konieczna.

— **Cech Murarzy.** Miesięczne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 3 listopada o godzinie 11 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, d. 3 listopada o godzinie 16 u p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— **Chór męski kolejarzy „Moniuszko”** obchodzi w niedzielę dnia 3 listopada r. b. uroczystość 10-lecia, która rozpocznie się o godzinie 9 nabożeństwem w kościele Ojców Zmartwychwstańców. Dalszy program odbywa się w sali „Belweder” wedle następującego porządku: Godz. 12 uroczyste posiedzenie, godz. 16 koncert chórów kolejowych, godz. 18 zabawa tańcowa.

— **Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Poziłotników.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę 3 bm. o godz. 14 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6. Ostateczny termin zgłoszeń na kurs upływa 3 listopada na zebraniu, gdzie się udzieli dalszych informacji.

— **Stow. Młodzieży Polskiej, Fara.** — Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, dnia 3 listopada o godzinie 19 w sali Ojców Jezuitów, ul. Dominikańska 8.

— **Tow. Uczestni Powstania Poznań - Wilda** urządza w niedzielę dnia 3 listopada rb. na sali p. Jarockiego ul. Masztalarska — zabawę. Początek o godz. 19.

— **Zw. Inwalidów, Wdów, Sierót i Emerytów Kolejowych.** Zebranie plenarne odbędzie się 4 listopada o godzinie 16 min. 30 przy Dolnej Wildzie nr. 71 u p. Grotowskiego.

ne odbędzie się 4 listopada o godzinie 16 min. 30 przy Dolnej Wildzie nr. 71 u p. Grotowskiego.

— **Wydział Pomocników Krawieckich Damskiego.** Zebranie plenarne w poniedziałek 4 bm. o godz. 19 min. 30 w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej nr. 8. Na porządku obrad wykład.

— **Tow. Powstańców i Wojaków, Stare Miasto.** Posiedzenie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 4 listopada o godzinie 19.30 w Domu Katol. na Śródcie, na którym wygłosi referat p. red. Erenberg na temat: „Bitwa pod Kaniowem”. Msza św. na intencję druha prezesa Łuczkiewicz odbędzie się w niedzielę 3 listopada o godzinie 8 rano w Katedrze w Kaplicy św. Trójcy.

— **Koło Śpiewackie im. Bol. Dębińskiego.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 4 listopada rb. o godzinie 20 w lokalu druha Wróblewicz, Chwali-szewo 68.

— **Związek Pracowników Kupieckich Oddział w Poznaniu.** Zebranie Sekcji Żelaźniaków odbędzie się dnia 4 listopada rb. o godzinie 20 w lokalach Z. P. K. przy ul. Podgórznej 12 b.

— **Stow. Porządku Publicznego, Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek dnia 4 listopada o godz. 19 w lokalu druha Figla, przy ulicy Wierzbicicy 27.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 4 listopada 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. - towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 odczyt organizowany przez T. C. L.; godz. 17.10 lekcja gry szachowej; godz. 17.30 audycja regionalna (Wielkopolska); godz. 17.45 koncert popołudniowy. Z Budziska (sopran). K. Kaulfusówna (skrzypce), J. Komorowska (akomp.); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum”; godz. 19.30 pogadanka radjotechn. „Tygodnia radjowego” (p. Z. Bresiński); godz. 19.50 odczyt p. t. „Flota i naród” (wygł. p. St. Loch-Tomczak); godz. 20.05 audycja dla żołnierzy; godz. 20.30 „Księżniczka Gerolstein” — opera komiczna w trzech aktach J. Offenbacha (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.45 lekcja tańców (ukł. V. Jennings).

Katowice (416 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikat gospodarczy; godz. 16.15 program dla dzieci z Warszawy; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 J. Cichotny: pogadanka z działu: „Nowości radjowe”; godz. 17.45 transmisja z Warszawy; godz. 19.05 dr. E. Lepkowski: „Jacek Malczewski”; godzina 20.05 dr. M. Korowicz: „Nad Orawą Góry — Zamki — Doliny”; godz. 20.30 operetka „Księżniczka Gerolstein” z Warszawy; godzina 22.00 komunikaty; godz. 23.00 odczyt z cyklu wykładów w jez. obcych o Polsce. E. Konopka: „Życie uniwersyteckie” — cz. II. — (w jez. francuskim).

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 O czym winna wiedzieć dobra gospodyni — „Zupa dawniej a dzisiaj”, a) ogólne uwagi o gotowaniu, b) zupy, c) jarzyny z podaniem cen, b) menu na dwa tygodnie (p. E. Kiewnarska); godz. 16.15 program dla dzieci — P. H. Ładosz wygł. pogadankę „O Zaduszkiach”; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 lekcja jez. franc. godz. 17.45 muzyka lekka z „Gastronomiji”; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.15 feljton muzyczny godz. 20.30 „Księżniczka Gerolstein”, opera komiczna w 3-ach aktach J. Offenbacha: Orkiestra P. R., Zofia Dobrowolska-Pawłowska, Michalina Makowiecka, Adam Dobosz i inni, Dyr. W. Elszyk; godz. 22.00 feljton p. t. „Normalny i nienormalny dzień pracy” — wygł. p. Z. Kawecki; godz. 22.25 feljton p. t. „Ostatnia fala” wygł. red. J. Piotrowski; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00—24.00 muzyka lekka z „Oazy”.

ODBIORNIK BEZ LAMP

PHILIPS „MINIWATT”

TO —

W 4908

OKRĘT BEZ STERU

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. K. miesięczna rata 1 zł; — A. B. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla domu 10 zł; — Irena Jakubowska 3 zł; — Urzędnicy Wydziału I. Wlkp. Izby Skarbowej w Poznaniu zamiast wienca na trumnę ś. p. Klemensa Rakowskiego 33,10 zł; — A. W. 10,20 zł; — A. Skalska z Gnie-

zna z gorącą prośbą w pewnej intencji 5 zł; — W. W. o nawrócenie pewnej osoby 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 613,95 zł.

Ka kaplicę S. S. Karmelitank: M. K. miesięczna rata 1 zł; — Urzędnicy wydziału I. Wlkp. Izby Skarbowej w Poznaniu zamiast wienca na trumnę ś. p. Kle-

QUATRE VALETS

PERFUMY
WODY
KWIAŁOWE
MYDŁA
PUDER

PERFUMERIA
SZACH WARSZAWA

W 439

ŁASKAWYM PANIOM

mam zaszczyt donieść, że w najbliższych dniach wybieram się do Paryża, celem zakupu

sukien balowych

ostatnich kreacji, przodujących magazynów paryskich.

Proszę zatem Łaskawe Panie wstrzymać się z zakupem toalety balowej do chwili mego powrotu wzgl. obejrzenia sprowadzonych przezemnie modeli.

Salon Mód

S. WĘŻYK,

plac Wolności nr. 11

pod filarami. Telefon 26-21.

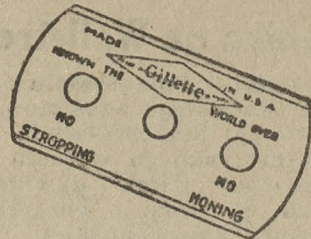
Pw 6142-44,191

WŁASNY WYRÓB
KONFEKCIJ MĘSKIEJ
I CHŁOPIĘCEJ

RZETELNE
NAJTAŃSZE
ŹRÓDŁO
ZAKUPU!

E. GRZESKOWIAK
POZNAŃ, RYNEK 83

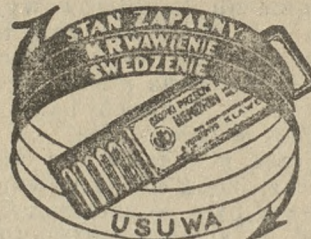
Odpowiedni nożyk jest najważniejszą rzeczą przy goleniu — nożyki Gillette są wykonane z najlepszej stali angielskiej.

Miej zawsze zapas nożyków Gillette.

Gillette

HEMOROIDY

HEMORIN

W 1811

KAWA

codziennie świeżo palona po zł 10,—, 12,—, 14,—, 16,—, 18,— za jeden kilogram. Wysyłka odwrotnie za pobraniem pocztowym. Przy wysyłce 4½ kg. opakowania i porta nie zalicza się.

EDMUND RIEDL

Import herbaty, kawy i wina.
Rok zał. 1890. Lwów, Rutowskiego 3.
W 4197

KARMELKI
WEDLA
60 ODMIAN

NAJLEPSZY PROSZEK MYDLANY
PIERZE SAM I BIELI

WYROB. WYTW. CHEMICZNA
BLASK SP. AKC.
POZNAŃ

Do nabycia wszędzie.

Wyroby marki „BLASK” nagrodzone zostały na
P.W.K. złotym medalem.

W środę, dnia 30 października 1929 r., o godz. 14,30 zasnął w Bogu, w 57 roku życia, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Ksiądz Dziekan Paweł Gerntke

proboszcz nowomiejski.

W Zmarłym straciło miasto i cała parafia gorliwego kapłana, zasłużonego na każdym polu pracy duszpasterskiej, społecznej i obywatelskiej.

Śmierć Jego bardzo boleśnie dotknęła całe tutejsze społeczeństwo.

Wdzięczną pamięć o nim zachowamy na zawsze.

**Burmistrz, Rada Miejska,
Rada Parafjalna, Rada Szkolna.**

Nowe miasto n/Wartą, dnia 30 października 1929 r.

Eksportacja do kościoła parafjalnego odbędzie się w niedzielę, 3 listopada, o godz. 16. Nabożeństwo żałobne i pogrzeb nazajutrz o godz. 10.

dw 2711

W czwartek, dnia 31 października 1929 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka i teściowa, nasza najdroższa, najtroskliwsza i nigdy niezapomniana babka, ś. p. zw 19 956

z Wojciechowskich

Jadwiga Grubertowa

przeżywszy lat 79. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 3 listopada, o godz. 13, z domu żałoby Aleje Marcinkowskiego 27.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i wnuki.

Zakład pogrzebowy „Ceremonjal” ul. Towarowa 25.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę naszej najdroższej córce i siostrze, ś. p. zw 19 963

Anieli Jewas Ńskiej

oraz za szczere dowody i współczucie, za wieńce i kwiaty, składa na tej drodze, a w szczególności Koleżankom i Kolegom Zachospir, Pozn. Sp. Oków oraz Kołu Przyjaciół Hercezy przy 20 P. D. H., serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzina.

Dnia 31 października 1929, zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w szpitalu wojsk., nasz najdroższy i kochający syn, brat i szwagier, ś. p. dw 2714

Władysław Lasik

przeżywszy lat 22. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 3 listopada 1929 po poł., o godz. 2, z domu żałoby, ul. Kosynierska 18, na cmentarz parafjalny w Górczynie, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku strapieni
rodzice, rodzeństwo i szwagier.

Poznań, 2. 11. 1929 r.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak” pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Dnia 1 listopada 1929 r. zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św., w 71 roku życia, mój najdroższy i nigdy niezapomniany mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Stanisław Gogulski

restaurator.

Pogrzeb odbędzie się dnia 5 listopada o godz. 3,30 z zakładu św. Józefa, o czym zawiadamia wszystkich Krewnych i Znajomych strapienia

dw 2732

żona, dzieci, wnuki i rodzina.

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki. Klasztorna 14. Telefon 2769.

W dniu 28 października 1929, o godzinie 5 rano, zmarła w Maréville (Francja) po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana córka, nasza droga siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Stefanja Skoczyłasówna

Pogrzeb odbył się w dniu 30. 10. 1929, w Maréville. Msza św. za spójność duszy Zmarłej odbędzie się w poniedziałek, 4 listopada r. b., o godzinie 8, w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

zw 19957

W drugą bolesną rocznicę śmierci naszego najdroższego i nigdy niezapomnianego syna i brata, studenta, ś. p.

Franciszka Nitschego

odbędzie się za spójność Jego duszy dnia 4 listopada r. b., o godzinie 9, w kościele parafjalnym Serca Jezusowego i św. Florjana na Jeżycach

nabożeństwo żałobne

na które zapraszają

Pw 6753-44,213

rodzice i rodzeństwo.

Dnia 31 października o 7,30 wieczorem, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz drogi brat, szwagier, wuj i stryj, ś. p. zw 19 967

Leonard Żuchowski

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 4 b. m., o godz. 3,30, z kościoła parafjalnego w Winarach na nowy cmentarz św. Wojciecha.

Nabożeństwo we wtorek, od 8,30 w Winarach, o czym donosi w imieniu stroskanej rodziny

Ks. W. Żuchowski.

Dnia 1 listopada 1929 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, córka, siostra i bratowa, ś. p. zw 19 959

z Stępniewskich

Anna Szybińska

przeżywszy lat 38. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 4 b. m., o godz. 4,15 po poł., z kostnicy cmentarza jeżyckiego.

W ciężkim smutku pogrążeni
dzieci i rodzeństwo.

W piątek, dnia 1 listopada 1929 r., zmarł długoletni i zasłużony członek honorowy naszego Towarzystwa, ś. p.

Stanisław Gogulski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, o godz. 3,30 z zakładu św. Józefa na cmentarz farny. Szanownych Członków uprasza się o gremjalny udział w pogrzebie.

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD

**Tow. Restauratorów na miasto
Poznań i okol.**

dw 2731

W piątek, dnia 1 listopada, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza ukochana siostra i szwagierka, ś. p.

Katarzyna Jezierska

przeżywszy lat 41. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 4 b. m., o godz. 4 z kostnicy cmentarza Jeżyckiego.

W smutku pogrążona

Poznań Grudzieniec 48a, **rodzina.**

zw 19972

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Władysława Jewas Ńskiego
budowniczego i b. prezesa Izby Rzemieślniczej
odprawi się

msza św.

we wtorek, o godz. 9 w kościele parafjalnym na Jeżycach, o czym Krewnych i Znajomych

zawadamiają

zw 19950

żona i dzieci.

Poznań, w listopadzie 1929.

Za liczne dowody serdecznego współczucia oraz piękne wieńce z powodu zgonu mej ukochanej żony, ś. p.

z Teresiaków

Jadwigi Schmidt

składam na tej drodze moje najserdeczniejsze

podziękowanie.

W imieniu rodziny

Fryderyk Schmidt.

dw 2720

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”, Poznań, ul. Towarowa 25. Tel. 31-80.

**WINIAKI
LIKIERY****WINKELHAUSEN**
ZAKŁA / PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STARGARD-POMÓRZE ZAŁ. 1846**RUMY
ARAKI**

Szanownej Klienteli uprzejmie donosimy, iż przejęliśmy magazyn bławatów od firmy Mieczysław Adamczewski w Poznaniu, Stary Rynek 85 i takowy nadal prowadzić będziemy pod firmą

Schubert i Adamczewski

Oficjalne otwarcie nastąpi po przebudowie lokalu, o czym P. T. Klientelę w swoim czasie zawiadomimy. Już teraz zaopatrzyliśmy magazyn nasz bogato w nowości,

jedwabie, aksamity, materiały wełniane, firany, kapy, story, obrusy, stołownicę, płótna, inletry, ręczniki itp.

Pierwszorządne źródło zakupu oraz ścisła kalkulacja umożliwiają nam dostarczyć towar rzetelny po cenach najniższych. — Prosząc o łaskawe poparcie naszej nowej placówki, przyrzekamy ze swej strony przez sumienną obsługę zjednać sobie zaufanie naszych Szan. Odbiorców.

Schubert i Adamczewski,

Telefon 50-21 Poznań, Stary Rynek 85 narożnik ulicy Rynkowej.

Pw 6746/7-14, 196/7

DANCING

„APOLLO“

DANCING

RESTAURACJA

Niebywałe atrakcje artystyczno-literackie w Restauracji-Dancingu „APOLLO“ w Poznaniu, ulica Piekary 17. Telefon 11-92.

Program od 1 listopada 1929 r.

Jeanette Oswald
(z Mouling Rouge z Paryża)

Martha Zugeborg
(Tańce klasyczne)

Mia Loranti
(Tańce ekscentryczne)

Duo Sergey
(Słynny duet taneczny)

Sistrs Iwawanow
(Olympic Hall London)

Najlepsza orkiestra pod batutą Kapelmistr. Melodysty.
Spotkanie się eleganckiego świata litylko w Kabarecie Apollo.

Co niedzielę i święta „Five o clock“

z występami artystycznymi.

WSTĘP WOLNY!

Nakrycie: Moca lub herbata z ciastkami 5 zł.

Z poważaniem

Restauracja „Apollo“

Kabaret - Dancing - Bar.

Pw 6618-44, 187

Szan. Obywatelom Urbanowa, Sołacza i okolicy podaję do task. wiadomości, iż z dniem 1 b. m. otworzyłem w Urbanowie, ulica Sokoła nr. 2, w domu p. Fischera

filję wyrobów mięsnych.

Dażeniem moim będzie zaopatrywać Szan. Odbiorców w mój znany z pierwszorządnej jakości towar po cenach bezkonkurencyjnych.

Zapewniając Szan. Klientele o skorej i rzetelnej obsłudze, kreślę się z poważaniem

Władysław Gramlewicz

Poznań, ul. 3 Maja 7.

zw 19971

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu

ul. Mickiewicza 2

przyjmie zaraz

zeszywacza akt

najchętniej

przyuczonego introligatora.

Pw 763-41, 230

UCZNIA

z ukończoną Szkołą Handlową przyjmie hurtownia elektrotechniczna. Wyczerpujące oferty z podaniem referencji uprasza się do Kurjera pod zw 19973

Poszukujemy uczciwego

przedstawiciela

na m. Poznań i okolicę oraz m. Ostrów (Wlkp.) i okolicę do bezkonkurencyjnego działu reklamy nowoczesnej. Stały dochód zapewniony. Oferty z referencjami solidnymi kierować do

nw 5130

T-wa „RUCH“, POZNAŃ, Fr. Ratajczaka 36 pod „W. R.“

Samodzielnych, nowoczesnych

KROJCZYCH

na sztuki damskie i męskie do oddziału miarowego, natychmiast do wielkiego domu towarowego na Pomorze poszukujemy. Złożenie ofert oraz osobiste przedstawienie się prosimy skierować do firmy:

Wurzel & Daar, Poznań,
Wroniecka 24. dw 2724

AKUSZERKA

Elżbieta Swientek

zw 19941

dawniej Głogowska 101, zamieszkuje teraz Górna Wilda 42, II. pr. (narożnik Szwajcarskiej)

SEKRETARJAT

Związku Po ożaych na Poznańskie, Pomorskie i Śląskie oraz **ADMINISTRACJA**

zw 1994

„Nowiny Akuszerskie“ przeniesiono na ul. Górną Wildę 42, II. prawo.

Zawiadomienie!

Szanownej Publiczności donoszę jaknajuprzejmiej, że w sobotę, dnia 2 b. m. 1929 r. o godz. 6 po południu otwieram 2-gą pierwszorzędną

Jadłodajnię i Śniadalnię

przy ulicy Chwaliszewo 2 (przy moście).

Staraniem moim będzie doborowem i smaczniemi obiadami, zakąskami i napojami zjednać sobie dalszy ogół Szanownej Publiczności.

Prosząc nadal darzyć mnie Swem cennem zaufaniem i poparciem, kreślę

z poważaniem

Henryk Juraszek,

Chwaliszewo 2 i Górna Wilda 15.

bpw 915

Poszukuje się zaraz, najpóźniej od stycznia 1930

składu w śródmieściu

możliwie o 2 oknach.

Zgłoszenia przyjmuje „Par“,
Poznań, 27 Grudnia 18 pod
nr. 44,88

Pw 6578-44, 88

Wał parowy

12 do 15 ton kupię.

Stypczyński, Król. Huta, Jagiellońska 6.
zw 19970

Bardzo korzystny zakup

najnowszych modeli i fasonów

pozwała mi sprzedawać po cenach niebywale niskich. Poniżej kilka cen, które mówią za siebie:

Zempry damskie (cena normalna 24,50 zł) 16,50 zł	
Zempry damskie (cena normalna 49,50 zł) 29,50 zł	
Zempry damskie (cena normalna 52,50 zł) 39,50 zł	
Kamizelki dam. (cena normalna 52,50 zł) 29,50 zł	
Żakiety damskie (cena normalna 65,— zł) 48,— zł	
Kostjumy 3częśc. (cena normalna 95,— zł) 63,— zł	

Kostjumy damsk. (cena normalna 90,— zł) 54,— zł	
Kostjumy damsk. (cena normalna 95,— zł) 57,— zł	
Kostjumy damsk. (cena normalna 105,— zł) 67,50 zł	
Pulowery męskie (cena normalna 44,— zł) 28,50 zł	
Pulowery męskie (cena normalna 49,50 zł) 29,50 zł	
Pulowery dziec. (cena normalna 26,50 zł) 16,— zł	

Kamizelki dziecięce 7,75 zł	
Pajacyki 9,75 zł	
Eskimosy (cena normalna 19,50 zł) 15,50 zł	
Sukienki (cena normalna 16,50 zł) 10,90 zł	
Pulowery dziec. (cena normalna 22,50 zł) 15,75 zł	
Kamizelki dziec. (cena normalna 24,— zł) 16,50 zł	

Proszę przed poczynieniem zakupów o zwiedzenie moich magazynów bez przymusu kupna.

ZYGMUNT WIZA

Poznań, ul. 27 Grudnia 5
Bydgoszcz, pl. Teatralny 3

Kto u mnie kupi za-
oszczędzi dużo pienie-
dzy — gdyż
kupi **tanio!**

Biura nasze załatwiające ubezpieczenia ogniowe,
kradzieżowe i szybowe znajdują się teraz przy
ulicy 27. Grudnia nr. 19, I. p.
w gmachu Banku Miasta Poznania.

„VESTA“

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia
Oddział Poznański.

Pw 6606-44.171

MEBLE

tanio kupuje się w firmie

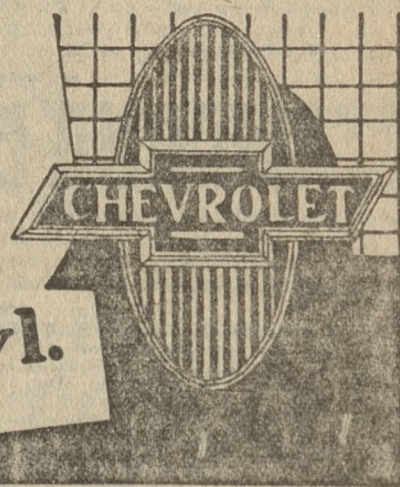
A. BARANOWSKI, Poznań

ulica Podgórna nr. 13.

Pw 5967-40.168

**NA NASZE
DROGI i NA NASZA
KIESZEŃ-ceny od zł. 10.650
CHEVROLET 6 cyl.**

LOCO FABRYKA WARSZAWA

NA ZIMĘ!

KOŁDRY puchowe i watowe, MATERACE włosienne,
wełniane i z trawy morskiej poleca po najniższych cenach:
Nowa Wytwórnia Pościeli
Maria Gnoińska, Poznań, pl. Św. Łukaszowski nr. 1. Tel. 5988.
Surowy włosień oraz używane kołdry i materace
przyjmuje do przeróbki i pokrycia. zw 19927
Zamówienia z prowincji załatwia odwrotnie.

Miejskie Biuro Kwaterunkowe

z powodu olbrzymiego zainteresowania

**przedłuża
sprzedaż inwentarza**

do dnia 9 listopada 1929 r.

Sprzedaż łóżek, materaców,
koców, sienników, bielizny ect.
nadal odbywać się będzie
w Sali Reprezentacyjnej P. W. K.
(Westybul)
ul. Marszałka Focha
od godz. 9-tej do 1-tej.

Kw 1126/27

Cheesz do:

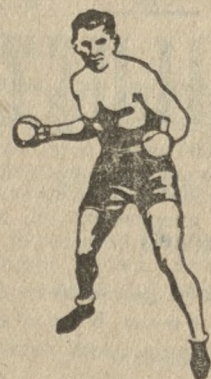
FILMU?

Pisz zaraz, podaj adres, fotografię
i znaczek na odpowiedź: np 4680

„EMPEFILM“ — Kraków XI.

Kamienica

II ptr. w centrum miasta prowincjonalnego, nadająca się
na każde przedsiębiorstwo handlowe, w tem do objęcia
kawiarnia-restauracja z kompl. urządzeniem, dochód mie-
sięcznie 350,— zł, kamienica nowocześnie budowana w 1912 r.
sprzedam korzystnie z powodu wyjazdu do Ameryki za cenę
zł 50 tys., wpłaty 30 tys. zł. Oferty do filij Kurjera Pozn.
w Gnieźnie, ulica Chrobrego, pod „korzystnie”. nw 5136

**Kalosze
śniegowce
swetry**

przybory do gimnastyki
i artykuły sportowe
najtaniej w firmie

„Start“, św. Marcin 45.

Tel. 59-47 (narożnik Gwarnej).

Pw 6606-44.169

ORUWIE

w wielkim wyborze
poleca

F-a R. Krzyżańska, św. Marcin 66.

rzecznik patentowy

F. WINNICKI, inż. dypl.

wzory, znaki towarowe
w Polsce i zagranicą.

Poznań, ul. Konopnickiej 7.

Pw 1111/27

Praktyka lek.-dent.

30-letnia, dobrze prosperująca, z najnowszym urzą-
dzeniem, w powiatowym mieście jest do sprze-
dania. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 19898

Kasztany
kupuję w każdej ilości
Oferty upr.
Szymkowiak
Grodzisk Wlkp., Nowa 5
SW 19949

WSTĘP WOLNY!

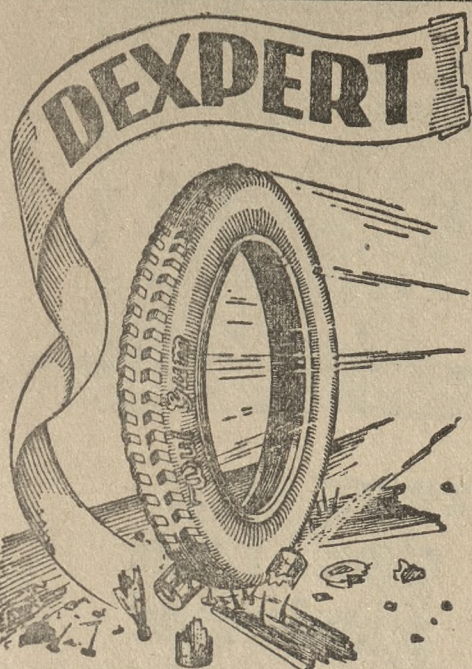
MOULIN-ROUGE

WSTĘP WOLNY!

Kantata 8-9. I. piętro. Tel. 33-69.

Pw 6752-44, 203

W niedzielę, 3 listopada r. b. „FIVE O CLOCK TEA“ z całkowitym nowym programem. **DANCING!** UWAGA! Za porcję kawy lub herbaty z ciastkiem płaci się zł 3. **DANCING!**

Olbrzymi postęp w automobiliźmie!

Wypadki samochodowe wykluczone, jeżeli samochód zaopatrzony zostanie

w specjalne dętki „DEXPERT“ z ochroną przeciwwgwoździową

Zdumiewające rezultaty! Wypróbowane przez autorytety zagraniczne i gorąco polecane! Zastosowana ochrona działa automatycznie i uszczelnia pod gwarancją każdy przez gwóźdź spowodowany otwór.

Niezbędne dla każdego automobilisty!

Przedstawicielstwo

Pw 6750-14, 305

WUL-GUM właśc. A. Kwiatkowski
POZNAŃ, Wielkie Garbary 8. Telefon 18-64.

Płytki metlaskie glazurowane
(Mettlacher Fliesen)

do wszelkiego użytku w firmie:

Danziger Fliesenvertriebsgesellschaft m. b. H.
Gdańsk, B — Brandgasse 9 d.
Tw 456

Polecam I a. ser harceński najlepiej odleżały
gwarantowany pełnotłusty ser tyłżycki,

I a. ser szwajcarski w całości oraz kawałkach po nadzwyczaj korzystnych cenach. Poza tem polecam ser w blokach i pakowany w pudełkach najpszego wyrobu oraz wszelkie inne gatunki serów. Mam do oddania również I a. stolowe masło mleczarskie od 10 funtów począwszy, po cenach hurtowych.

Fabryka sera Curt Netzband

Poznań, św. Rocha 9/10.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Skład masła „Monopol“, Poznań, ul. Wielka 13.
Telefon 28-18. Pw 6749-56, 416

LOS Y

I kl. Loterii Państwowej

1/4 losu 10.—, 1/2 losu 20.—, cały 40.— z
poleca szczęśliwa kolektura

WŁADYSŁAWA BILLERTA

Poznań, św. Marcin 19.

Spróbuj szczęścia u mnie

i Ty się z bogacisz

Główna wygrana 750000 zł.

Ciągnięcie już 14 i 15 listopada. zw 19962

HOLENDERSKIE CEBULKI KWIATOWE

we wszelkich gatunkach i barwach

	guld. hol.	15.—	za 100 sztuk
HJACYNTY			
TULIPANY pojed.		6.—	
TULIPANY pełne		7.50	
TULIPANY Darwina		7.50	
NARCYZY pojed.		5.—	
NARCYZY pełne		7.50	
GLADJOLE I. wielk. guld. 6. II. wielk.			
guld. 4. III. wielk.		2.—	
ANEMONY		3.—	
JASKRY		2.—	
MONTBRECJE (Cynobrowka)		2.—	
BEGONIE pojed. i pełne oraz Crispa 6 i		3.—	
GLOXINIA hybr. gr. ndiff. extra pierwsz.		12.—	
Wszystkie inne tu niewymienione rośliny cebulkowe i ściągane dostawia na			
łaskawe zamówienie w jak najdobroczynnych gatunkach i jakości			

HOLENDERSKO-POLSKI DOM HANDLOWY

Jan Staats - Ont, dyrektor.

zw 19828

HILLEGOM - HAARLEM (Holandia).

Wydzierżawie zaraz garaże

na rożnik Górnej i Dolnej Wildy, naprzec w Stadjonu Sportowego — przystanek tramwajowy. Zgłoszenia dw 2189

Fr. Budzyński — Starościńska 6 — Tel. 36-06.

Wykonuję

wykroje (szyty)

na blasze i papierze, jak również wszelkie części precyzyjno-mechaniczne, wedle wzorów i rysunków, oraz tachometry.

BERNARD ROHOWSKI,

Poznań, ul. 3 Maja 4.

Fabryka maszyn do pisania i warszaty reparacyjne

Tel. 21-52, 52-52, 51-02.

Pw 6589-44, 17

Czy Państwu

to

jest znane?

Znak ten daje gwarancję najlepszej jakości!!!

Prosimy zażądać tylko doskonałych

zw 4656

baterji „Radio“ do lampek kieszonkowych, anodowe i elementa znane ze swej dobroci i znakomitego działania.

Generalna Reprezentacja na Poznańskie i Pomorze

NIWARD WOPIŃSKI

Poznań, Żydowska 2/3. — Tel. 59-84.

Wypożyczalnia książek

bogato zaopatrzona we wszelkie nowości beletrystyczne i naukowe.

Dla dzieci i młodzieży wielki wybór zastosowany do wieku i rozwoju.

Pomocy szkolne. — Otwarte cały dzień bez przerwy.

B-cia NITECCY, ul. Ślusarska 7

(między Woźną i Wodną). Pw 6566/44, 46

POLSKA WYTWÓRNIA

WARSZAWA KACZA 4

TEL. 330-44

Zastępstwo

inż. St. Zdrojewski

Poznań, Romana Szymańskiego 4

Telef. 37-48, 60-96

Prasa

ekscentryczna do 20 ton potrzebna. Natomiast sprzedamy prasę frykcyjną do 10 ton.

HABILL, Dąbrowskiego 81.
zw 19901

Lekarz

Dr. med. Poznańczyk, kawaler, z dłuższą praktyką, osiedlił się w miejscowości, w której egzystencja (praktyka kasowa) jest zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zw 19953

FUTRA

Męskie sportowe od 150.— zł

Błamy pod futra „ 45.— „

Skórki tchórze „ 16.— „

„ sealowe „ 7.50 „

„ karakulowe „ 125.— „

„ krecie już „ 1.— „

czarne wydry „ 175.— „

Dla P. P. hurtowników specjalne ceny.

Pw 6516-44, 18/44

Skórki, białe wszelkiego rodzaju po dotąd niebywałych niskich cenach.

Specjalność:

Fachowe poszycie futer!

B. HANKIEWICZ

Poznań, Wielka 9

(wehód z ul. Szewskiej)

telefon 29-11.

Wszyscy zaproszeni

przychodzą chętnie na Twą wyborną kawę. Czy możesz mi zdradzić jej receptę?

„Nie mam żadnej recepty, używam tylko specjalnej kawy, którą można wszędzie znaleźć. Ma ona tę zaletę, że wolna jest od kofeiny i dlatego tak wszystkim służy: a nazywa się Kawa Hagl!“

KAWA HAGL CHRONI

WSTĘP WOLNY!

NOWY-ŚWIAT

Kantata 8-9. Tel. 33-69.

WSTĘP WOLNY!

Pw 6751-44,204

W niedzielę, 3 listopada r. b. o godz. 5 po poł. „FIVE O CLOCK TEA“ z całkowitym nowym programem. **DANCING!** UWAGA! Za porcję kawy lub herbaty z ciastkiem płaci się zł 1.50 **DANCING!**

Dla lokali publicznych,

jak dla kin, kawiarni, restauracji i miejsc rozrywkowych polecamy nasz 4 lampowy radioaparat Typ L. 403, którym można urządzać koncerty z płyt gramofonowych.

Ten radioaparat przyczynia się do znacznego WZROSTU liczby KLIENTELI, a przez to powiększa obroty właścicielowi firmy!

KTO PIERWSZY zainstaluje — najwięcej skorzysta!

POZNANSKIE TOWARZYSTWO TELEFONÓW

Poznań, ul. Jasna nr. 9, filja ul. Ratajczaka 39
Oddział w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 65/66

poleca tylko to, co jest najlepsze!

Pw 6756-44,215

DYWANY

ręcznie wiązane (smyrniańskie) krajowej produkcji, droższą importowanym, choć w cenie o połowę tańsze. — Wspierała ozdoba mieszkania. Największy wybór pierwszorzędnych gatunków tylko w Centrali Dywanów

KAZIMIERZ KUŻAJ,
Poznań, ulica 27 Grudnia 9.

Baczność

Teatry Ludowe i właściciele scen (sal)
A. Bożuchowski, malarz sceniczny
na razie wolny, własne pendzle. zw 10912
Poznań, Patrona Jackowskiego 31.

Dzierżawa

Interes zbożowy z dwu piętrowym śpiężem, stajniami, obszernym podwórkiem i mieszkaniem, wprost od właściciela. Zgłoszenia Kurjer pod zw 19891

2-3 pokojowego mieszkania

z kuchnią poszukuję możliwie wprost od gospodarza. Zapłać czynsz zgóry według porozumienia. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19870

Agentów

sumiennych, pilnych do sprzedaży maszyn do szycia za wysoką prowizją poszukuje

E. Kromczyński, Poznań
Al. Marcinkowskiego 5
opw 142/43

Korespondentki

dobrej, polsko-niemieckiej, piszącej biegle na maszynie obeznanej z pracami biurowymi, ładnym charakterem pisma poszukuje poważna firma. Oferty z życiorysem i odpisami świadectw uprasza się adresować do Kurjera Poznańskiego pod zw 19902

TYLKO

Lakiery Emalie - Farby marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem“ maluje, Nigdy nie żałuje. K.w 182

Zatw. przez Minist. R. P. oraz W. R. i O. P.

KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH

Spółki Akcyjnej „Brzeskiauto“ w Poznaniu na specjalne życzenie urządziliśmy **KURSY WIECZOROWE** w godz. od 20 — 22.

Dla ułatwienia nauki jest bogate muzeum modeli w tem kompletny samochód w przekroju dający pogląd jak funkcjonują poszczególne mechanizmy podczas biegu.

Nowoczesne samochody do nauki jazdy
Zapisy przyjmuje i informacji udziela
BIURO, przy ulicy Jakóba Wujka 8 (przy placu Drwieskiego) od 9 do 18 godz. dw 2687

Książkowy-bilansista

z długoletnią praktyką, dokładnem obeznaniem spraw podatkowych, korespondencji polskiej — niemieckiej, wszechstronną znajomością organizacji buchalterji i biurowości, obejmie stosowną posadę. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 2602

JUŻ NADESZŁY NOWOŚCI JESIENNE

polecamy nasze bogato w towary zaopatrzone składy po bardzo niskich cenach

Flauszki deseniowe i gładkie . . .	19,50	17,50	15,~	12,50
Zamsze deseniowe i gładkie . . .	28,—	25,50	21,—	18,50
Płaszczowe najn. wyroby . . .	33,—	28,—	19,90	16,50
Płaszczowe z podszewką . . .	30,—	26,50	22,50	17,50
Kostjumowe najn. wyroby . . .	28,—	21,50	18,50	16,50
Repsy na suknie . . .	10,50	9,50	8,50	7,50

Materiały męskie ceny okolicznościowe.

Płótna pościel. 140/160	3,50	3,20	2,80	2,60
Płótna bieliźniana	1,85	1,60	1,45	1,20
Madapolam 80/90	2,30	2,15	1,95	1,75
Ręcznikowe	1,60	1,25	0,90	0,70
Inletry pod gwarancją	6,75	4,60	3,20	2,70
Adamaszki pościel.	5,90	4,50	3,20	2,90

Jedwabie na suknie i płaszcze wielki wybór.

ST. MUSZYŃSKI, Poznań, Stary Rynek 95/96.

Pw 1751/55-44,211/217

dw 5041

ZA DROBNĄ KWOTĘ PIENIĘŻNĄ

Olbrzymi wybór najmodniejszych płaszczy zimowych w ślicznych kolorach i deseniach!

Eleg. Płaszcz męski prima Velour bielski, najmodniejszy fason od 65,— zł
Eleg. Płaszcz na watełinie czarny kołnierzykowy, dobre eskimo od 68,— zł
Ubrania męskie prima bielska czesanka śliczny desień i kolor od 75,— zł
Futra spacerowe i sportowe, oraz kurtki na białych baranach, ceny najniższe! Spodnie w paski, Charlestony, korykry, brycze i spodnie — skopiaki stale na składzie.

Pw 6022-40,257

TANIE ŹRÓDŁO

Edward Michaelis

Telefon 22-14.
Uwaga!

POZNAN, ul. Wrocławska nr. 22.
Prosimy nie pomylić się z wejściem.

Telefon 22-14.
Uwaga!

Najgorętszym życzeniem każdej wytwornej Pani jest posiadanie samochodu

FIAT

najnowsze modele są największą sensacją rynku samochodowego, dzięki solidnej budowie podwozia, niezwykle estetycznym linjom karoseryj oraz niskiej cenie
już od 10 000 zł.

Wyłączna sprzedaż na Woj. Poznański i Pomorskie
BRZESKIAUTO, Sp. Akc. Poznań,
ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.
Najstarsze i największe przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce. Pw 6761-44,226

RENOMOWANY
SKŁAD WIN
KAROL RIBBECK
WŁ. ALEKSY LISSOWSKI

POZNAN — POCZTOWA 23

Pw 7094-0 5256

Madame Dygat-Zakrzewska
Officier d'Académie
Parisienne diplômée
a repris ses leçons après les vacances
Grammaire — Conversation — Littérature
Préparation au baccalauréat.
S'adresser — Ogrodowa 12 au fond de la cour, 2-e étage à droite de 2 à 4.

OKAZJA
Samochód amerykański.
pierwsz. marka 4—5 osob. luks. limuzyna cond. int. w beznagannym stanie. 14/75 H. P. po 10 tys. km. z powodów rodz. natychmiast korzystnie sprzedam.
Oferty Kurjer pod zw 19940

Stodoły drewniane
każdej wielkości dostarcza szybko G. WILKE, handel drzewem Poznań. Sew. Mielżyńskiego 6. dw 234

Zastępcy i sprzedawcy

obeznani z branżą samochodową, są poszukiwani na Woj. Poznańskie, na samochody amerykańskie, pierwszorzędnej marki, na prowizję. Zgłoszenia pod dw 2718 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Poszukujemy biegłej

stenotypistki

Warunek: Dokładna znajomość języka polskiego i niemieckiego oraz stenografii w obu językach. Zgłoszenia osobiste z przedłożeniem świadectw i curriculum vitae. Godz. 11—13 „SIEMENS” Sp. z o. o., POZNAN, Fredry 12. nw 5151

Okazja do kupna
prawdziwie
korzystnego
Samochody używane

w stanie
pierwszorzędnym
Super Fiat 19 75 KM. Cabr. 6-osob.
Fiat 505 9/31 KM. Coupe 6-osob.
Fiat 507 9/31 KM. Coupe 6-osob.
Fiat 503 6/30 KM. Coupe 6-osob.
Fiat 503 6/30 KM. Torpedo 4-osob.
Fiat 509 4/20 KM. Berlina 4-osob.
Minerwa 13/55 KM. Cabr. 6-osob.
Peugeot 6/24 KM. Berlina nowa 6-osob.
Opel 10/40 KM. Berlina 6-osob.
i wiele innych, z karoserjami otwartymi i krytymi polecamy po cenach bajecznie niskich.

Brzeskiauto Sp. Akc.
Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.
Tel. 63-23, 63-65.

Pw 6769-44,228

MIÓD

prawdziwy pszczelny, czysty naturalny, z pasieki własnej, wysyła za pobraniem w zaplombowanych blaszankach franko. 5 kg. 18,50 zł, 10 kg. 35,— zł
Jan Kulmatycki,
Horodyszcze, poczł. Kozłów, k. Tarnopola.
Pw 6 86 41 112

Lokomobile

150—200 i 70—80 HP.
natychmiast zakupimy

„Stal” — Warszawa
Przejazd 1, telefon 232-24.
zw 19 974

Łóżka metalowe

Ramy
sprężynowe
Stoliki nocne
(białe lakierowane)

Łóżka polowe
składane b.p.w. 861
różnych typów

Materace

wyscielane
własnej fabrykacji poleca
po znanych niskich cenach

Specjalny
magazyn łóżek metalowych

K. Walkowski
Poznań, ul. Strzelecka 31.

3.0000,— zł

poszukuje na pierwszą hipotekę miyna parowego przy Poznaniu wartość sądowo oszacowaną 2-30.000,— zł, dzienny przemiał ok. 30 otr. Procenta i zyski według ugody. Łask. zgłoszenia Edward Adamkiewicz, Poznań, Wierzbicice 13. zw 19 968

Willa w Toruniu

korzystnie położona, zawierająca 16 pokoi i dużo ubikacji ubocznych, z pięknym ogrodem, mieszkaniem dla stróża i garażem, nadająca się jako sanatorium lub klinika

natychmiast do sprzedania.
Do powiększenia budynku jest dostatecznie terenu. Oferty pod „P. 3916” do Biura ogł. Wallis. Toruń. dw 5 141

15.000,— zł.

poszukuje na pierwszą hipotekę kamienicy w Poznaniu wartości 120.000,— zł, roczny czynsz 7.549,80 zł. Procenta według ugody. Łaskawe zgłoszenia Edward Adamkiewicz Poznań, Wierzbicice 13. zw 19 969

Dzielny maszynista-drukarz

pewny przy pracach kolorowych i obeznany z aparatem do nakładania. Oferty Kurjer zw 19965/6

PASTERYZATOR

do wina nowy lub używany kupię

Jaworski, Krotoszyn,
Kaliska 38. zw 19972

Wszelkie zioła dr. Breyera

detalicznie i hurtownie sprzedaje firma dw 2561

J. Gadebusch

Drogerja i perfumerja.
Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar).

Handlowiec

lat 38, z ukończoną Wyższą Szkołą Handlową w Niemczech, były członek Zarządu Spółki Akcyjnej, ustosunkowany społecznie, 10 lat praktyki, bilansista i dobry organizator, przyjmie zaufaną i odpowiednią posadę. Wszelkie gwarancje moralne. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 19 960

Karpie spożywcze

po cenie dziennej sprzedaje codziennie każdą ilość

Zarząd dóbr konradowskich
poczta Cieszyń, pow. odolanowski.

NA RATY

NA RATY

Konfekcja damska, męska
bławaty, jedwabie — Materjały na ubrania
płaszczce, bielizna, obuwie.

ROMAN PIOTROWSKI,

Poznań, ul. Wodna 22, 1.

Telefon 52-60.

Szumna reklama zbyteczna PŁASZCZE DAMSKIE, PODŁOTKOWE KONFEKCJA DAMSKA BRACIA KOZŁOWSCY

SUKNIE-FUTRA

Nasze niskie ceny każdy zna.
Prosimy się przekonać. Polecamy

Wroniecka 1-2 Poznań Kramarska 21-22. K.

Komplety aluminiowe

oraz inne sprzęty gospodarstwa domowego wyprzedaje
po cenach znizonych Pw 6111/12-44, 172/78
J. BORYS (dawn. Hempel) skład żelaza
ulica Wielka 20. Tel. 31-05 ulica Wielka 20.

Skład

tow. żelaznych, sprzętów kuchennych, porcelany i szkła
położony przy rynku ruchliwego miasta, sprzedam korzystnie
z powodu kupna większej nieruchomości. Poważni re-
fleksanci z gotówką 6 do 10 tysięcy raczą swe zgłoszenia
skierować do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 19 954

Resztówka

półtora klm. od powiatowego miasta, w Poznańskim, skła-
dająca się z 30 mórg dobrej ziemi, 6 mórg łąk — willi o 13
pokojach, świeżo odrestaurowanej, położonej w starym
4-morgowym parku, oficyny o 4 pokojach z przyległym ogro-
dem 4-morgowym, owocowo-warzywnym oraz kompletnymi
zabudowaniami gospodarczymi, okazującymi na dogodnych wa-
runkach do sprzedania. Ze względu na położenie obok ła-
sów, nadaje się doskonale na sanatorium. Zgłoszenia bez-
pośrednio — zainteresowanych przyjmuje bpw 908

Wydział Agrarny Sp. Stow. Pracown. Umysł.
Plac Wolności 9.

Objekt przemysłowy

w centrum miasta Poznania z terenem ca 3200 mtr. kw.
przy bocznicy kolejowej, z obszernymi zabudowaniami, na-
dającym się na każdego rodzaju przemysł lub składnice
towarowe, okazującymi na dogodnych warunkach do sprze-
dania. Zgłoszenia poważnych bezpośrednio zainteresowanych
reflektantów przyjmuje Wydział Agrarny Sp. Stow. Prac.
Umysł. „Biuro Pracy”, Plac Wolności 9. bpw 909

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku Firmy Ludwik Matuszewski właściciela
ka Pelagja Matuszewska, skład obowiązuje we Wrześniu, wdraża
się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 31 października 1929 r.,
o godz. 11 przed poł., postępowanie upadłościowe, ponieważ
dłużniczka wykazała swoją niewypłacalność. Zarządca ma-
sy upadłościowej mianuje się emeryt. str. sekr. Banaszką
z Wrześni. nw 4922

Czas do zgłoszenia wierzytelności wyznacza się do dnia
30 listopada 1929 r., zaś termin zbadania zgłoszonych wie-
rzytelności oraz pierwsze zgromadzenie wierzycieli wyzna-
cza się na dzień 4 stycznia 1930 r., o godz. 10 przed poł.
w Sądzie Grodzkim we Wrześni, pokój nr. 2.

Jawny areszt wyznacza się na dzień 30 listopada 1929 r.
Września, dnia 31 października 1929 r.

Sekretarz Sądu Grodzkiego.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze
słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

OBWIESZCZENIE

W naszym rejestrze handlowym A., pod nr. 88, wpisano.
że w Poznaniu założono zakład foliowy pod firmą „Oddział
Poznański, fabryka maszyn, wozów i odlewnia żelaza St.
Malinowski, Srem”.
Srem, dnia 28 czerwca 1929 r. nw 4920

Sąd Grodzki

Wielka licytacja

Z powodu zwinienia przedsiębiorstwa sprzedawcą będą
we wtorek, 5 listopada r. b., od godz. 10, przy ul. Gąsiorow-
skich 4a, na odpowiedzialność zleceniodawcy dobrowolnie
najwięcej dającym za gotówkę, wzgl. za poprzednim po-
rozumieniem na kredyt wekslowy, następujące przedmioty.

około 3 km szyn do kolejski polnej, ca 30 łokców, 6 szop
rozbiórnych stosownych do budowl, całkowite urzą-
dzenie do fabrykacji wyrobów cementowych włącznie
form i gotowych wyrobów jak rury, płyty i t. d., kom-
pletne urządzenie kuźni oraz warsztatu kołodziejskie-
go, wagon szarej mozaiki, pół wagonu czarnej mozaiki,
większą ilość cegły palonej oraz brukowca, dużą
piłę taśmową z motorem elektrycznym 7 km, narzę-
dza budowlane i brukarskie oraz walce drogowe i
ogrodowe, 20 wozów pudłowych 3-4 cal. oraz części
do wozów, 2 platformy duże oraz 1 mniejsza, jak rów-
nież specjalna platforma duża podłużna ca 150 ctm.,
beczki do wody, 4 konie, większa ilość szorów,
duża siczka oraz słutownik oraz wiele innych
przedmiotów i sprzętów potrzebnych w budownictwie,
poza to samochód 6-osobowy dobrze utrzymany
oraz motocykl Indian z przyczepką 9 KM., rów-
nież gotowy do jazdy. Pw 6760-44.21

Obejrzeć można pół godziny przed rozpoczęciem licy-
tacji. W pierwszym dniu niesprzedane przedmioty zostaną
następnego dnia od godz. 10 dalej licytowane.

Brunon Trzeczak

zaprzys. i ustanowiony publ. aukcjonator na Województwo
Poznańskie, mieszkanie przy Stolarska 2 — Telefon 63-26
3 N. 1/26.

NOMINACJA

W sprawie upadłościowej nad majątkiem Banku Ludo-
wego w Pleszewie, spółdzielni z nieograniczoną odpowie-
dzialnością mianuje się w miejsce dotychczasowego zarzą-
dcy adwokata Kędzierskiego w Pleszewie, zarządcą masy upa-
dłościowej dyrektora Banku Kupieckiego Tadeusza Krzy-
żana z Pleszewa. nw 4921

Pleszew, dnia 24 maja 1929 r.

Sąd Grodzki.

Do gazowni miejskiej w Kórniku jest potrzebny zaraz
GAZOMISTRZ.

Reflektuje się tylko na siłę fachową wykszoloną i z dłu-
szą praktyką w gazownictwie obeznaną dokładnie w pra-
cach instalacyjno-słusarskich i z prowadzeniem księgowo-
ści w gazowni oraz taktowną w obęściu z publicznością
Posada kontraktowa. Wynagrodzenie według umowy
Wnioski z życiorysem, odpisami świadectw przy poda-
niu ewtl. warunków przyjmuje Magistrat w Kórniku do
10. 11. 1929 r. dw 2719

Nieuwzględnione wnioski pozostaną bez odpowiedzi.
Magistrat: (—) T. Wolniewicz, burmistrz.

Na wniosek firmy Drukarnia Poznańska, Tow. Akc. Po-
znań, 27 Grudnia 5, o udzielenie odroczenia wypłat wyzna-
cza się termin na dzień 20. 11. 1929, godz. 11, pokój 23 tutej-
szego Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się
do przybycia na termin celem udzielenia wyjaśnień.
Poznań, dnia 23 października 1929 r. nw 4923

Sąd Grodzki 2a.

OBWIESZCZENIE

W rejestrze spółdzielni zapisano dzisiaj pod nr. 156 przy
spółdzielni „Konsum Urzędników Polskich”, Spółdzielni
z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań. W miejsce usę-
pującego członka zarządu Witajewskiego, wybrano czł. za-
rządu Władysława Fiedlera z Poznania. nw 4925

Poznań, dnia 16 października 1929 r.

Sekretariat Oddział 18 Sądu Grodzkiego.

WYPRZEDAJE SIĘ

z wolnej ręki codziennie, od godz. 9 rano do 6 wieczorem,
na giełdzie handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wronieckiej,
pozostałości z licytacji jak: Pw 6762-56, 425

zegarki męskie i damskie złote i srebrne, papierosnice,
płaszczki męskie, ubrania, smokingi, ubranka chłopięce,
jupy, materiały fartuchowe, obuwie, długie buty ofi-
cerskie, aparat fryzjerski do suszenia włosów, rakietki
tennisowe, aparat fotograficzny, bielizna damska bar-
dzo elegancka, krawaty, kołnierzyki, czapki, kapelu-
sze damskie i męskie, bielizna dziecięca, flet, trąba,
sypialnia jasno-dębowa, kompl. jadalnię ciemno-dę-
bową z stojącym zegarem, pokój męski ciemno dęb.,
łóżka osobno, szafa żelazna, krzeselka, pułt, biurko
z nadstawką, szafka do zegarów, lampy, bulet, kredens
i szafka do zegara nie wykończone, masyw dębina.

Giełda Handlowa — W. Wojciechowski — ulica Stawna 13
Telefon 28-08.

PRZETARG

23 P. A. P. w Będzinie rozpisuje niniejszem nieogranic-
zony przetarg na dostawę dla garn. Będzin niżej wyszcze-
gólnionych żywności, na przeciąg 3 miesięcy:
Miesięcznie.

Mąka pszena około	800 kg.
Groch — fasola około	1200 "
Kasza jęczmienna około	600 "
Ziemiaki około	10 000 "
Sól biała około	400 "
Cebula świeża około	250 "
Pieprz około	10 "
Smalec około	1 000 "
Siano około	40 000 "
Słoma żytnia około	25 000 "

Oferty należy nadsyłać do Dctwa 23 P. A. P. w Będzinie.
Komisyjne otwarcie ofert oraz przetarg na wszystkie arty-
kuły odbędzie się w dowództwie 23 P. A. P. w Będzinie w
dniu 18 listopada r. b., o godz. 10 rano. dw 2722

Dostawa na poszczególne artykuły jest dopuszczalna.
W ofercie należy podać cenę stałą za 100 kg na cały czas
trwania dostawy. Do ofert winne być dołączone dowody
złożenia wadium w wysokości 5% oferowanej jednomy-
śnej dostawy, świadectwo przemysłowe (odpis) i za-
świadczenie tożsamości.

Wadja należy składać u ofic. płatnika 23 P. A. P. wzgl.
w kasie Skarbowej dołączając kwit na złożone wadium.

Oferty złożone po wyżej wym. terminie nie będą brane
pod uwagę.

Dowódca 23 P. A. P. (—) Rarogiewicz, podpułkownik.

SPRZEDAŻE

Fortepian

tanio sprzedam. Dolna Wilda 60.
skład kolonialny. zdw 69 286

Skład

z mieszkaniem przy górnej części
św. Marcina, na każdej branzie,
zraz na sprzedaż. Adres wska-
że Kurjer zdw 69 285

Pianino

Krzyżowe, zagraniczne tanio
sprzedam. Dąbrowskiego 40. I.
pietro. A. zdw 69 284

Radjoaparat

5 lampowy, prawie nowy, kom-
pletny, korzystnie sprzedam. —
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 69 283

Parcele

6 ha. położona przy głównej szosie
Poznań-Tarnowo sprzedam
mkw 1.20 zł. Kaz. Korpok, Krzy-
żownicy zdw 69 437

Jadalnię

dębowa z zegarem, jak nowa, ko-
rzystnie sprzedam. Sniadalinia, Gro-
chow Łaki 4. zdw 69 276

Bieliznę

damska oddam po cenach hur-
towych. Grohla 4, parter, lewo.
zdw 69 146

Szachowe

duże figury, kość słoniowa tanio
na sprzedaż. — Kaźmierczak,
Marsz. Focha 30. zdw 69 147

Radjo

najlepsza rozrywka w porze zio-
mowej. 4 lampowy. Telefunken,
aparat anodowy Philipsa, prad
zmienny głośnik angielski z in-
stalacją sprzedam tanio całość
lub częściowo. Czajkowski, Ró-
żana 22, III, wieczorem od 7.
zdw 69 189

Pianino

Irmiera sprzedam. Kraszewskie-
go 11, I. pietro, prawo.
zdw 69 198

Futro

meskie opsy za 600 zł Wielkie
Garbary 8, III, lewo. rw 7532

Majątek

800 mórg w pobliżu Poznania,
warunki kupna korzystne. Cyra-
niak, Poznań, św. Marcina 63.
zdw 69 277

Pokój

umeblowany słoneczny zaraz wy-
najmę solidnym panem. — Wro-
cławska 5/6, IV, prawo.
zdw 69 436

Kamienice

nowoczesne mieszkania wolne.
pierwsza dochođ 24,000, cena
220,000, wpłaty 100,000; druga
dochođ 23,350, cena 200,000, wpła-
ty 80,000; trzecia — dochođ
16,000, cena 155,000, wpłaty
70,000. Czwarta — przy Marszał-
ka Focha, dochođ 10,000, cena
85,000, wpłaty 40,000, i wiele in-
nych poleca, także poszukuje
„Krakus” Poznań, Pocztowa 30.
zdw 69 297

Rabka — Zdrój

Kilka will, parcel okazująco do
sprzedania. Pensjonaty do dzier-
żawy dogodne warunki. Zgłosze-
nia Biuro Huka. Tel. 50 Rabka.
Sezon cały rok. zdw 68 401

Skład

kolonialny z towarami, urzadze-
niem, mieszkaniem przy najruch-
liwszej ulicy zaraz na sprzedaż.
Cena 4500 Szymczak, Leszno.
Dworcowa 26. zdw 68 723

Fortenjan

(skrzydło) sprzedam okazująco.
Al. Marcinkowskiego 1, III, le-
wa, w godzinach 9—11. 15—18.
zdp 69 013

Antyki

wielki wóbr. Bracia Pióro, —
Aleje Marcinkowskiego 28.
Kp 1115

Łóżka metalowe

białe sprężynowe tanio rozpra-
daje „Przewodnik” Sw. Marcina
30 skład żelaza. zdpwp 69 054

Jadalnia wielkopańska

bufet 3 mtr. z szafkami bocznymi
do dołu kredens 1.60, stół 4-cię-
gowy 10 krzesel, 2 fotele w skórę,
zegary, wszystkie rzeźbione,
kosztowało 4800, dziś za 3200 zł
na sprzedaż. Stanikowski, Woźna
12. rw 7505

Meble

tanio poleca Kalkus Wrocław-
ska 19. zdpw 67 784

Warsztaty stolarskie

pierwszorzędne długości 190 cm
145 złotych tanio rozprzeda-
je „Przewodnik” skład żelaza sw.
Marcina 30 zda 66 146

Na

provincji blisko Poznania do na-
bycia skład białawców, towarów
krótkich, natychmiast do przeje-
cia Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 68 874

Koncesje

wyszynkowa oddam solidnemu
przedsiębiorstwu podać warunki
do Kurjera zdw 68 356

Dom

w mieście Książu pow. Srem. po-
łożony przy ruchliwej ulicy bl-
sko rynku, nadający się na każde
zremiosło natychmiast do sprze-
dania. Oferty Kurjer zdw 68 368

Dom

willa 6 pokoi w Inowrocławiu
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
zdw 68 721

Wielkopański

majątek 800 ha. Poznańskie pier-
wszej klasy, cena milionieście
siat, tysięcy, wpłata 350 000, jak
również większe i mniejsze ma-
jomości w Poznańskim, Pomo-
rzu, Kongresówce na korzyst-
nych warunkach poleca Biuro
Handlowe Boltar. Skarbowa 17,
tel. 52-42 bpp 849

Młyny

z przemiałem od 50 do 1 000 ctm.
na dobie na korzystnych warun-
kach kupna zamiany poleca Biuro
Handlowe Boltar. Skarbowa 17,
tel. 52-42 bpp 838

Zegarki

zegary, biżuterie oraz budziki w
wielkim wyborze poleca K. O-
strowski ul. Wielka 15. bpw 820

Samochód ciężarowy

Banz Gaggenu, nośność 2 ton-
ny, na kardanie, pełnych gu-
mach, rejestrowany, gotowy do
jazdy, natychmiast na sprzedaż.
Zgłoszenia do Kurjera
zdw 69 280

Meble

we wielkim wyborze za gotówkę
i na miesięczne spłaty poleca
Stanikowski, Woźna 12 (Butel-
ska). zdw 67 784

Majątek

326 renowane komplety, budynki
masyw, 155 000, wpłata 30 000.
Bydgoszcz, znakiec. Laszkiewicz
Wagrowiec, Strzelecka 50.
zdw 68 583

Drut kolczasty

ocynkowany, używany tanio roz-
przedaż „Przewodnik” skład że-
łaza sw. Marcina 30. zdw 147

Dywany

chodniki linoleum fabryk krajo-
wych wznacznym medalami zł-
temi na wystawie poleca po ce-
nach najniższych — Poznański
Skład Dywanów właściciel Piotr
Jakubik ul. Wrocławska 20
przy Placu Światokrzyskim.
zdw 60 422

Samochody i pianina

nowe i używane oddaje i zaku-
puje. Zgłoszenia Kurjer
zdw 64 426

Dla Pań, Panów

polecam znane ze swej dobroci i
elegancji obuwie własnego wyro-
bu, ceny niskie, Górecki, 27.
Grudnia 2, w podwórzu.
zdw 68 740

Kilka

ładnych płaszczy i sukien tanio
oddam. Wajl Jana III. 9. II.
zdw 68 176

Dużą szafę

białą, rozsuwaną, nadającą się
także do składów, sprzedam ko-
rzystnie. Zgłoszenia między 16
a 17. Kwiatowa 2 III, pietro.
lewo. zdw 68 190

Używana

damska maszyna Singera na
sprzedaż. Adres wskaże Kurjer
zdw 69 019

El. Grotkowska i S-ka,
ul. Półwiejska nr 30
poleca kapelusze damskie w wiel-
kim wyborze po cenach konk-
urencyjnych, kapelusze zaobne
stałe na składzie. zdw 63 353

Maszynę

trykotarską nr 7 sprzedam ko-
rzystnie. Wiadomość Skarb-
wa 8 w podwórzu na prawo II, pi-
etro, lewo. zdw 68 189

Futra

Kto u mnie jeszcze nie kupił?
ten nie powinien minąć mego
składu, jeśli chce zaoszczędzić
pieniędzy. Dobrowolski, Marci-
na 1. zdw 69 918

Trykotaże miarowe

eleganckie garsonki, suknie szla-
roczki, pullovery, swetry ubran-
ka kostjumy sportowe szla wy-
konuje „Tricot” Rom. Szymań-
skiego 10, III, róg Pl. Świeto-
krzyskiego. Pw 6395-53 376

Warsztaty samochodowe

Naprawa Fordów

Wielki skład części zamiennych
wykonanie sumienne ceny przy-
stępne. „Autoruch”. So z ogr.
odp. ul. Marsz. Focha nar. ul.
Palacza. Telefon 77-75.
Pw 6433-43.83

Parcele

na Łazarzu, Debeu, Jeżycach
Wildzie, Miasteczku, Winiarach
i centrum sprzedajemy na dogod-
nych warunkach. Zgłoszenia
„Biuro Pracy”, plac Wolności 9.
bpw 873

Teren

ca. 3 200 m² z zabudowaniami
przemysłowymi, bocznica kolejo-
wa w centrum Poznania okazują-
nie na sprzedaż. Zgłoszenia „Bi-
uro Pracy” plac Wolności 9.
bpw 874

Fabryki

wille, wszelkie przedsiębiorstwa
handlowe korzystnie poleca Biuro
Handlowe Boltar. Skarbowa 17,
tel. 52-42. bpp 839

Sprzedam

Kilka łamuzyn

4-6 i 8 cyl nowe i mało używane gotowe do użytku jako kupna okazuje poleca na dogodnych warunkach zapłaty — „Komna” Sp. z o.o. p. Automobili, Poznań ul. Dąbrowskiego 83/85, telefon 77-67 i 54-78, n.w. 4338

Willa

10 pokojowa, komf., ogród, obgrzewane budynki fabryczne, z światłem, siłą i wodą stojącą z tarasem, przy tramwaju, blisko centrum, sprzedaż przy wpłacie 85 tys. zł. Mieszkanie 5 pokojowe i budynki fabryczne natychmiast do objęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 942

Skrzydło

małe, czarne, prawie nowe z powodu wyprowadzki na sprzedaż 3.500. Oferty Kurjer zdw 68 098

Jadalnie — gabinety

sumienne i tanio z pierwszeństwa poleca Stolarnia, Górna Włda 17.

Skład

blawatów z towaram w wielkym mieście powiatowym w rynku zaraz do sprzedania. Do objęcia potrzeba 30 000 do 40 000 zł. Oferty Kurjer zdw 68 563

Motocykle

mało używane, sprzedaż tanio — Koszyczński, Paszaj Apollo, zdw 66 601

Kryte samochody

używane, w dobrym stanie, gotowe do wyjazdu, okazynie na sprzedaż: Fiat 930 coupé 6 osob., Peugeot 928 cond. int. 4 osob., Buick 930 coupé 6 osob., Chevrolet — dorożka 6 osob. Także kilka otwartych samochodów dobrze utrzymanych. Sprawy dogodne. „Praga” Automobile Pl. Wolności 11. (Samochody do obejrzenia w garażu „Praga” przy ul. Przemysłowej 23, narożnik pl. prz. Drwieskiego). Pw 6439-43.126

Wóz

roboczy i 2 pary szorów używanych lecz w najlepszym stanie sprzedam. Górna Włda 37, zdw 68 345

Kawiarnie, cukiernie

z restauracją bez konkurencji z realnościami, z salami i ogrodem w pow. mieś. Ks. Pozn. sprzedam zaraz zgłoszenia Kurjer zdw 61 513

2 zbiorniki

z 5 mm blachy żelaznej, zawartość 4 000 ltr. każdy ca 250 cm. di. 130 cm. szer. 125 cm. wys. kryte, do sprzedania po 550 zł każdy. Oferty Kurjer zdw 68 125

Kartony

Pudełka, segregatory itp. wykonuje tanio. Włp. Kartonaż, Poznań, ul. Dąbrowskiego 79, Tel. 7408, zdw 66 312

Płaszczki

dziecięce tanio! hurtownia Rybaki 10, II. lewo, Pw 6043-44.12

Okazyjna sprzedaż

nowych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda najnowszo typu. Dogodne warunki. „Autoruch” Sp. z ogr. odp. w Poznaniu ul. Marsz. Focha, nar. ul. Pałacza, tel. 77-75, Pw 6408-43.85

Pianino

dwa złote mskie zegarki, srebrne etui sprzedam tanio z nagłej potrzeby. Kretowicz, Poznańska 53, zdw 68 958

Jadalnie

sympilne, kanapy, leżanki, materace, nakładki najtaniej za gotówkę na raty. Ludwik, Dolna Włda 76, zdw 68 641

Meble

wszelkie rodzaje nowe i używane. Najdogodniejsze warunki sprzedaży. Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, tel. 64-25, Pw 6180-41.75

Parcela

budowlana na Jeźwach około 9 tys. mkw do sprzedania. Blizsze szczegóły: skrzynka pocztowa 131 Pw 6310-42.251

Maszyny do szycia

rowery wielki wybór, niskie ceny! dogodne warunki sprzedaży. „Titenia” Poznań, Główna 15, n.w. 4710

Motor

Urus 68 P. S. bardzo mało używany sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 122

Skład

z mieszkaniem i sklepem, cena 2 500 w Krotoszinie z powodu choroby. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 081

Magiel

domowy mało używany sprzedam. Strzelecka 15, wchód Włdy Jagielly, Orzel, zdw 69 009

Parcele

przy kościele Łazarskim od 6 zł m. kw. sprzedam. Maciejewski Ska. 27, Grudnia 16, tel. 1415, zdw 69 419

2 dobre

skład sprzedam. Paukowska, Sien. 14, zdw 69 093

Dobrze

urządzonego skład galanterji, przy bardzo ruchliwej ulicy sprzedam. Gryfkow. ul. Bydgoszcz, Poznańska 24, n.w. 5149

Magiel

dobrze utrzymany krecony sprzedam. Strzelecka 15, wchód Włdy Jagielly, Orzel, zdw 69 098

Radjo

czterolampowe selektywne sprzedam. Marcina 33, III. lewo, zdw 69 111

Powóz

kryty i dorożkę korzystnie sprzedam. Wrocławka 15, podwórko lewo, zdw 69 120

Stół

debowy 12 osób tanio sprzedam. Schepke, Koszary 57, jw 2 046

Dobrze utrzymany

fortepian (Imler) sprzedam. Oferty do „Par.” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 59 57 Pw 6741-59.57

Maszynę

do szycia, jak nową, sprzedam korzystnie. Kowalewski, Aleje Marcinkowskiego 25, zdw 69 176

Papilotami

nawijanie włosów, dać piękność i powab, cena tuzina 4 i 5 zł plyn do zwilżania włosów but 2 zł. Rurki pudry szminki tanio Wenzlik Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19, dw 1991

Aparat

fotograficzny 10x15, „Erne-mann” Aplanat 1-6.8 z przybornymi sprzedam. Waska 6, parter, lewo, zdw 69 279

Na sprzedaż

połtor, długie kożuch, krótki kożuch, Ubranie i buty. Restauracja, św. Wojciech 27, zdw 69 494

Skład

rzeźnicki mieszkaniem, zapęd elektryczny sprzedam. Gen. Kościńskiego 17, zdw 69 423

3 piece

żelazne, dziesięć metrów rur sprzedam 120. Golańska, Wyspiańskiego 14, zdw 69 334

Lokal

z mieszkaniem z powodu choroby gospodarza na sprzedaż. Zgłoszenia do restauracji Chwaliszewo 64, zdw 69 402

Meble

na dogodnych warunkach spłaty poleca Pluciński, Wodna 7, zdw 69 418

Pianino

czarne zaraz sprzedam cena 1 200. Okupnik, Polna 32, podwórko, I. lewo, zdw 69 415

Futra

sealowe i nutria (blam) używane okazynie na sprzedaż. Jasna 10, wejście z ogrodu, III. między 3-4, zdw 69 414

Dom z olejarnią

dwupiętrowy położony w pobliżu kościoła i rynku, przylegający z zabudowaniami do trzech ulic, z dobrze zaprowadzoną olejarnią, z zapędem elektrycznym, z powodu śmierci właściciela na korzystnych warunkach do sprzedania. Obiekt ca 30 000 zł. Do objęcia potrzeba 10-20 000 zł za leżnie od urody. Zgłoszenia przyjmuje Tadeusz Janicki, Buk, tel. 12, zdw 69 357

Cukiernia

połączona z sprzedażą cukiernicą, dobrze prosperująca z mieszkaniem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy jest z powodu zmiany w rodzinie zaraz na dogodnych warunkach do objęcia. Zgłoszenia uprasza Fr. Stefaniński, Przemysłowa 28a, zdw 69 254

Zbiór znaczków

rzadka okazja sprzedam za 100 zł, ul. Śniadeckich 30, II. prawo, zdw 69 320

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryncarz. Wielka 13 Klienteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem Pw 4972-73

Pończochy

piękne, dobre tanie. A Szymański Poznań, św. Marcin 1, specjalny skład pończoch. Kw 998-9

Fortepian

700 zł sprzedam. Poznańska 38, III. lewo, front, zdw 69 338

Skład

kolonialny z towaram i mieszkaniem sprzedam zaraz ul. Zupańskiego 22, Włda, zdw 69 332

20 drzwi

200x90 cm. Stolarnia, Żurkiewicz, Wielkie Garbary 11, zdw 69 331

Sprzedam tanio

meble, pianino, szafy, mało używane. Demandt, Kanakowa nr. 17, zdw 69 443

2 rowery

tańdo sprzedam. Gronek, Marszałka Focha 23, zdw 69 451

Płaszcz

pluszowy damski, dobry tanio na sprzedaż. Jakubik, Wierzbice, 6, III, zdw 69 059

Ubranie

smokingowe, palto surdutowe na średnia figurę sprzedam. Knaflowski, Mielżyńskiego 5, zdw 69 175

Okazja

dla kupujących Samochody. — Nowe i używane. — Dogodne warunki zapłaty. „Komna” Sp. z o.o. p. Automobili, Poznań, Dąbrowskiego 83/85, Tel. 7767 i 5478, n.w. 5133

Mniejszy

skład kolonialny, centrum pow. miasta z mieszkaniem, 2 pokoje, kuchnia, całkowicie urządzone, sprzedam zaraz. Do objęcia potrzeba około 5 000 zł. Towar oddam wedle faktury. — Dzierżawa miesieczna 100 zł. J. Skowrońska, Mogilno, zdw 69 465

Garsonki

swetry, pulowery okazynie sprzedam. Pracownia trykotarska, Kraszewskiego 19, zdw 69 322

Łóżko

metalowe, białe na sprzedaż. — Przemysłowa 27a, III. lewo, zdw 69 356

Dom

ogrodem 6 500. Adres wskaże Kurjer zdw 69 353

Szpic

biały sprzedam. Ul. 27. Grudnia 14, podwórko, II. piętro, Chojnacki, od 1-6, zdw 69 351

Pianino

jak nowe z ogranicznie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 69 348

Wielkopański

folwarczyk 135 mórg ziemia żytio buraczana, żywy, martwy inwentarz nadkompletny, budynki maszynowe, lasu 18 mórg, 45 lat stary, 7 km od stacji, gorzelnia, mleczarnia na miejscu, cena 95 tys., wpłaty 45 000 sprzedam. Władysław Kleiber, Mośna, Budzyńska, n.w. 5147

Okazja

2 domy, skład, dochód 800 zł miesiecznie 70 000, wpłaty 30 000, dom 2 składy wolne 7 pokoi, dochód 1400, 85 000 zł, wpłaty 50 000, 2 domy 4 morgi ogrodu 30 000, wpłaty 15 000, willa 8 pokoi 4 morgi ogrodu 40 000, wpłaty 30 000 sprzedaje Rządowski, Toruń, Chelm Szosa 52, n.w. 5146

Kostjumy

swetry, trykoty zimowe najtaniej kupisz po cenach fabrycznych. H. Karaś, Pocztowa 3, dw 2715-6

Taksówka

nowoczesna ze stałą koncesją, zegarem i numerem, gotowa do jazdy bardzo korzystnie na sprzedaż do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz. Automobile, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15, bpw 916

Ciełazówka

prawie nowa pierwszorzędnej marki, nośność 1 300-1 500 kg bardzo tanio na sprzedaż do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz - Automobile, Fabryka Karoserji, Poznań, Patr. Jackowskiego 49, tel. 65-15, bpw 912

Dom

maszynowy, dobrze utrzymany, ogród owocowy, 4 morgi ziemi, nadający się dla każdego rzemieślnika, położony przy rynku, na sprzedaż, 3 pokoje i kuchnia wolne zaraz. Ogólnie jest 9 ubikacji. Cena kupna 18 000 zł. — Fr. Wyborski, Strzelno, zdw 69 464

Domy

składy każdej branży, wille, gospodarstwa sprzedaje, Gozimirski, Inowrocław, Mikołaja 30, zdw 69 469

Futro

meckie „Nutria”, kołnierzy wydra sprzedam natychmiast. Ziemiańska, Szwalczka 16, zdw 69 460

Patent

sprzedam ewtl. wydam licencje. Zgłoszenia do Kurjera, zdw 68 139

Dobrze

prosperująca praktyka dentystryczna w pow. mieście zaraz lub od 1. 11. 29 do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 68 100

Skład

kolonialny i artykuły piśmienne w rynku z 3 pokojowym mieszkaniem w ruchliwym mieście zaraz do wydzierżawienia. — Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 69 295

Łóżka

składane z materacem, dla studentów, 20 zł. Adamski, Małe Garbary 6 i Piaskowa 6, zdw 69 291

Piec

pokoju emalowy, ul. Kochanowskiego 17, garaż, zdw 69 290

Płaszcz

damski zimowy, elegancki, modny fason, czarny, okazynie sprzedam. Skarbowa 15, parter, lewo, front, między godz. 3-6, zdw 69 271

Sprzedam

200 mtr. wałków olchowych, od 15-25 cm grubo, 2 mtr. długości, poszukiwani. Zgłoszenia Inż. Jaskanie Glinno, poczta Złotni, ki, Poznań, zdw 69 174, 145

Skład

3 ubikacje mieszkaniowe 5 500 zł sprzedam. Tomczak, Poznań, Wierzbice 31, zdw 69 208

Pościele

sprzedam tanio. Degórska, Podgórna 10a, III, zdw 69 202

Futra

damskie, różne poleca najtaniej E. Pałkowska, Masztalarska 7, I, zdw 69 230

Motocykl

sprzedam tanio. Bagiński, Piękary 7, zdw 69 231

Futerko

dla 11 letniej dziewczynki Sibilla, Marcin 13, zdw 69 136

Fotoaparat

sprzedam Słowackiego 36, wysoki parter, prawo, zdw 69 135

Pierze

świeże darte, nie darte, puch poleca Stanisław Dyczkowski, Wierzbice nr 13, zdw 69 032-3

Pinczer

mieszany na sprzedaż. Kotłński, Zamkowa 4 b. wchód z Pocztowej, zdw 69 305

Kolnier

popielaty lis sprzedam tanio. — Półwiejska 31, I. lewo, zdw 69 365

Ubranie

czarne nowe sprzedam tanio. Półwiejska 31, I. lewo, zdw 69 364

Meble

na 24 raty mies. hurt. detalicznie ceny niższe gotówką wysoki rabat. Marcin Żytkowiak, tylko Chwaliszewo 5, zdw 67 607-a

Teki

torebki damskie, portmonetki, portfele, torby szkolne, nesesyry. Wielki wybór, niskie ceny, własne warsztaty. Borzych i Ska, Podgórna 3, bpw 910-1

Wózki

dziecięce używane i stare kupuje oraz sprzedaje. Siodlarnia Bazar, Szewska 11, zdw 69 126-7

Singera

maszynę sprzedam. Warsztat Mechaniczny, Szamarzewskiego 31, zdw 69 293-9

Maszynę

do szycia, skrzypce (Stradivarius) fuzje (Bokflint) tanio sprzedam. Poznańska 38, III. lewo, zdw 69 244-5

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka 31, zdw 69 256-7

Wielki

wybor składów różnych branż. „Poznańska Informacja”, Fredry 1 II. ptr, zdw 69 387-8

Skład

artykułów męskich, istniejący od kilku lat w centrum Poznania, blisko Starego Rynku sprzedam z towaram lub bez, skład nadaje się na każdą inną branżę. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 408

Kartofle

Silesia białe, Woltman czerwone wagonowo dostarczam korzystnie. Zgłoszenia telefonem 2073, zdw 69 404

Tanio

ste ubierzysz, umiłowiesz w Domu Komisowym św. Marcin 73a Pw 4944

5 KUPNA

Kupujemy samochody za gotówkę, używane otwarte i kryte. Dokładne oferty uprasza „Komna” Sp. z o.o. p. Automobili, Poznań, Dąbrowskiego 83/85, tel. 77-67 i 54-78, n.w. 4337

Kupuje

za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2, Pw 4946

Kupię

teren na Włdzie bliskość rynku ca 3 000 m² pod budowę domu. Oferty położenia, ceny Kurjer zdw 68 515

Mieszkania

2-3 pokojowe z kuchnią i łazienką poszukuje zaraz lub od 1.1. wprost od gospodarza. Placówka 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 018

Małżeństwo

szuka mieszkania 2-3 pokojowe wprost od gospodarza, czynsz piąco za rok lub 2 lata zgóry. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 107

Mieszkanie

2 lub 3 pokoje kuchnia wynajme. Czołch. Puszczyk. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 238

Mieszkanie

3 lub 4 pokojowe centrum lub blisko, czynsz według umowy zapłacone za dłuższy czas. Oferty Kurjer zdw 69 312

Przy

Poznań poszukuje 1-2 pokoi z kuchnią. Czynsz zgóry. Hoffmann. Sw. Marcin 13. podwórze. III. piętro. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 330

6-9 pokojowego

mieszkania z meblami lub bez spiesznie poszukuje Czarnecki. Ratajczaka 13. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 334

Poszukujemy

mieszkania od 10-15 pokoi nadającego się na pomieszczenie biur w centrum Poznania. Spółdzielnia Osadnicza, Poznań, Sw. Marcin 49. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 372

Poszukuję

1-2-3 lub 4 pokoje z kuchnią blisko dworca na warunkach zażenych od gospodarza. Natychmiast. Wiadomość. Kolejowa 48, II. u Józefowskiego. zdw 68 147

Poszukuję

mieszkania 4-pokojowego z komfortem, w centrum Poznania, wprost od gospodarza. Placówka 2 lata czynsz. Oferty Kurjer zdw 69 261

10 ZAMIANA MIESZKANIA**Zamienie**

mieszkanie 3 pokoje z kuchnią na 4 pokojowe centrum z dopłatą. Zgłoszenia "Biuro Pracy". Plac Wolności 9. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 308

Zamiana

Potrzebny stróż domu na św. Łazarza za zamianę mieszkania. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 308

11 POKOJE UMEBL**1 lub 2**

próżne pokoje, elektryczność, łazienka, używalność kuchni, do wynajęcia. ewtl. umeblowane. — Sw. Szczepana 14. wysoki parter. (Debiec). — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 157

Pokój

umeblowany. światło elektryczne. panu inteligentnemu wynajme. Pościel pożądana. Koscińskiego 10. parter. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 67 498

Dwuosobowa

sympilnia i gabinet. bezdzietnym zaraz. Matejki 57. I. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 561

Miesięczne

pokoje wynajmuje. Hotel Francuski. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 660

Elegancko

umeblowany pokój (dwa łóżka) do wynajęcia. Małackiego 27. II. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 734

Jasna

12. I. lewo. Pokój wolny. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 896

Pokój

frontowy zaraz wynajme jednej osobie. Zgłoszenia od godz. 16 Miła, Wierzbicze 37a. I. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 817

Śródmieście

pokój dwóm panom wynajme (pościel pożądana). Miłńska 4. parter. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 797

Słoneczne

2 pokoje eleg. umebl. sypialnia i meski, dla 1 lub 2 osób intel. do wynajęcia. Na życzenie całe dzienne, częściowe utrzymanie. Fłarecka 2 (Willa), parter, 4. 7. 8 do Fabrycznej. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 021

Pokój

wynajme 1 lub 2 intelig. panom. Matejki 41. wejście od kościoła. druga kamienica I. piętro. mieszkanie 21. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 224

Pokój

panu elektryczność, centralne ogrzewanie. Adres Kurjer zdw 68 936

Pokój

do wynajęcia ul. Długa 4. Baczowska. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 930

Pokój

solidny 1-2 osobom wynajme. Małackiego 13. I. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 060

Pokój

umeblowany 2 panom zaraz. — Skrzyta 1. Murawski. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 056

Pokój

mały, czysty od zaraz wolny. — Zupańskiego 12. II. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 052

Wynajme

pokój dwóm panom. Włda. Langiewicza 8. III. n. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 829

Niezem

niekrepujący ładnie umebl. zaraz wynajme. Adres Kurjer zdw 69 037

2 panienki

na wspólny pokój przyjmie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 69 069

Pokój

wynajme panu. Poznańska 27a. II. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 192

Przyjmę

2 panów na stancję. Dominikańska 5. I. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 67 370

Urzędnicza

solidna, punktualnie placąca, szuka pokoju. Oferty Kurjer zdw 69 110

Zaraz

pokój umeblowany niekrepujący dla 2 względnie 1 osoby. Patr. Jackowskiego 35. front. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 117

Pokój

Mostowa 26. IV. wchód. III. p. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 115

Pokój

zaraz do wynajęcia. Zwierzyniecka 8. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 102

Z osobnem

wejściem pokój umeblowany. — Pocztowa 14. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 106

Pokój

dla małżeństwa z używaniem kuchni zaraz Matejki 6. dom ogrodowy. parter. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 114

2 pokoje

umeblowane dla 2 osób wynajme. Dąbrowskiego 36. III. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 190

Pokój

wspólny dla pana. Półwiejska 13. w podwórzu. lewo. I. piętro. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 173

Blisko

Zamku pokój dwuosobowy. frontowy z utrzymaniem wynajme. Składowa 4. III. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 181

Pokoik

z utrzymaniem do wynajęcia. — Wyspiańskiego 5. Bobkiewiczowa. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 178

Pokój

z klatki schodowej, umeblowany, frontowy, elektryczność, 1-2 panom zaraz wynajme. Sw. Wojciech 25. III. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 160

Pokój

jednej lub dwóm osobom wynajme zaraz. Rom. Szymańskiego 3. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 129

Pokój

duży zaraz do wynajęcia. pościel pożądana. — Fr. Ratajczaka 13. III. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 157

Pokój

zaraz wynajme. Grobla 19. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 201

Wynajme

pokój zaraz 2 panom. Strzelecka 20. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 224

Pokój

2-3 panów. Kanałowa 4. II. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 249

Ładny

pokój tylko inteligencji wynajme. Cena 80 zł. Ogrodowa 4. parter. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 210

Pokój

wynajme. Długa 4. podwórze. prawo, I. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 209

Pokój

frontowy dla pana wynajme. Zielona 1. parter. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 222

Pokój

dla panienek. Strzałowa 3. parter. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 218

Pokój

dobrze umeblowany (telefon) wynajme. Pensjonat. Ratajczaka 40. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 223

Pokój

umeblowany z utrzymaniem. światłem elektrycznym do wynajęcia. Sw. Marcin 66-67. II. prawo. dom frontowy. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 233

Pokój

komfortowy solidnemu panu ewentualnie z utrzymaniem wynajme. Telefon. Ratajczaka 29. III. prawo. 4-7. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 226

Pokój

dla dwóch panów. Łakowa 4b. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 241

Pokój

elegancko, wygodnie umeblowany, elektryczność, dla inteligentnego pana lub pani. Gasiorowskich 8. I. piętro. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 227

Pokój

dla 2 pań lub panów. Polna 18. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 316

3 panów

przyjmę na duży pokój zaraz. — Wielkie Garbary 22. III. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 311

Pokoje

2 ładne, frontowe do wynajęcia zaraz Plac Wolności 10. IV. piętro. winda w domu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 310

Ładny

pokój słoneczny, ciepły, z elektrycznym oświetleniem od 15. II. do wynajęcia. Matejki 1. II. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 301

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Spokojna 16a. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 384

Pokój

w willi, centralne ogrzewanie, światło elektryczne dla 2 panów do wynajęcia. Solacz. Małackiego 2. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 130

Pokój

dla pana. Ratajczaka 11a. VI. wejście. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 381

Pokój

frontowy, 2 osobowy wynajme. — Białkowska, Grunwaldzka 11. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 369

Pokój

bezdzielnemu małżeństwu lub 2 panom wynajme. Mostowa 4. I. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 367

Pokój

umeblowany wynajme zaraz. Matejki 5. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 363

Pokój

wynajme panu. Poznańska 27a. II. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 68 192

Pokój

z fontepianem 2 osobom wynajme. Dąbrowskiego 34. dom ogrodowy. parter. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 137

Elegancko

umeblowany pokój (elektryczność) dla pana zaraz. Fredry 4. II. pr. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 140

Pokój

umeblowany z oddzielnym wejściem dla solidnego pana zaraz do wynajęcia. Kwiatowa 14. III. piętro. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 109

Przyjmę

2 osoby z utrzymaniem. Dąbrowskiego 2. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 119

Ładny

pokój dwóm panom wynajme. — Wielkie Garbary 44. III. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 123

Pokój

umeblowany do wydzierżawienia. Śniadeckich 1. III. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 123

Pokój

umeblowany wynajme zaraz z całym utrzymaniem lub bez. Polna 3. Błazejewska. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 426

Pokój

elegancki zaraz. Kryszka, Wielkie Garbary 36. parter. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 422

Pokój

wspólny panience. Rybaki 7. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 396

Pokój

wynajme zaraz. Grobla 19. I. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 405

Duży

słoneczny pokój elektryczność. — Adres wskaże Kurjer zdw 69 403

Pokój

wynajme. Jeżycka 45. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 421

2 pokoje

front do wynajęcia ul. Podgórna 4. wysoki parter. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 362

Pokój

umeblowany lepszymu panu wynajme zaraz. Szwajcarska 26. III. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 315

Młodszy

solidnego handlowca przyjmę na wspólny pokój. Pościel pożądana. Plac Światokrzyski 3. III. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 314

Przyjmę

pana na wspólny pokój. Półwiejska 20. u p. Teichmann. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 335

Pokój

dla panienki umeblowany od zaraz. Wyspiańskiego 12. I. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 329

Duży

pokój dla małżeństwa 2 osoby. umeblowany od zaraz. Wyspiańskiego 12. I. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 328

Pokój

dwóm panom. pościel pożądana. Wrocławka 3. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 434

Elegancki

jeden lub dwa pokoje, wejściem klatki schodowej dla pana na poważnym stanowisku. Ratajczaka nr. 38. II. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 431

Panu

inteligentnemu wydzierżawie pokój umeblowany. Mazur, Skarbowska 14. I. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 442

Pokój

dwuosobowy umeblowany zaraz wynajme. Małackiego 13. III. piętro. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 463

Panią

na wspólny pokój z przyłączeniem do rodziny przyjmie Geburtowa. Rybaki 12. III. p. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 476

Małżeństwu

pokój z kuchnią i łazienką oraz pokój dla 2 panów. Wiadomość Focha 32. Borutka. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 285

2 pokoje

sypialny, gabinet wynajme. Śniadeckich 9. II. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 251

Kilińskiego

3. pokój dla 2-3 pań. panów. — Rządkiewiczówna. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 243

Elegancki

pokój z utrzymaniem wynajme. Piekary 2. II. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 234

Skromny

pokój umeblowany dla dwóch panów. Wybickiego 2. II. lewo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 238

Pokój

wspólny. frontowy 2 lub 3 panom solidnym zaraz. Książnik. Gasiorowskich 11. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 237

Panienkę

na pokój. Kozia 8. III. podwórze. M. Szatkowska. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 321

Pokoje

dla panów. pań, małżeństw poleca poszukuje Czarnecki. Ratajczaka 13. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 355

Dwóch

studentów szuka pokoju ze światłem, kawa, herbata (opali). cena około 70 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 294

Śródmieściu

pokój wynajme zaraz. Kreta 24. III. prawa. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 482

Przyjmę

od 1. 1. 3 gimnazjastów. utrzym. opali, światło i służąca 150 zł. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 474

Pokój

umeblowany dla 2 panów wynajme. Łukaszczyka 10. II. prawo. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 444

Wynajme

pokój dla małżeństwa zaraz. — Adres wskaże Kurjer zdw 69 472

Pokój

umeblowany. czysty, jednemu lub dwóm panom wynajme zaraz. Bielasiak. Górna Włda 15. wysoki parter. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 325

Bezdzielnemu

małżeństwu duży umeblowany klubami pokój wynajme zaraz. Wyspiańskiego 14. Golańska. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 337

Filmowe

zdziesiąt w Krakowie. Cykl obrazów propagandowych. (Legenda Wawelu, Sienkiewicz, krakowscy Awionetka a miłość) nakręca wybitny kinematografista H. B. Film. (Warszawa) pod dyktando i reżyserją dyr. H. Bigosza. Pełne Panie i Palowice — szkoleń i nieszkoleń potrzebni! Szkolenie bezpłatne. Zgłoszenia fotografii znaczek na odpowiedź. „Empefilm” Kraków XI. — nw 4682

Robótki ręczne

rysuje po cennach umiarkowanych. Jankowska. Stary Rynek 48. II. bpw 871

P. P. Abonentów

telefonów, pragnących się takowy przy ul. Piekary, uprasza o łaskawe zapoznanie adresu. Pracownia art.-rzeźbiarska. Piekary 13b. — zdw 69 006

Modelka

ładnej budowy może się zgłosić. Piekary 13b. Pracownia artystyczno-rzeźbiarska. — zdw 69 007

Manicurzystka

połącza się w dom. cena 80 groszy. Sienka 14. I. p. lewo. — zdw 69 092

Krawcowa

wykonuje szybko, elegancko suknie do 15, piaszce do 20. — Głowacka, I. pom. Szymańskiego 5. — zdw 69 169

Obiady

smaczne 1-1.50. Gwarna 8. III. — zdw 69 162

Chocby najtrudniejsze sprawy sądowe

majątkowe, mieszkaniowe, podatkowe, rentowe, ściganie dłużników oraz reklamacje wojskowe, rzetelnie i skutecznie. Biuro Obrony Prawnej. Św. Wojciech 26. — zdw 69 247-8

Tapicer

Gzulewicz, Matejki 11, naprawia materace 4, leżanki 5 zł. — zdw 69 138

Krawczyńni

wykonuje wszelką garderobę damską przedko i tania. Słowackiego 39. III. prawo. — zdw 69 215-6

Obrazy oprawa obrazów

zajmują w firmie Witold Le-worski. Wrocławska 26. — Pw 6039 40 43.123-4

Kuśnier

reparuje, fasjonuje na nowo me-skie, damskie, dziecięce, futra. E. Lesiewicz, Kanałowa 17. — zdw 69 413

Garderobę damską

wykonuje przedko i tania. Suknie 12 zł. Piaszce od 20 zł. Podgórna 12b. parter. prawo. — zdw 69 371

Detektyw

Trawicki, em. komisarz Policji P. wywiady, obserwacje, materiał procesowy. Dyskretnie! Sumienność! Bydgoszcz, Pomorska 67. — Pw 6758-63.1081

Powierzę

zwózke 1000 metr. kamienie odcie-głość 8 km. drogi polnej. (Staj-nie zapewnione). Lewczyński — Siedlecko, pow. Wągrowiec. — zdw 69 462

Oddam

za własne 4 letn. dziewczynkę. — Anna Blondynka, do lepszego do-mu. Oferty Kurjer zdw 69 473

Kuśnier

wykonuje wszystkie prace w ten-zakres wchodzące solidnie i szyb-ko. Św. Józefa 3. parter. prawo. — zdw 69 246

Kuśnierka

naprawia i modernizuje tania damskie futra. Wierzbicze 39a. I. p. wprost. — zdw 69 349

Kapelusze

damskie przerabiam tania w-wiecznięca 24 godzin. Sokolowska. — Zgłoszenia 22. I. piętro, daw-niej Plac Wolności 7. — bpw 913

Do

przebrać przyjmuję roboty. Ka-roliska, św. Marcina 66 II., podw. I. piętro. — zdw 68 534

Wydać

ślub. kuchnia kresowa. Karo-lica, św. Marcina 66. II. podw. I. piętro, lewo. — zdw 69 435

Krawcowa

starszorzędna w dom potrzeb-na. Mostowa 37. II. lewo. — rw 7533

Kapelusze

damskie przerabiam według naj-lepszych modeli. Ul. św. Jerze-ego 1. — zdw 69 268

Futra

przerabiam tania. Ul. św. Jerze-ego 1. Gintrowicz. — zdw 69 267

Przyjmuję

domowolę na wychowanie. — Smytowa, Grunwaldzka 25. II. — zdw 69 242

23 OZENKI

Kupiec — wykształcenie średniego — wykształcenie dobrego — charakteru bardzo przystojny — za panu znajomości pragnie po-ziak bruno 18 do 24 lat, naj-ładniej brunetki, z zamowa-tem do kupieckiego, celem późniejszego ożenku. Majątek dla wspól-nej dobra pożądan. Dyskretna — wiadomość. Łaskawe zgłoszenia — przez do Kurjera Poznańskiego — zdw 67 152

Żony

z dobrej rodziny inteligentnej, mającej poszukiwać dla mego ku-zyńna kupca właściciela bardzo dobrze prosperującego przedsię-wzięcia mającego, przystojnego, oficera rezerwy. Pośrednictwo krewnych w dyskretnie formie pożądan. Zgłoszenia pod — zdw 59 092

Wyższy

urzędnik prywatny, na samodziel-nym stanowisku, wdowiec bez-dietny wiek średni, żnużony sa-motnością wiejską, tęskniący za ponownym ogniskiem rodzinnym, szuka tą drogą towarzyszy życia. Mode wdówki bezdietne mile widziane. Majątek dla wspólne-go dobra pożądan. Rzecz trak-tuje się poważnie. Łaskawe zgło-szenia proszę do Kurjera Poznań-skiego zdw 67 153

Kawaler

Inteligentny, lat 39, posiadający 65 000 zł majątku, poszukuje żo-ny panienki inteligentnej i pra-wego charakteru do lat 30, z od-powiednim majątkiem. Najchętniej wzięliby się w odpowiednią posiadłość rolną lub miejską. Ła-skawe zgłoszenia do Kurjera — zdw 69 035

Poznam

pana na stanowisku, z mieszka-niem w centrum, któryby przy-stąpił do założenia pewnego przedsiębiorstwa z gotówką 16 000 posładam dzieła sztuki oraz ru-choomości wartości 50 000 zł. cel matrymonialny. — Wiadomość — Poczta 3, Bochenek. — Postere-stante. — zdw 69 061

Panna

lat 24, brunetka, bardzo przy-stojna, dobrze wychowana na samodzielnej posadzie jako za-rządczyni z gospodarstwa pragnie wyjść za mąż. Narazie 1 000 zł posagu i wyprawa. W rachubę wchodzi podoficerowie zawo-dowi. Istotnosze. Zgłoszenia Ku-rjer z fotografia zdw 69 049

Kawaler

przystojny, wykształcony urzęd-nik kupiec. Sprzedał skład kol-onialny. Poszukuje współpółki. Małżeństwo niewykluczone. Wnieście towar, urządzenie dwu-pokołowe, później gotówkę. Pro-pozycje krewnych pożądan. Of-erty Kurjer zdw 69 039

Pani

pozna, starszego, żołądnego pa-na, cel matrymonialny. Zgłosze-nia Kurjer zdw 69 074

Samotny

starszy pan poszukuje towa-rzyski życia. Łaskawe zgłosze-nia Kurjer Poznański — zdw 69 071

Panienska

inteligentna, szczera, sympatycz-na, muzykalna, szuka przyjaciela starszego pana. Cel matymo-nialny. Zgłoszenia Kurjer — zdw 69 068

Poznanianki

dwie koleżanki, bardzo sympatyczne, pragną poznać dwóch wy-kształconych panów. Cel matymo-nialny. Zgłoszenia z fotogra-fią do Kurjera Poznańskiego — nw 5142

Dystygowana

pani pragnie poznać pana z do-brą prewencją do lat 50 w celu matrymonialnym. — Zgłoszenia Kurjer zdw 69 089

Młody

rolnik, bardzo przystojny, właściciel 100 morg. gospod., o poważnej wartości, poszukuje żony, partii pierwszorzędnej z odpowiednim majątkiem, o pięknej duszy i tak-iej powierzchowności (koniecz-ne). Panie z tegoż zawodu, ide-alne i poważnie myślące zechcą skierować zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 69 112

24 NAUKA

Korepetycji

zakres szkół średnich, wyższych specjalność matematyka, udziela asystent Uniwersytetu. Zgłosze-nia Kurjer zdw 68 460

Vala Jennings

przyjmie kilka inteligentnych pa-nienek do akademickiego komple-tu tańców. Wpisz do 4 listopada. Lekcje prywatne o każdej porze. Ratajczaka 29. III. lewo. — Pw 6 035-43.30

Szkola tańców

Stelli Kledeckiej — Poczta 29 tel. 33-29 — 4 11 nowy kurs uzupełniający. Lekcje prywatne każdego czasu. — Pw 6431-41 210

Stenografii

polskiej: biurowej parlamentarnej niemieckiej, wyucza listowne, tania, jaknajdokładniej Instytut Stenograficzny. Warsza-wa, Krucza 26 — np 4713

Angielka

udziela gruntownej lekcji. Oferty Kurjer zdw 68 940

Posadę znajdzie

każda która skończy kursy goto-wania kucharzowa prasowania sztywnej bielizny, dzieńne lub wieczorne w Szkole Gospodarzo-Zawodowej św. Marcina 69. — nw 4 661

Piotra Mikołajczaka

szkola tańców — Poczta 29 — Nowy kurs dla początkujących rozpoczynam 5 listopada. Udzie-lam lekcji prywatnych. — zdw 67 923

Kursy

handlowe rozpoczynam 5. 11. — Kromczyńska, Ogrodowa 16. — zdw 69 104

Kurs

elementarny języka niemieckiego, francuskiego i angielskiego roz-pocznym 1 listop. Zgłoszenia między 3-5. Maria Skibińska, nauczycielka licealna ul. Jasna 4. p. I. — zdw 68 989

Szkola tańców

Baletmistrza Szczurka — 4. 11 rozpoczynam po przyję-żdzie z Wiednia nowe komplety. Zapisy przyjmuję Szczurkówna, Plac Wolności 14a. III. p. 4-9 — bpw 864

Dla

panienek udziela lekcji robót. Wilakówna Rybaki 8. — zdw 69 040

Niemieckie

lekcje i konwersacje udziela nie-miecki akademik. Oferty Kurjer — zdw 69 077

Francuskie

diplomee donne leçons grammai-re et conversation. Prépare aux examens. Ratajczaka 11a. 8 wej-scie, parter. prawo. — zdw 69 073

Opportunity

of English conversation with la-dy seeks gentleman Kurjer — zdw 69 065

Partnerki

celem udzielenia mi lekcji tań-cka poszukuje. Oferty Kurjer — zdw 69 064

Bilans

księgowość załatw. lekcji u-dziela. Kurjer zdw 69 309

Łatwą metodą

szybko, gruntownie francuskiego, niemieckiego, angielskiego ucze. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 485

Angielki

poszukuje do konwersacji na-wies do dzieł (Cherche anglaise pour conversation aux enfants à la compagne). Zgłoszenia Kurjer — zdw 69 000

Potrzebna

studentka do pomocy w lekcjach panience z VII. g. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 142

Kursy

stenografii polskiej niemieckiej pisanie na maszynach rozpocz-nam 4 listopada miesięczne, kwartalne półroczne. Księgowość prywatną. Kursy Tyran-Zawor-skiej ul. Strzelecka 33 narożnik placu Świętokrzyskiego. — zdw 67 020-1

Kursy

kroju i szycia damskiego. Wpi-sy przyjmuję Amelia Klawitro-wa, Marii Magdalen-1 III n-rożnik Raczyńskich dw 2 649-50

Francuskiego

udziela łatwą metodą tania ruty-nowana. Działalskich 8. III. le-wo. — zdw 69 360

Korepetycji

udziela specjalnie matematyki, łaciny. Oferty Kurjer zdw 69 382

Akademja Tańców

po powrocie z za-granicz. prof. Ste-fan i Janina Wi-tuskowscy rozpo-znali naukę ości-nych nowości Wied-nia, Paryża i Lon-dynu. Skarbowa 14, parter, lewo, sa-la komfortowa i niekropująca, ed — zdw 67 10

Cytra

udziela lekcji. Zgłoszenia Ku-rjer zdw 69 417

Student

wolny polonista, matematyka, u-dziela lekcji. Kurjer zdw 69 458

Lekcje

gimnastyki nowoczesnej dla pań z inteligencją, rozpoczyna się 4 li-stopada w sali gimnastycznej Państw. Uczelni im. Dąbrowski, Mińska 10. Lekcje prowadzi-będzie p. Pionkówna. Dalsze zgłoszenia przyjmują się w ponie-dzialek od 9-20 w wyżej wy-mienionym lokalu. — zdw 69 475

25 MUZYKA

Zofia Fedyczkowska

pragmująca opery udziela lekcji śpiewu Zgłosz. Waly Kościuski (tobczna Cieszkowskiego) 6b I. p. pomiędzy 3-5 po południu. — zdw 67 680

Skrzypek

z repertuarem wolny. Kurjer — zdw 69 029

Fortepian

wolny do ćwiczeń Strzelecka 6, wysoki parter. Kiełczowska. — zdw 69 039

Baczność

przyjmuję uczeń na skrzypce, klarnet, mandolinę jak i wszel-kich instrumentów, przyjmuję wszelkie zabawy. Paszkiewicz, kapelmistrz, Wodna 7 narożnik Ślusarskiej. — zdw 69 250

Lekcje

fortepianu, śpiewu, rita — udzie-la, przygotowania do konserwa-torium fortepian do ćwiczeń. — Neumannowa, Górna Włda 53. II. — zdw 69 225

Lekcje

muzyki ćwiczenia Mińska 3. III — zdw 64 659 60

Pianista

wolny. Adres wskazuje Kurjer — zdw 69 122

Szofer

monter długoletnia praktyka, starszy żonaty, dobre świadec-twa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 045

27 SZUK. PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Panienska

z ukończoną szkołą handlową, znająca stenografię i pisanie na maszynie poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 68 645

Dyplomowany

mistrz mynarski, jadłmynarz większego młyn żonaty, posiada-jący dobre długoletnie świadec-twa, w ostatniej posadzie 8 lat, w teraźniejszej od 21 roku, pragnie posadę zmienić. Stawi kauc-je. Zna wszelkie maszyny mynarskie. Zależy tylko na stałej posadzie, gdzie mógłby znów kil-ka lat pracować. Łaskawe ofe-ry z podaniem warunków proszę do Kurjera Poznańskiego pod — zdw 68 648

Księgowość - Podatkil

centrum miasta Rogoźna zaraz prowadzi księgowość w abonamencie włączając zestawienia bi-lansów, załatwia reklamacje po-datkowe, wyjeżdża na prowincję, wymagania przystępne, referen-cje poważnych kupców do dyspo-zycji. Zgłoszenia Kurjer — zdw 68 144

Biuralistka

znająca wszelkie prace biurowe szuka posady względnie jako kasjerka. Oferty Kurjer — zdw 66 332

Antekarska

sila pomocnicza żeńska. 1 1/2 roku praktyki poszukuje posady Łask. oferty Kurjer zdw 67 793

Szofer

z 14 letnią praktyką, szuka posa-dy prywatnie lub na taksówce. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 470

Szofer-mechanik

żonaty, lat 30 z kilkuletnią prak-tyką w kraju i zagranicą. Zna język polski, franc. i niemiecki. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 116

Ekspedjentka

bufetowa szuka posady w cukier-ni, restauracji lub winiarni, dzielna w swym zawodzie. Zgło-szenia Kurjer zdw 69 448

Ogrodnik - szofer

lat 29, z dobrimi świadectwami i poleceniami poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Po-zański zdw 69 061

Kawaler

lat 27, inteligentny poszukuje zajęcia jako szofer podróżujący inkasent maszynier, wzgl. jakiegokolwiek innego. Oferty Ku-rjer zdw 69 053

Uczciwa

panienka z ukończonym jedno-rocznym kursem Szkoły Handlo-wej poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer — zdw 69 014

Młodszy ksiązkowy

obeznany dobrze z prowadzeniem k-to-korr. biura i weksh. smieni posadę. Oferty Kurjer — zdw 69 002

Samodzielnia

carzadzająca, posiadająca pierw-szorzędne świadectwa, referencje poszukuje posady od 1. 1. 30., w ostatniej posadzie lat 9. Zgłosze-nia Kurjer zdw 68 997

Szofer - stangret

z praktyką wojskową poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 68 991

Bona

religijna i doświadczona poszu-kuje posady zaraz lub później. Łokiewicza, Sieraków, pow. Międzybódz. — zdw 69 124

Posługaczka

poszukuje posady. Oferty Ku-rjer zdw 68 989

Posługaczka

poszukuje posady od 4. 11. Ofe-ry Kurjer zdw 68 985

Stenotypistka

polsko niemiecka poszukuje po-sady od 1. 12. Oferty Kurjer — zdw 68 982

Kucharka

starza, znająca się na całym gospodarstwie domowym z do-bremi świadectwami i 3 letnią mi poszukuje posady do 2 osób lub do samotnego pana. Łaska-we oferty z podaniem warun

J. GŁOWACKI i SKA

MAGAZYN ELEGANCKICH ARTYKUŁÓW MĘSKICH

Poznań, Stary Rynek 73/4 w gmachu Banku Przemysłowców
poleca **NOWOSCI SEZONOWE.**

Powazny dochód

zapewniony przez przejęcie zastępstwa (rekomendacje stosowne dla pan i panów wszystkich sfer (dystyngowanych) w każdej miejscowości kraju. Zgłoszenia w języku niemieckim kierować do

A. Knopper Reklambüro,
Amsterdam (Holandia).
Postbox 887.
Pw 6744-44,15

Młynarz

kawaler, lat 35, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 69 455

Posługaczka

poszukuje posługi przed i po pol. Rynek Łazarski 10, IV. Stachowiak. zdw 69 452

Dziewczyna

poszukuje posugi. Oferty do Kurjera zdw 69 255

Dziewczyna

z dobrymi świadectwami szuka zaraz posady u bezdzietnego małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 69 323

Panienska

inteligentna poszukuje posady do 1-2 dzieci. Oferty Kurjer zdw 69 294

Biuralistka

korespondentka-książkowa samodzielna młoda poszukuje natychmiast posady. Kurjer zdw 69 359

Lokaj

oraz strzelec, wykwalifikowany z długoletnią praktyką, świadectwa z pierwszorzędnych domów, poszukuje posady stałej od zaraz, może być i na wyjazd. Oferty kierować: Poste-Res. Cieslak, poczta Moszczenica, koło Piotrkowa. nw 5140

Gospodyni

z dobrem gotowaniem, znająca prasowanie szyćwnej bielizny, poszukuje posady możliwie zaraz do prowadzenia gospodarstwa domowego, dobre polecenia, może wstawiać kaucję. Wynagrodzenie skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 156

Bielizniarka

pierwszorzędna przyjmuje pracę. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 159

Dziewczyna

pilna i poslušna, 16 lat, poszukuje miejsca od 15. b. m. do dzieci lub wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 69 266

Sekretarz adwokacki

ratynowany z kilkunastoletnią praktyką z powodu stosunków rodzinnych poszukuje posady w Poznaniu, Jan Jarosz, Grudziądz biuro adw. Kisielewskiego. zdw 68 588

WZORY OGŁOSZEŃ REKLAMOWYCH

REKLAMA
BUDOWNI POLSKIEJ S.A.
AL. JE. MARCINKOWSKIEGO 17
TEL. 44-61

zdw 19 779

28 WOLNE MIEJSCA

Dentysta - asystent

dzielny w operatywie poszukiwany zaraz. Oferty z życiorysem i odpisami świadectw L. Pieslak do Kurjera Poznańskiego dw 2679

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy Poznańska Drogeria, Perfumeria i Chemiczne Laboratorium M. Mrugowski, Poznań, św. Marcin 62, oddała się wniosek z dnia 27 września 1929 o udzielenie odroczenia wypłat na koszt wnioskodawcy. nw 4924

Poznań, dnia 24 października 1929.

Sąd Grodzki 2a.

Potrzebna

dziewczyna od 1 listopada. Zgłoszenia Ostrowo. Młyn. Poczta. Wągrowiec. zdw 68 676

Stenotypistka

polsko-niemiecka, biegła, potrzebna natychmiast. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 847

Ekspedjentki

młodsze z branży bielizny i towarów krótkich potrzebne. Oferty do Kurjera Poznańskiego jw 2361

Lakiernik

obeznany z nowoczesną techniką lakierowania poszukiwany zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 69 030

Książkowa

z ładnym piśmem, tylko zdolna siła potrzebna na stałą dobrze płatną posadę. Oferty z kopiami świadectw Kurjer zdw 69 172

Chcesz otrzymać

posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza Warszawa Żółwia 42 n. Kursy wyczą: listownie buchalterji rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji naki handlu prawa kalendarji pisaną na maszynie towaroznawstwa angielskiego francuskiego niemieckiego piśmowni oraz gramatyki polskiej P. ukończeniu świadectwo. Zadzajcie prospektów nw 4202

Pokój nad Europą

Pamiętny akt historyczny w kinie **KAPITOL**
ul. Półwiejska 2.
Seanse o godz. 5, 7, 9. — W niedzielę początek o godz. 3.

Piernikarz

może się zgłosić. Firma „Miks”. Tama Garbarska 4. zdw 69 027

Chłopiec

do posyłek potrzebny. Zgłoszenia Koło Prawników i Ekonomistów. Zamek. pokój 10. poniedziałek 14-15. zdw 69 038

Panienska

z niemieckim do chłopczyka 7-letniego na kilka godzin po południu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 069

Dziewczyna

starsza do wszystkiego, która umie cośkolwiek gotować, może się zaraz zgłosić. Chwaliszewo 15/16. III. piętro, prawo. zdw 68 784

Apteka

poszukuje wpracowanej, poleconej siły pomocniczej od 1 grudnia 1929 lub 1 stycznia 1930. Oferty z podaniem pensji przy wolnym utrzymaniu uprasza się przesłać do Kurjera pod dw 2674

Dziewczyna

przychodnia, uczciwa, czysta, skromna może się zgłosić. Dąbrowskiego 82 II. lewo. zdw 68 550

Wychowawczyni

nauczycielka samodzielna, potrzebna od 15. 11. lub 1. 12. na stałą posadę do 2 chłopczyków. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera zdw 67 720.

Ucznia

ślusarskiego, przyjmie K. Stein, mistrz ślusarski Wenecjańska 3. zdw 68 556

Przyjmie

się do biura budowlanego zaraz energiczna i zdolna starsza pania, pisząca biegle na maszynie jako ksiązkowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 68 525

Fotograf (fistkę)

zdolna na samodzielną posadę od 1. 11. poszukuje się na prowincję. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 041

Poszukuje

zarus panny która umie podszyczyć wianę na okragłej maszynie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 287

Kamasznika (czkę)

wprawnego w pracy przy stole na stałą posadę przyjmie zaraz. J. Rybelski, Za Bramką 7. zdw 68 163

Ucznia

syna uczciwych rodziców w naukę za przykrawacza i kamasznika przyjmie zaraz. J. Rybelski, Za Bramką 7. zdw 68 164

Oddamy

każdemu dobru pewna estencje bez wszelkiego ryzyka. Zgłoszenia piśmienne przyjmują za załączeniem znaczka Em Ka Werk Mysłowice G. 91 Pw 6052-71 480

Nowość w Polsce

Akwizatory — akwizytorzy poznańscy. Zgłoszenia śniadeckich 30 II. piętro, prawo 4-7. Tw 431

Maszynistka

polsko-niemiecka, na wskroś biegła pod dyktando, na stałą dobrze płatną posadę natychmiast potrzebna. Oferty z kopiami świadectw Kurjer zdw 69 171

Uczeń

syn uczciwych rodziców, mający chęć wyczyć się rzemielstwa, może się zgłosić. A. Wujec, Kraszewskiego 7. jw 2948

Kto chce zdobyć majątek

niech gra w szczęśliwej kolekturze

J. Radomińskiego

Poznań, Al. Marcinkowskiego 14 (obok ul. Podgórnej)

Co drogi los wygrał! Caga'nie i klasy niebawem! zdw 19941

Poszukuje

Angielki do konwersacji na wieś do dzieci. (Cherche anglaise pour conversation aux enfants 4 la campagne). Zgłoszenia Kurjer zdw 68 900

1 500—3 000

złoty miesięcznie zarobek może każdy. Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczkami. Przy energicznej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych. Wszystkich poszukujemy. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 33. Lwów. nw 3596

Fryzjera

młodszego, wykwalifikowanego, władającego językiem polskim i niemieckim potrzebnemu od dnia 15. 11. 29 r. Zgłoszenia pod adresem: A. Schwedt, Wejherowo, Klastorna 22. zdw 68 722

Młynarza

do młyna parowego z wolnym mieszkaniem z pożyczką 3—5 000 zł poszukuje. Oferty do Kurjera zdw 68 990

Kucharka

znająca pierwszorzędna polsko-francuską kuchnię potrzebna 15 listopada. Pensja wysoka. Zgłoszenia 10 rano, Matejki 50, I. p. prawo. zdw 69 017

Slużaca

młoda, zarabna potrzebna zaraz ul. św. Wojciecha 14/15. Kawiarnia. zdw 69 013

Slużaca

czysta i gotowaniem potrzebna. Chwaliszewo 58. Sokolowski. zdw 69 010

Hipnoza

Lekarz wyćwiczony i wyleczy każdego bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 68 996

Pani

inteligentna od lat 50 do pomocy pani domu potrzebna do rodziny bez matki. Kaucja połączona. Oferty Kurjer zdw 68 981

Młodsza

biuralistka potrzebna zaraz. Zgłoszenia piśmienne z podaniem wymaganej pensji Kuba i Gogol-kiewicz, Zaułek św. Wojciecha 2 zdw 68 978

Kasjerka

znająca książkowość, młoda zaraz lub 15. 11. potrzebna na prowincję, całkowite utrzymanie, mieszkanie i pensja. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Krotoszyn. nw 5148

Poszukuje

kierownika restauracji, któryby mógł przejąć skład kolonialny na własny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 69 470

Monter samochodowy

starszy, specjalista na wszelkie typy samochodowe jako pierwsza siła potrzebny na stałą pracę. J. Losiński, Września, tel. 159. Fabryka karoserji i warsztaty samochodowe. zdw 69 467

Slużaca

do wszystkiego z kuchnią. Małopolanka. — pierwszorzędni świadectwami potrzebna. Przecz-nica 10, II. prawo. zdw 69 459

Fryzjerka

pierwszorzędna siła potrzebna zaraz. Stancja i utrzymanie wolne. 50 procent od obsługi. Zakład Fryzjerski Józef Muka. Wieleń. Kościuski 62 polk. Czarnków, podróż wolna. zdw 69 483

Do internatu

w Grudziądzu przyjmie gospodyni inteligentna. Zgłoszenia Szkoła Gospodarcza św. Marcin 69 — Dyrekcja. nw 5145

W kinie KAPITOL

ul. Półwiejska 2.

Poważna

firma szuka przedstawicielstwa przedsiębiorstw handlowych, fabryk, lub Tow. Ubezpiecz. itp. ewtl. odda 2 większe pokoje do współ-pracy. Zgłoszenia Kurjer pod zdw 69 373

Slużacej

młodszej, skromnej zaraz potrzebuje. Górna Włoda 15, I. prawo. zdw 69 158

Blacharze

na białą blachę zaraz potrzebni. Wytownia Puszek P. Ginter, Woźna 10. zdw 69 154

Dzieczyna

do wszystkiego potrzebna zaraz. Müller, Szewska 11. zdw 69 148

Posługaczka

potrzebna. Niegolewskich 2, I. lewo. zdw 69 192

Dziewczyna

do dziecka zaraz potrzebna. Zgłoszenia: ul. Strzelecka 5, u kolportera gazet. zdw 69 195

Chłopiec

do posyłek do biura adwokackiego potrzebny zaraz. Wynagrodzenie 25 zł miesięcznie. Przedstawie się tylko z ojcem lub z matką. Adres wskazać Kurjer zdw 69 199

Przychodnia

inteligentna wychowawczyni potrzebna. Grobla 13, Janickowa. rw 7534

Slużaca

na cały dzień zaraz. Kolejowa 41, I. lewo. zdw 69 269

Chłopiec

do posyłek może się zaraz zgłosić. Cz. Frankowski, św. Wojciech 31. zdw 69 270

KINO-Teatr Casino

Aleje Marcinkowskiego 28.

KINO-Teatr Bajka

ul. Marszałka Focha 23.

W niedzielę, dnia 4 listopada i dni następne

Niewzyciężona flota

(Przez płonący wschód)

potężny dramat morski osnuty na tle krwawych walk w Chinach, przy współudziale floty angielskiej. Seanse o godz. 5, 15, 7, 15, 9, 15.

W niedzielę początek o godzinie 3. Pw 6620-44,278

Rysownik

z 2-4 semestrami szkoły budownictwa potrzebny zaraz. Leichter, architekt, Poznań, Narutowicza 25, tel. 50-81. zdw 68 537

Posługaczka

lub dziewczyna potrzebna. Niegolewskich 10, IV. lewo. zdw 69 079

Maszynistki

poszukuje na godziny popołudniowe, biegle pisząca pod dyktando. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 075

Wymowne

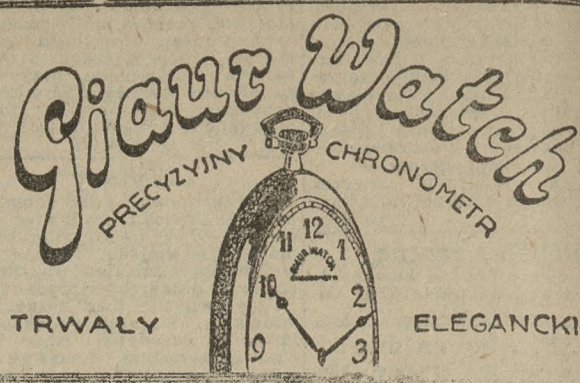
panie na wysoka prowizję potrzebne. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 116

Potrzebny

szofer-mechanik na półciężarówkę (Chevrolet). Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7529.

Ucznica

handlowa. Zgłoszenia z życiorysem. Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. zdw 69 177

Pw 6623-72,53

Uczennice

do szycia potrzebne. Wodna 20, II. lewo. zdw 69 217

Slużaca

młodsza z cośkolwiek gotowaniem ze spaniem lub bez zaraz potrzebna. Zgłoszenia Matejki 35, Mikolajska. zdw 69 411

2 panienki

do czystej lekkiej pracy mogą się zgłosić. Fotobrom. Śniadeckich 19, III. piętro. zdw 69 433

Osoba

która posiada 1500 złotych gotówki otrzyma samodzielną stałą posadę sprzedawcy artykułów spożywczych w stoisku. Dochód wysoki. Zgłoszenia Kurjer zdw 69 370

Dziewczyna

uczniwa 14-15 lat, najchętniej sferota do dziecka i lekkich prac domowych może się zgłosić. Postój Gazet, ul. Franciszka Raj-tajczaka 15. zdw 69 338

Slużaca

wiejska, uczniwa do wszystkiego potrzebna zaraz. Adres wskazać Kurjer zdw 69 313

Książkowa

bilanistka potrzebna zaraz do fabryki. Oferty Kurjer zdw 69 340

Furmanki

do cegły potrzebne. Suwański, Marszałka Focha 72. zdw 69 441

Posługaczka

dobrze poleciona do sprzątania mieszkania do południa może się zaraz zgłosić. Walerja Patykowa, Aleje Marcinkowskiego 6, skiad cukrów i czekolad. zdw 69 449

Wnoszący

(ca) zaraz 10 000 zł. gotówki do rentownego przedsiębiorstwa na Pomorzu otrzyma posadę za 400 zł i utrzymanie. Spieszne oferty pod „Zdecydowany” do „Par”. Bydgoszcz, Dworkowa 72. Pw 67 57-63,1082

Syn

uczciwych rodziców do obsługi gości potrzebny zaraz. Restauracja, Półwiejska 15. zdw 69 342

Slużaca

do wszystkiego z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz. Kaj-kowski, św. Marcin 19. zdw 69 324

Introligatora

specjalista w krojeniu etykiet. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer zdw 69 500

Potrzebna

slużaca do wszystkiego zaraz. Adres wskazać Kurjer zdw 69 183

Krawcowa

odpowiedzialna za krój, może się zaraz zgłosić. wysoka pensja. Salon M6d „Zofia”, Bukowska 3, II. zdw 69 186

Panienska

przystojna i zgrabna do ekspedycji i kuchni potrzebne. Śniadeckich, Chwal